

Äripäev

kolmapäev 30. juuli 2003

nr 134 (2439)

hind 15 kr

29.07.2003
ÄP indeks
735,47 +0,65%

29.07.2003
HEX indeks
5506,27 -0,40%

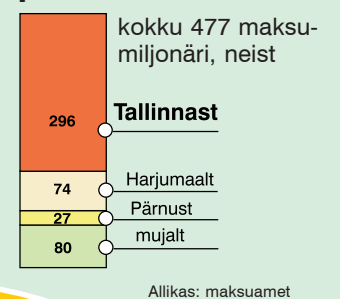

Eestis ligi 500 tulumiljonäri

Mulluste üksikisiku tuludeklaratsioonide andmeil tekkis Eestis juurde 126 tulumiljonäri. Kokku on neid nüüd 477, kelle seas käis esikoha pärast tihe rebi-

mine. **lk 4**

Tallinn miljonäride osas pikalt ees

30. juunist 8. augustini
ilmub Äripäev **esmaspäeviti,**
kolmapäeviti ja **reedeti**

Kontrollimata kütusekulu

Ministrite kütusekaartide ja päevakavade väljavõtte kõrnutamisel tekib kahtlusi, kas kogu väljavõetud kütus on ikka kulunud ministri tööülesannete täitmiseks. Peaminister Juhan Parts ei pea aga vajalikuks ministrite kütusekulude põhjalikumat kontrolli. **lk 3**

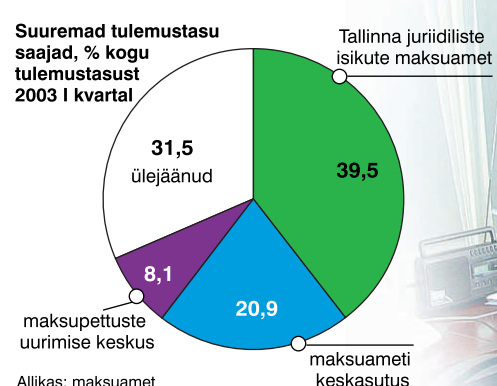
Regionaalminister Jaan Õunapuu on Tallinnast välja sõitmata lausa mitu korda päevas autot tankinud.

Keskmisel maksuametnikul madal tulemuspalk

Maksuameti juhi Aivar Rehe sõnul on muut maksuametnike kõrgetest tulemuspalkadest põhjustatud nende maksmise aluste vähesest selgitamisest. Maksuametnik sai I kvartalis 1417 krooni tulemuspalka. **lk 5**

Suurim osa tulemustasust läks Tallinna juriidiliste isikute maksuametile

Maksuameti praegune juht Aivar Rehe

Piimašokolaadi Eestisse tuua ei tohi

Eestisse saabuja kotis ei tohi olla vorstivõileiba ega piima sisaldavat šokolaadi lapsele, sest valitsuse määrusega ei tohi Eestisse tuua liha- ega piimatooteid. **lk 2**

Kärsna kritiseerib äriseadustiku muudatusi

Ettevõtete omanike ja juhatuse liikmete vastutust oluliselt karmistavas äriseadustiku eelnõus on sätteid, mis hämmastavad sügavalt, väidab maksukonsultant Olavi Kärsna. **lk 4**

Välismaal paisub kinnisvaramull

Irimaal, Suurbritannias, Rootsis, USA-s ja veel mitmes riigis paisub kinnisvaramull, mille lõhkemist peab osa analüütikuid hiljutisest IT börsikrahhist ohtlikumaks, teised jälle ei näe selles erilist ohtu. **lk 6**

Maksuamet unustab seadust järgida

Maksuamet jälgib küll seda, et maksumaksja järgiks seadust, unustab aga, et ka ise peab seadust järgima, nendib maksumaksjate liidu juht Ants Veetõusme. **lk 27**

Ants Veetõusme

Turismifirmadel oli edukas poolaasta

Turismifirmadele oli esimene poolaasta võrdlemisi edukas – käibed pigem kasvasid, teeniti kas või väikest kasumit ning pea kõigi tulemused ületasid perioodiks tehtud prognoose. **lk 8**

karjäär

Ambitsioonikusel on piirid ..... **lk 9**

ehitus

Põhupakk ehitusmaterjaliks ..... **lk 11**

turundus

Kliendisuhtes oluline siirus ..... **lk 19**

turva

Kaitse pikse eest ..... **lk 16**

summary p 24

Äripäev

online

päevatoimetaja
Kristi Malmberg**Kas sa tead, mida
teeb sinu konkurent?**www.aripaev.ee**Süüdi mõistetud endine asekanstler
Margus Kolga peab trahvi maksma**

Tallinna linnakohus määras kaitseministeeriumi endisele asekanstlerile Margus Kolgale rahaliseks karistuseks 48 600 krooni.

Kolgat süüdistati ametiseisundi kuritarvitamises, riigisala-duse avalikustamises ning dokumendi võltsimises, kirjutas Postimees Online.

Margus Kolga tellis alates 1996. aasta detsembrist kuni aastani 2002 tõlketöid osaihingult Kerti, mille üheks osanikuks oli Kolga ema Kersti Jaigma. Tõlketööde eest maksis kaitseministeerium ühtekokku 986 061,42 krooni.

Lisaks sellele võimaldas ta oma elukaaslasele Maarja Maasikale ligipääsu riigisala-duseks tunnistatud teabele ning võltsis enda ja OÜ Kerti vahel sõlmitud lepingut, et vabaneda vastutusest korruptsioonivastase seaduse rikkumise eest.

**Saaremaa Laevakompanii rahvusvaheline
vastavuse tunnistus sai pikenduse**

Saaremaa Laevakompanii kaldateenistuste ning parvlaevade mersõiduohutuse korraldamise süsteem vastab ISM koodeksi nõuetele, kinnitab auditis Llyoid's Register, teatas ettevõtte.

Llyoid's Register andis ettevõttele kõikides punktides positiivse hinnangu, rääkis Saaremaa Laevakompanii ohutusjuht Tiit Kruuse.

Rahvusvaheline ohutusnõuetele vastavuse tunnistus ei ole Eesti siseliinide operaatoritele kohustuslik. Saaremaa Laevakompaniile väljastati vastavuse tunnistus esmakordselt 1998. aastal.

President manitseb eurohääletama

President Arnold Rüütel on euroreferendumi eelõhtuks ETVs reserveerinud 10 minutit saateaga, et kutsuda kõiki euroreferendumil hääletama.

Rüütel pöördub rahva poole 13. septembri õhtul kell 20.50, vahetult enne "Aktuaalset kaamerat", vahendas Eesti Päevaleht Online SL Öhtulehte.

Telepöördumises kõneleb Rüütel sellest, kuivõrd oluline päev Eesti elanikke ees ootab, sest viimati oli riigis referendum 11 aastat tagasi, ütles presidendi pressinõuniku abi Kaidi Aher.

Aher ei osanud öelda, kas president kutsub ka telepöördumises hääletama Euroopa Liitu astumise poolt.

TALLINNA ÄRIKESKUS
TALLINN BUSINESS CENTERTallinna Ärikeskus
Õnnitleme 10. aastapäeva puhul!

Äripäev

TOLL ■ Ministeerium on asunud varasemat olukorda taastama

Eestisse tulijal ei või olla grammigi liha ega piima

Eestisse saabuja kotis ei tohi olla vorstivõileiba ega piima sisaldavat šokolaadi lapsele, sest valitsuse määrusega ei tohi Eestisse tuua liha- ega piimatooteid.

Kristina Traks

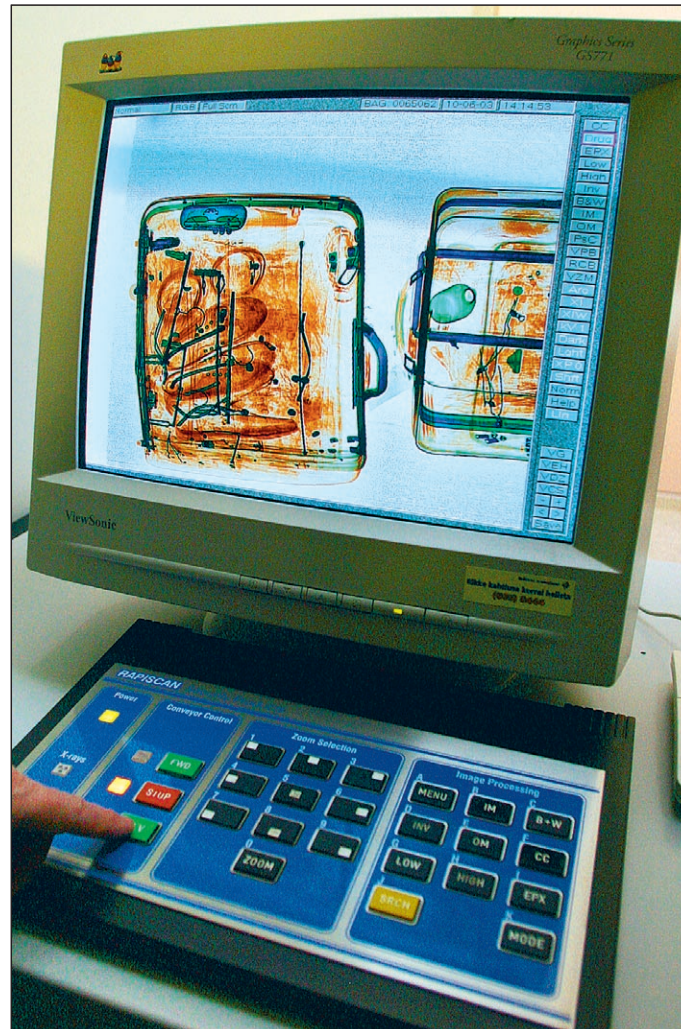
kristina.traks@aripaev.ee

Määrus kehtib alates juunist ning ütleb, et reisija võib Eestisse tuua isiklikuks tarbimiseks kuni ühe kilogrammi toidukaupa, mis aga ei tohi olla liha ega piim või nendest valmistatud toode. Erandiks on vaid imikute pulbrilised piimasegud, mis peavad olema avamata pakendis. Enne totaalse sisseveokeelu kehtestamist tohtis reisija Eestisse tuua kuni 10 kg isiklikuks tarbimiseks mõeldud toidukaupa.

Tegelikult on põllumajandusministeerium tollile teatanud, et uut määrust tuleb tõlgendada nii, nagu poleks midagi muutunud, ning ministeerium valmistab juba ette uut määrust, mis taastaks endise olukorra. Läbi sõrmede vaatab Eestit maailma kõrgutistest isoleerivale seadusepõlale ka toll, kes ei kiirusta reisijatelt toidukraami ära võtma.

Põllumajandusministeeriumi veterinaaria- ja toiduosa-konna juhataja Hendrik Kuusk ütles, et kui inimesel on Eestisse tulles kaasas toit, peab ta riiki sisenema piiripunktist, kus tehakse veterinaarkontrolli. Nn väikestest piiripunktistest, kus kontrollitakse vaid inimeste ja sõidukite dokumente, pole Kuuse sõnul liha- ja piima si-

Pagasi läbivaatus Tallinna lennujaama tollis.

Foto: Sven Arbet

saldava toidukauba Eestisse toomine Kuuse sõnul lubatud.

"Kui inimesel on ikka siiras soov endale välismaalt liha- ja piimatooteid tuua, peab ta kauba asukohariigist vastava sertifikaadi võtma," sõnas Kuusk.

Kuuse sõnul on selline keeld vajalik, kuna näiteks suu- ja sõrataudi puhang maailmas sai alguse just nn mustalt liikunud kilost lihast. Kehtiv määrus on kooskõlas Euroopa Liidu nõuetega ja euroliiduga liitudes kao-

vad piirangud liidu liikmesmaade suhtes.

Tolliameti pressiesindaja Aivar Pau sõnul on põllumajandusministeerium üheselt teada andnud, et valmistab ette uue eelnõu, mis annab reisijale taas võimaluse toimetada riiki kuni 10 kg toiduaineid, sh ka loomse päritoluga. "Põllumajandusministeeriumi teatel tuleb seni praegu kehtivat määrust tõlgendada nii, nagu poleks toiduainete sisseveo osas massi ja

**Eestisse peab
tulema tühjade
kättega**

Eestisse on lubatud tuua toidukaupa, mille kogus ei ületa 1 kg, kui nimetatud kaup moodustab osa reisija isiklikust pagasist ja on mõeldud isiklikuks tarbimiseks.

Selline toidukaup ei või olla liha ega piim või neist valmistatud toode, v.a avamata pakendis pulbriline imiku piimasegu.

Allikas: vabariigi valitsuse määrus 153, 14. mai 2003

**Soome lubab reisijatel
toidukaupu enda
tarbeks tuua**

Euroopa Liidu riikidest võib tuua oma tarbeks liha-, piima-, kala- ja munatooted piiramatul koguses. Liha- ja piimatooted oma tarbeks võib reisija läbimata piiril veterinaarkontrolli 175 euro väärtuses tuua järgmistest riikidest: Andorra, Bulgaaria, Fääri saared, Gröönimaa, Island, Küpros, Läti, Lichtenstein, Leedu, Malta, Norra, Poola, Rumeenia, San Marino, Slovakkia, Sloveenia, Šveits, Tšehhi, Ungari ja Eesti.

Allikas: <http://www.tulli.fi/english/files/trav2003.html>

olemuse osas varasemaga võrreldes midagi muutunud," ütles Pau. "Eelnevast lähtudes on toll võtnud toiduainete sisseveo osas põhimõtteks olla reisijate suhtes mõistev ja mitte põhjustada neile kotti ununeud kohukese pärast sekeldusi."

Pau sõnul ei korja toll reisijailt ära ei vorstivõileibu ega lastele piiri tagant ostetud 50-grammiseid piimašokolaade. "See polnud ka ilmselt eelnõu autorite eesmärk," lisas Pau.

Puhkus hoogustab järelmaksu

Puhkuste aeg kasvatab pankade järelmaksutoodete klientide arvu, Ego ja Magneti kaartidega ostetakse reise ja sporditarbeid, traditsiooniliselt ka kodutehnikat.

Viktoria Korpan

viktoria.korpan@aripaev.ee

"Traditsiooniliselt on kaks perioodi, mil uute klientide liisandumine on aktiivsem ja seda toetab pank ka soodsate pakumistega. Need on jõulude-

eelne aeg ning puhkuste periood," ütles Sampo panga turundusdirektor Ranno Pajuri eile.

Sampol oli eilse seisuga ligi 12 000 järelmaksu klienti, mai lõpus kasutas Sampo järelmaksu 10 000 klienti. Järelmaksu keskmine limiit on ligi 14 500 krooni, intress on 13–19 protsenti aastas.

Enim järelmaksukliente on Hansapangal – kahe kuuga suurenes Hansapanga järelmaksukaardi Ego omanike arv üle 3000 võrra, esmaspäevase seisuga oli väljastatud 65 511 kaarti.

Pank ei plaani täiendavat intressimäära alandamist, kuivõrd intressimäär alanes 1. mail korraga 4% võrra, ütles Hansa

Capitali väikefinantseerimise divisjoni direktor Agnes Makk.

Suvel eelistatakse Maki sõnul osta kodumasinat, audio- ja videotehnikat, samuti sporditarbeid ja arvuteid. Kaarti kasutatakse ka reiside ostmisel.

Eilse seisuga oli Eesti Ühispanga klientidel 40 600 aktiivselt kasutatavat järelmaksukaarti Magnet. Magneti keskmine limiit on 12 700 krooni.

"Magnetite juurdekasv on stabiilne ja jääb 1100 kaardi ümber kuus," ütles Ühispanga avalike suhete juht Evelin Pull. Saldo+ klubi ja uutele klientidele on Magneti intress 12%, teistele klientidele on intressimääraks 16%.

Nordea Panga vaba tagasimaksega krediitkaardil Topelt-

neto on 1030 klienti, keskmine limiit on 10 000 krooni piires.

Nordea panga turundusspetsialist Kaja Kibena ütles, et kaardi keskmine limiit jääb endiselt 10 000 piiridesse, kuigi on märgata limiitide suurenemist," ütles Kibena. "Intress on endiselt 12 protsenti aastas kasutatud krediidisummalt, intressi alanemist oodata ei ole."

Reisikorraldaja Horizon Travel juhi Cinzia Siigi sõnul pöördub tema poole sooviga puhkusereise osta palju Ego kaardi kasutajaid. "Koos Ego kaardiga saavad nad bukleti, kus on öeldud, et Horizon Travelist saab Ego kaardiga viis protsenti soodustust ja kliendid on sellest ka teadlikud," rääkis Siigi.

Ministrite kontrollimatu kütusekulu sai peaministrilt õigustuse

Ehkki enamiku ministrite ametiautode kütusenormid on piiramatud ning kütusekaartide ning päevakavade väljavõtete võrdlus ei põhjenda suuri kütusekulusid, ütleb peaminister Juhan Parts, et ministreid tuleks bensiinikulude suhtes usaldada.

Kristiina Randmaa

kristiina.randmaa@aripaev.ee

Möödunud kolmapäeval pärast Äripäevas ilmunud artiklit selgus, et majandus- ja kommunikatsiooniminister Meelis Atoneni autojuht oli mitme kuu vältel ministri auto kütusekaardiga varastanud tuhandete kroonide eest kütust kuus. "Minu viga oli see, et usaldas, sin," kommenteeris Atonen vargust pärast seda, kui oli ajalehe vahendusel saanud teada oma ametiauto 9000kroonistest bensiinariwetest.

Pärast Atoneni autojuhi vargusejuhtumi selgumist jäi regionaalminister Jaan Õunapuu valitsuse kõige suurema kütusekuluga ministriks: tema ametiautole kulus mais kütust 9302 krooni eest, juunis 8651 krooni eest.

Ametisoleku alguses tihedalt maakonnaviisi teinud Õunapuu päevakavasid ning bensiinikaardi väljavõtteid võrreldes selgub, et ministri ametiautoga on kolmel järjestikusel päeval paagitäied kütust tangitud isegi siis, kui minister pole väljapoole Tallinna ametisõite teinud. Näiteks tangiti ministri ametiautosse BMW 530iA 25., 26. ja 27. juunil iga päev täispaak kütust, mis teeb esimese kahe päeva keskmiseks läbisõiduks ligikaudu 400 kilomeetrit päevas, arvestades, et masin võtab väljalaskeandmete järgi 100 km peale keskmiselt 16,3 liitrit bensiini. Seejuures ei teinud minister ühtegi Tallinnavälist sõitu.

Samamoodi võib norida 24. mai kallal, mil ministri autosse tangiti päeva jooksul kütust kaks korda: 68 ja 31 liitrit, kusjuures sõite väljapoole Tallinna ei tehtud. Juba järgmisel päeval toimunud Järvamaa sõidu tarvis tangiti autosse uus paagitäis bensiini.

Siseministeeriumi pressinõunik Kirsti Ruul ütles, et Õunapuu päevakavasid ning kütusekaartide väljavõtteid võrreldes tekib mitmeid küsimärke ning mõned ulatuslikud tankimised Tallinna-päevadel ei tundu põhjendatud olevat. Ka puhkusele olev minister Õunapuu teatas, et "talle tundub nii üht kui teist", kuid et ta ei taha enne kütuseväljavõtetega isiklikku tutvumist tuleval esmas-

Paagitäied bensiini kuluvad ka ainult pealinnas sõites

Regionaalminister Jaan Õunapuu ametiauto kütusekulud aprillis, mais ja juunis ning visiidid väljaspool Tallinna

aeg	liitrid	summa	koht
14.04	50	489	Tartu
17.04	68	674	Tartu
23.04	68	675	
24.04	ametisõidus olles ei tangitud		Tartu, Luunja
24.05	ametisõidus olles ei tangitud		Olustvere, Viljandi, Paistu, Holstre
27.04	59	579	
30.04	65	639	
01.05	61	615	
02.05	ametisõidus olles ei tangitud		Saaremaa
04.05	46	467	
07.05	51	478	Pärnumaa
09.05	65	646	Põlva, Võru
12.05	60	582	
13.05	66	646	
14.05	ametisõidus olles ei tangitud		Ida-Virumaa
15.05	58	568	
15.05	60	582	
16.05	ametisõidus olles ei tangitud		Tartu, Jõgeva
18.05	52	503	Tartu
21.05	64	503	Jõelähtme
ametisõidus olles ei tangitud			Rapla
24.05	68	652	
24.05	31	298	
26.05	65	619	Järvamaa
29.05	64	609	Valgamaa, Tartu
30.05	53	503	
02.06	67	639	Kuressaare
04.06	71	673	Lääne-Virumaa
05.-06.06	ametisõidus olles ei tangitud		Saaremaa
08.06	53	501	
09.06	71	631	
10.06	71	631	
11.06	ametisõidus olles ei tangitud		Kohtla-Järve
12.06	64	572	Valkla
13.06	ametisõidus olles ei tangitud		Tartu, Piirissaare
15.06	60	578	
06.06	ametisõidus olles ei tangitud		Noarootsi
17.06	60	573	
18.06	60	534	Tartu
19.06	67	543	Valgamaa
20.06	ametisõidus olles ei tangitud		Hilumaa
21.06	57	543	
25.06	60	539	
26.06	72	644	
27.06	60	532	
29.06	55	522	

Sotsiaalminister Marko Pomerantsi ametiauto kütusekulud mais ja juunis ning visiidid väljaspool Tallinna

aeg	liitrid	summa	koht
02.05	29	295	Tartu
03.05	30	313	
06.05	33	316	
09.05	36	349	
09.05	28	294	
11.05	30	315	
13.05	56	580	
16.05	ametisõidus olles ei tangitud		Pärnu
19.05	60	603	
21.05	29	292	
22.05	42	418	Tartu
23.05	44	441	
24.05	22	227	
27.05	52	227	
30.05	40	405	
30.05	41	414	
01.06	45	445	
03.06	22	219	Luksemburg
05.06	46	464	
06.06	39	376	Soome
09.06	57	566	09.-10.06 Genf
12.06	40	374	
13.06	19	196	
16.06	47	448	
18.06	22	214	
19.06	31	252	Ida-Virumaa

Allikas: ministeeriumid

päeval, mil tööle naaseb, veel midagi kommenteerida. "Ma ei ole seni kütusearvetele mingit tähelepanu osanud pöörata. Olen usaldanud oma riigikantselei määratud autojuhti ja panen käe südamele, et mina ise pole ühtki liitrit kõrvale pannud."

Õunapuu kõrval tekitab küsimärke ka sotsiaalminister

Marko Pomerantsi ametiauto, millesse on jõudsalt kütust tangitud ka siis, kui minister viibis visiitidel Luksemburgis, Soomes ja Genfis.

Eile pärastlõunal pärast valitsuse pressistungi ütles Pomerants, et tema usaldab oma autojuhti ning seni pole olnud põhjust jälituskampaaniaid korraldada. Minister põhjendas

Sotsiaalminister Marko Pomerantsi ametiauto on kütust tankinud ka ministri välisvisiitide ajal.

Foto: Erik Prozes

bensiinivõttu tema välissõitude ajal sellega, et autot kasutavad ka teised ministeeriumi ametnikud.

Samas kummutas selle võimaluse ministeeriumi pressiesindaja Urmas Lepik, väites, et "ministri auto on ikka personaalne". Lepik lisas, et minister võtab küll pikemate reiside puhul peale teisi töötajaid, kuid põhimõtteliselt iseseisvalt ministri autoga ei sõida ükski teine ametnik.

Kuigi Äripäev palus kõikidelt ministeeriumidelt kütusekaartide väljavõtteid ning ministrite päevakavasid, polnud paljudelt ministeeriumidelt teave saadaval. Näiteks ei olnud kaitseministeerium nõus avaldama ministri päevakava ega välisministeerium välja sõeluma ministri ametiautole kulunud kütust. Kärmelt tuli autojuhti mittekasutava ning ministritest vähim kütust tankiva kultuuriministri Urmas Paeti päevakava ning kütusekaardi väljavõte.

Peaminister Juhan Parts ütles eile Äripäevale, et tema ei poolda ministrite autodele kehtestatud kütuseliimi, sest minister peab saama kõik vajalikud sõidud tehtud. "Mina usaldaksin ministreid," ütles ta ning lisas, et pealegi pole kütuseku-

lude näol tegu kosmiliste summadega. "Ma arvan, et nii väene Eesti riik ka ei ole, et peaks ministritele kütusenormid kehtestama."

Riigikontrolli nõunik Tõnis Saar on lausus, et majanduskontrolli objektid ja ulatus valitakse põhimõttel, et kaetud saaks olulisemad ja riskantsemad valdkonnad ja seetõttu ei

ole ministri ametiautode kütusekulule seni eraldi tähelepanu saanud.

Varem minister olnud Riigikogu liige Olari Taal nentis, et tema esindab kõigi riigiametnike kütusekulu suhtes marginaalset seisukohta, arvates, et alla peaministri ja teiste kaitsavate isikute ei peaks üldse ametiautosid kasutatama.

Müüa maa

20 ha metsa,
800 m randa, lõunanõlvak
Asukoht 100 km Helsingist ida poole

Kontakt: rantatonttisuomesta@hotmail.com

MAKSUD ■ Deklareeritud tulu suurenes eelmisel aastal kokku ligi 2 miljardi võrra

Miljonäride arv Eestis kasvanud

Eelmise aasta üksikisikute tuludeklaratsioonide andmetel tekkis Eestis juurde 126 tulumiljonäri. Kokku on neid nüüd 477 ja esikoha pärast käis tihe rebimine.

Silva Männik

silva.mannik@aripaev.ee

Teistest peajagu rikkamaks osutunud tegelast eelmisel aastal tulumiljonärade esikümnes ei olnud. Vahe esimese ja kümenda miljonäri tulude vahel on 1,7 miljonit, selgitas maksuameti värskelt kokku saadud statistika põhjal otseste maksude talituse juhataja kohusetäitja Dmitri Jegorov. Nimede ja päritolu avalikustamisest Jegorov keeldus, kuna miljonäridelt endilt selleks luba pole saadud. Suurima tulu teenija peitub aga kuskil sellises Eestimaa nurgas, kus ta on ainus üle miljoni krooni teeninu, vihjas ta.

“Ükski TOP 10 miljonärist ei saanud oma miljeoneid palgatuluna, vaid need olid muud tulud, ja kõik TOP 10s koha saavutanud miljonärid deklareerisid rohkem kui 10 miljonit krooni,” täpsustas Jegorov.

Avalikustamisega olid nõus

Ükski TOP 10 miljonärist ei saanud oma miljeoneid palgatuluna, vaid need olid muud tulud.

Dmitri Jegorov, otseste maksude talitus

vaid üle 4 miljoni krooni tulu deklareerinud endine kergejõustiklane ja peamiselt osaluse müügist tulu saanud Veiko Tishler ja 5 miljoni kroonise aastatuluga kütuseärirees Sergei Samarin. Mõlemad mehed on deklareeritud tulu edetabelis umbes 30.–35. kohal, täpsustas Jegorov.

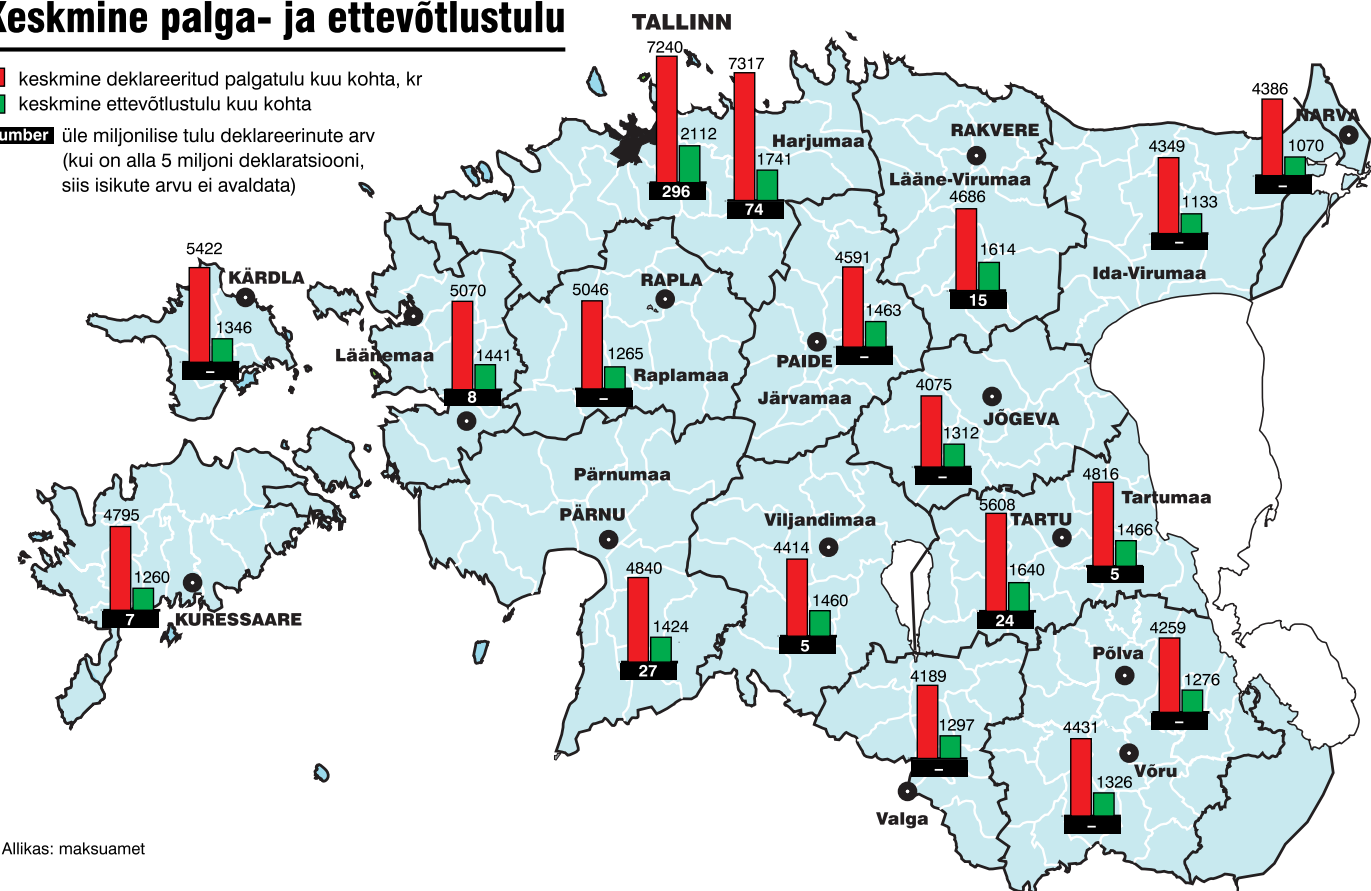
Rikkaimad inimesed on eelmise aasta deklaratsioonide põhjal pärit Pärnust. Sealne keskmine maksumiljonäri tulu oli 6,5 miljonit krooni, mis kujunes 27 isiku deklaratsioonide põhjal.

Kopsaka tulu teenijaid ilmses keskmisest rohkem ka Valga ja Hiiuma maksuameti kohalikele asutustele esitatud deklaratsioonides, kus keskmine miljonäri tulu ületas 3 miljonit krooni.

Kokkuvõttes on aga kõik Eesti elanikud rikkamaks saanud. Eelmisel aastal kasvas deklareeritud tulu maht Eestis pea 2 miljardi krooni võrra, 27,2 miljardi kroonini. Teeni-

Keskmine palga- ja ettevõtlustulu

■ keskmine deklareeritud palgatulu kuu kohta, kr
■ keskmine ettevõtlustulu kuu kohta
number üle miljonilise tulu deklareerinute arv (kui on alla 5 miljoni deklaratsiooni, siis isikute arvu ei avaldata)

Allikas: maksuamet

tud tulu kasvas enim vara võõrandamise arvel.

Palgad olid kõige kopsakamad Tallinnas ja Harjumaal, kus keskmine tulu küündis 7317 kroonini. Eesti keskmine palgatulu oli kuus 5732 krooni.

Alla elatusmiinimumi elavad aga deklareeritud tulude kohaselt füüsilisest isikust ettevõtjad (FIE). Eelmise aasta keskmine ettevõtlustulu oli FIEdel 1638 krooni kuus, kasvades aastaga vaid 140 krooni võrra. Sellelt üsna väiksest summalt

tuleb maksta veel nii tulu- kui ka sotsiaalmaksu.

Jegorov selgitas, et tulu teenivad ettevõtlusest üldse vaid umbes 26 000 inimest ehk kolmandik füüsilisest isikust ettevõtjatest.

Ülejäänud on oma tegevusega

sega kas kahjumis või vaevu ots otsaga kokku tulnud. Ta täpsustas, et umbes 60–70 protsenti füüsilisest isikust ettevõtjatest saab ka palgatulu, vastasel juhul ei ole nii väikese sissetulekuga võimalik ära elada.

Keskerakonna noored avaldasid Toompeal meelt maksuameti toetuseks

Eile avaldasid Keskerakonna Noortekogu liikmed Toompeal valitsuse hoone ees meelt maksuameti sõltumatuse kaitseks.

Kesknoorte arvates on rahandusminister Tõnis Palts ümberkorraldusi maksuameti juhtkonnas õigustanud selgelt otsitud põhjendustega.

Noortekogul on kahtlused,

et Aivar Sõerdi ametist kõrvaldamine on tingitud rahandusministri erahuvidest, et aeglustada või lõpetada maksuameti tema vastu algatatud maksu- ja tegevuse menetlemist.

“Tegelikult on maksuameti ümber toimuv selle töö tahtlik nõrgestamine ja poliitiline tasalülitamine, mille eesmärgiks on selgeks teha, et juhtivate

respublikaanide, Res Publica toetajate ja nendega seotud ettevõtete võimalikud maksurikumised ei kuulu uurimisele. See aga tähendab maksuameti räägit politiseerimist ning ameti kuritarvitamist rahandusminister Paltsi poolt,” põhjendas piketi korraldamist Keskerakonna Noortekogu esimees Tarmo Lausing.

ÄP Online

Sibneft maksab enne ühinemist Jukosega omanikele hiigeldividende

Sibnefti omanikud otsustasid kompaniist enne ühinemist Jukosega vabad vahendid välja viia, kirjutab Vedomosti.

Reedel teatas Sibneft plaanist maksta aktsionäridele veidi üle 1 miljardi dollari dividende 2003. aasta esimese poolaasta tulemuste põhjal. Lõplik otsus dividendide väljamaksmise kohta planeeritakse kinnitada erakorralisel aktsio-

näride üldkoosolekul 15. septembril.

Sibneft rõõmustab oma aktsionäre kolmandat korda helde väljamaksetega: 2001. aasta eest maksti dividende 983 mln, 2002. aasta eest 1,09 mld dollarit. Põhiliseks rahasaajaks on kompanii Millhouse Capital, mis esindab Tšukotka kubermuri Roman Abramovitši ja kompanii määndžeride huve – Mill-

house'ile kuulub 92% Sibnefti aktsiatest.

Investeeringukompanii Aton analüütik Timberbulat Karimov ütles, Sibnefti omanikud lihtsalt võtavad naftakompaniist raha välja enne tehingut Jukosega.

Aasta lõpuks on planeeritud kahe kompanii ühinemine Vene suurimaks naftakompaniiks JukosSibneft.

ÄP Online

Maksukonsultant: äriseadustiku sätted on vastuolus mõistlikkusega

Ettevõtete omanike ja juhatuse liikmete vastutust oluliselt karmistavas äriseadustiku eelnõus on sätteid, mis hämmastavad sügavalt ning on vastuolus igasuguse mõistlikkusega, ütles maksukonsultant Olavi Kärsna.

Silva Männik

silva.mannik@aripaev.ee

Kärsna sõnul tegi äriseadustiku eelnõu lugedes eriti nõutuks just see osa, kus karmistatakse oluliselt osatähtsust ja aktiivsust juhatuse ja nõukogu liikmete vastutust. Näiteks ei vabane juhatuse liige vastutusest ka siis, kui ta tegutses vastavalt osanike või nõukogu otsusele.

“Kuidas saab olla võimalik, et juhatuse liige vastutab ühingu tekitatud kahju eest, kui ta tegutses vastavalt oma palgakajate korraldusele?” küsis ta. “Siin ei räägita ju seaduserikumisest, mille puhul ei tohiks

sellist korraldust täita. Kui aga kõik on seaduslik, aga äriühingule kahjulik, ja korralduse anavad kas ühingu omanikud ise või nende poolt juhtimise üle järelevalvet tegema palgatud inimesed ehk nõukogu, kuidas saab nende korraldust täitnud juhatuse liige selle eest vastutada? See on vastuolus igasuguse mõistlikkusega.”

Kärsna tõi välja ka vastuolu sama seaduse paragrahviga, mis ütleb, et juhatuse liikmed on aktiivselt nimel tehingute tegemisel kohustatud aktiivselt suhtes järgima põhikirjas ette nähtud või üldkoosoleku, nõukogu või juhatuse kehtestatud piiranguid. “Peab jälgima ja siis vastutab!” toonitas ta põhimõtete ebakõla.

Kärsna jätkas, et eelnõus kirjutatakse mitmes kohas, et juhatuse ja nõukogu liige, s.o. palgatud inimene, peab oma kohustusi täitma korraliku ettevõtja hoolsusega. Samas ütleb äriseadustik, et ettevõtja on füüsiline isik, kes pakub oma nimel tasu eest kaupu või teenuseid ning kaupade müük või

teenuste osutamine on talle püsivaks tegevuseks, ning seaduses sätestatud äriühing.

“Kui ettevõtja on äriühing ise, siis mida “korraliku ettevõtja hoolsusega” siin äriühingu palgaliste juhtide kohta tähendab?” küsis ta. “FIE hoolsus on midagi muud ja siia küll võrdluseks ei klapi. Eelnõu kirjutajatel on põhimõtted käest ära läinud.”

Kavandatud äriseadustiku muudatused kohustavad muu hulgas ettevõtete omanikke hüvitama võlaosalajate nõudeid osaliselt ka oma isiklikust varast, trötsides maailmas üldlevinud piiratud vastutuse põhimõtet. Selline kohustus raskendab näiteks siis, kui osanikule on tehtud alusetu väljamakse, aga viimaselt ei õnnestu seda tagasi saada. Siis vastutavad seaduseelnõu kohaselt tagastamise eest teised osanikud.

“Õigusemõistmise põhialus peaks olema, et teo eest vastutab selle tegija,” kommenteeris Kärsna. “Kurb, et Eestis üritatakse jälle maailma pea peale pöörata.”

**SOOVITE
ILUSAID
TÕLKEID?**

Helista 6690 508!
wiedemanni@online.ee
www.wiedemanni.ee

AITAME!

MAKSUD ■ Kõige rohkem kontrollijaid on tööl Tallinna juriidiliste isikute maksuametis

Ülisuur tulemuspalk osutus müüdi

Tänavuse esimese kvartali eest said nii maksu- kui ka tolliametnikud enam-vähem võrdset tulemuspalka 1400 krooni, mis purustas müüdi maksuametnike ülikõrgetest tulemuspalkadest.

Anne Oja

anne.oja@aripaev.ee

Tulemuspalka sai esimeses kvartalis 698 maksuametnikku ning 475 tolliametnikku, kelle vahel jagati vastavalt 2,97 mln ja 1,93 mln krooni. Kuna ametid ei maksnud tulemustasu kõigile, kujunes tulemuspalka saanud maksuametniku keskmiseks tasuks 4250 ja tolliametniku keskmiseks tasuks 4060 krooni kolme kuu kohta. Maksurevidentidele kulus 23%, juhtidele vaid 15% tulemustasu kogusummast.

Näiteks said Tallinna juriidiliste isikute maksuametis 219 ametnikku keskmiselt 1783 krooni, maksupettuste uurimise keskus (MUK) 45 ametnikku keskmiselt 1773 krooni ja keskasutuses 88 ametnikku keskmiselt 2348 krooni tulemuspalka kuus.

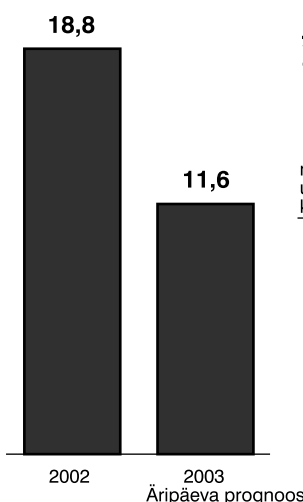
Kohalike maksuametite tulemuspalkasid mõjutasid laekumiste kõrval ka ümbrikupalkade avastamiseks ja tõkestamiseks korraldatud reidide ja tõendatud juhtumite arv, maksumaksjate teavitamiseks korraldatud seminaride ja osalejate arv, esitamata käibemaksudeklaratsioonide arv jm.

Näiteks vähendab tulemuspalka kõrge maksuotsuste tühistamise protsent, kohtulahendite madal võiduprotsent ning suutmatus tähtaegadest kinni pidada. Arvesse ei läinud trahvide ja intressidest laekunud raha.

Suurima maksulövi, Tallinna juriidiliste isikute maksu-

Maksuameti tulemuspalk väheneb

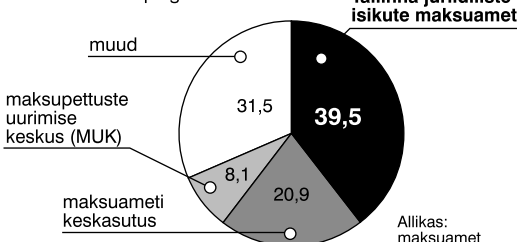
maksuameti tulemuspalk, mln kr

Allikas: tolliamet, maksuamet

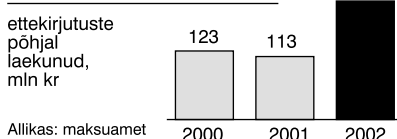
Kolmest maksulövist suurim osakaal juriidiliste isikute maksuametil

osakaal tulemuspalgast %

Allikas: maksuamet

Hüpe maksulaekumistes

Allikas: maksuamet

Maksuameti praeguse juhi Aivar Rehe hinnangul ei saa tulemuspalkade täielik kaotamine olla maksuametnike suhtumise muutumise aluseks.

Foto: Sven Arbet

ameti juht Hannes Udde märkis, et tema alluvad toovad maksuotsuste alusel sisse täiendava raha, mis esimese poolaasta arvestuses küündib koguni 62 protsendini kogu süsteemi tulemustest.

Põhjusena tõi Udde välja, et Tallinna juriidiliste isikute maksuametis on kõige rohkem kontrollijaid ning määratud maksusummad suurimad. "Raha liigub Tallinnas rohkem, ka maksude maksmisest kõrvalhoidmist on siin rohkem," ütles Udde.

Maksumaksjate Liidu juhatuse esimees Ants Veetõusme ütles: "Kui on tekkinud müü-

did, siis on õige, kui maksuamet avalikustab andmed. Siis kaovad ka müüdid."

Ta avaldas arvamust, et tulemuspalkade kaotamine ei põhjustaks maksuametnike loobumist ettekirjutustest. Samas lisas Veetõusme, et ettevõtjate hirmust makstud raha tuleb maksuametil võib-olla kunagi tagasi maksta. Seda ei juhtu Veetõusme sõnul aga mitte varem kui 2-3 aasta pärast, mil tänava vaidlustatud otsused õnnestub ettevõtjail riigikohtus võita.

Kaubandus-Tööstuskoja peadirektori Siim Raie sõnul võtab maksuamet oma senise

tegevuspoliitika jätkamisega igasuguse äritegemise soovi 30 000 väikeettevõtjalt, kes on tema kinnitusele niigi seadusekuulekamaks muutunud.

Rahandusministeeriumi andmetel makstakse ka teise kvartali tulemustasu, milleks maksuamet on esitanud taotluse 8,6 miljonile kroonile, seniste tulemuspalkadega samadel alustel.

Lähipäevadel otsustab ministeerium, kas rahuldab taotluse täiel määral või osaliselt. Muudatusettepanekud tulemustasude arvestamise põhimõtetes esitab maksuamet 1. septembriks.

Aivar Rehe selgitab:

"Müüdid maksuameti kõrgetest tulemuspalkadest on minu hinnangul põhjustatud maksuameti vähesest tegevusest tulemuspalkade tegeliku suuruse ja maksmise aluste selgitamisel.

Tulemuspalkade tagasimaksmist pean väga vähetõenäoliseks, kuna nende maksmisel võetakse aluseks vaid juba riigieelarvesse täiendavate maksuotsuste pealt laekunud summad. Kohtus vaidlustatud ja maksuameti kahjuks lõppenud protsesside osaks saanud maksuotsused ei saa olla tulemuspalga maksmiseks.

Tulemuspalkade täielik kaotamine maksuametnike suhtumise muutuse aluseks olla ei saa. Kõlama on jäänud küsimus, kas maksuametnikud ei peaks maksumaksja suhtes leebemaks muutuma. Minu vastus saab siinjuures olla ühene: maksuametnik ei tohi maksumaksja suhtes olla ei leebe ega veel vähem pahatahtlik – maksuametnik peab olema eelkõige täpne, seadusi järgiv ja oma otsuseid maksumaksjale põhjalikult selgitav."

Maailma kalleim kaubamärk on Coca Cola

Ajakiri BusinessWeek avaldas 100 kõige väärtuslikuma kaubamärgi edetabeli, tabelit juhib karastusjookide tootja Coca Cola.

Coca Cola kaubamärgi väärtus on ekspertide hinnangul 70,45 miljardit dollarit (960 miljardit krooni), kirjutab Lenta.ru. Teisel kohal on Microsoft (väärtus 65,17 miljardit dollarit) ning kolmandal IBM (51,77 miljardit dollarit).

Edetabelis domineerivad Ameerika ettevõtted, kokku on neid nimekirjast 62. Esikümnes on USA firmasid kaheksa. Samas ei ole siiski kõrvale jäänud

ka Euroopa ja Aasia ettevõtted, nii on näiteks aasta jooksul oma väärtust 31 protsendi võrra kasvatanud Samsung, suuremaid tõuse on teinud ka SAP, L'Oréal ja Toyota.

Mitmed varasemad liidrid on aga väärtuses oluliselt kaotanud. Nii on Kodaki väärtus langenud 19 protsenti, Ericssoni 12 protsenti ja Reutersil 28 protsenti. Spetsialistide hinnangul mõjutavad kaubamärkide väärtust oluliselt nende ümber puhkenud skandaalid. Nende tõttu enim kannatanud JP Morgan, Merrill Lynch ja Morgan Stanley. ÄP Online

Valga Lihatööstus investeerib koolitusse

Valga Lihatööstus investeerib juulis tapamaja töötajate koolitusse veerand miljonit krooni, teatas ettevõtte.

AS Valga Lihatööstus korraldab juulis tapamaja töötajatele kolmenädalase praktilise koolituse õigete töövõtete omandamiseks veiste ja sigade tapaliinil. Koostöös ESK Grupi ja Danish Meat Trade College'iga läbiviidavasse koolitusprojekti investeerib lihatööstus kokku üle 250 000 krooni.

Valga Lihatööstuse juhatuse esimehe Elmut Paaveli sõnul tasub taoline kallid erialakoolitus end ettevõttele igal juhul

ära. "Juba esimesel koolituspäeval paigutasime Taani eksperdi soovitusel ümber kolm töötajat, kes olid senini toiminud suhteliselt ebaefektiivselt," ütles Paavel.

Paaveli sõnul pööratakse kursustel suurt tähelepanu tootmishügieeni, HACCP nõuete ning kvaliteedinõuete täitmisele. Koolituse läbinud töötajad saavad praktilise eeskujuna näitel kätte kõige kaasaegsemad töövõtted.

AS Valga Lihatööstus aktsiakapital on 2,4 miljonit krooni. Kokku töötab Valga Lihatööstuses 375 inimest. ÄP Online

Meditsiinitehnika ettevõtte võtab tööle

MÜÜGIJUHI

Sobivalt kandidaadilt eeldame:

- meditsiinalast haridust
- kohusetunnet ja ausust
- suhtlemisoskust
- eesti, vene ja inglise keele oskust
- arvuti kasutamise kogemust
- juhiluba

Omalt poolt pakume

- huvitavat ja iseseisvat tööd
- koolitust
- motiveerivat töötasu

Palume saata oma andmed 15. augustiks e-postiga saulpaco@yahoo.com.au

KINNISVARA ■ Pangalaenu tasutakse ostetud kinnisvara hinnast üha suurem osa

Kinnisvaramull võib varsti lõhkeda

Irimaal, Suurbritannias, Rootsis, USAs ja veel mitmes riigis paisub kinnisvaramull, mille lõhkemist peab osa analüütikuid hiljutisest IT börsikrahhist ohtlikumaks, teised jälle ei näe selles erilist ohtu.

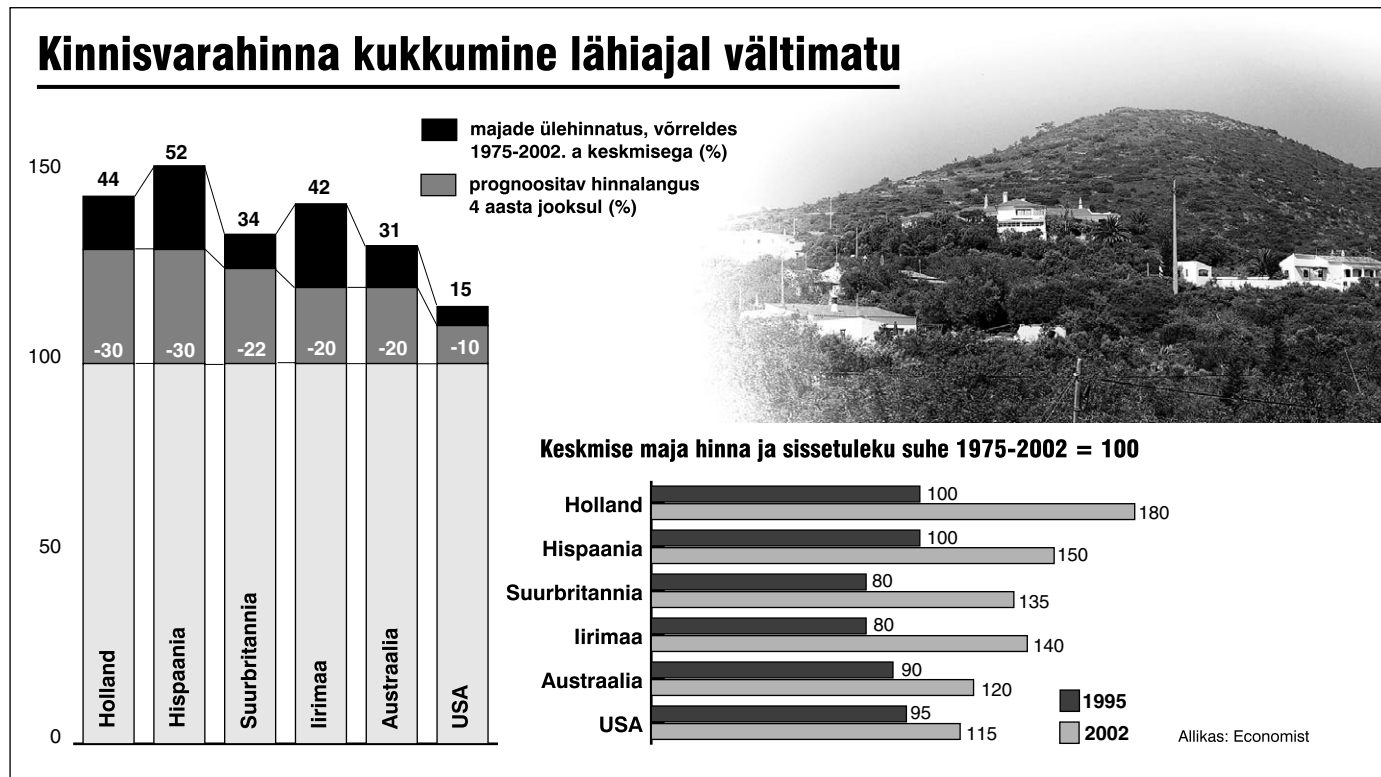
Tõnis Arnover

tonis.arno@aripaev.ee

Kriitilised asjatundjad nimetavad peamiste ohutunnustena neis riikides majade ja korterite tunduvat ülehinnatust ning kodumajapidamiste järsult kasvanud eluasemelaenu koorumust. Nii on näiteks majade hinnad majanduslikult edukal Irimaal kerkinud kaheksa aastaga 273%. 75ruutmeetri korter maksab juba 8,5 miljonit krooni ja pangad annavad lahkelt laenu kuni 92% kinnisvara väärtusest.

Rootsis on põhiliselt eluaseme muresemisega seotud kodumajapidamiste laenu suurenemine ligi kümneprotsendilise aastatempo ja moodustavad juba 120% keskmiselt kättejäävast aastatulust. Tõsi, lohutust on pakkunud asjaolu, et laenuintressid on järjest langenud, mistõttu inimeste laenukulud pole oluliselt kasvanud. Ent kas niisugune olukord kestab igavesti?

Paljud kinnisvaraärimed, ökonomistid ja isegi USA keskpanga juht Alan Greenspan väi-

davad, et ehkki paljudes arenenud riikides, välja arvatud Saksamaa ja Jaapan, on kinnisvara hinnad 90. aastate keskpaigast peale üle poole kallinenud, pole hinnamulli lõhkemist karta. Sest nende arvates olevat hinnatõus objektiivne nähtus ja tingitud madalatest intressidest, kasvavatest sissetulekutest ja nõudlusest ning piiratud pakkumisest.

Oponendid on täiesti vastupidisel seisukohal ja ütlevad, et kinnisvaraturul on mullide teke veelgi tõenäolisem kui börsil. Pennsylvania ülikooli ökonomistid Richard Herring ja Susan Wachter toovad Economistis välja põhjused, miks see nii on.

Esiteks reageerib kinnisvaraturg uuele infole palju aeglasmalt kui börs, samuti on seal vähe müüjaid, kui hind tõuseb, mis takistab hinna korrigeerimist. Nii jätkubki hinnatõus aastast aastasse. Teiseks, kuna ehitustegevus on üsna suure inertsiga, jätkub ehitus ka siis, kui hinnad on keeranud langusse, mis omakorda surub hindu veelgi alla. Ja kolmandaks on mulli kaudseks põhjustajaks pangad, mis kinnisvara hindade tõustes jagavad ohtralt laene, hinna-

trendi muutudes aga vähendavad nende andmist järsult, süvendades seega nii buumi kui langust.

Nii nagu börsil ei tohi aktsiale seada ebareaalset kasumilootust, ei tohi kinnisvara puhul ära unustada maja hinna ja sissetuleku suhet.

Euroopas Irimaal, Hollandis, Hispaanias ja Suurbritannias, samuti USAs ja Austraalias, üle-

tades juba eelmise, 80. aastate lõpu kinnisvarakrahhitaset.

Kõigile neile riikidele on iseloomulik kodumajapidamiste majasoetamislaenu hüppeline kasv. Kümne aastaga on hollandlaste laenukoormus kerkinud 90 protsendilt 180-le, võrreldes nende käsituses olevate tuludega. USAs näiteks moodustasid eelmise aasta majalaenu 21% juhtudest enam kui 90% maja hinnast, mis on 7% rohkem kui 80. aastate lõpul. See tähendab, et hindade kukkumine mässiks paljud pered suurtesse võlgadesse.

Optimistid usuvad, et võimalik hinnalangus ei tule järsk, vaid viib tagasi üksnes ühelin-

natuseelsele tasemele. Mõõdukat kukkumist soodustavad madalad intressid ja inimeste palga tõus. Selle prognoosi järgi peaksid järgmise nelja aasta jooksul majade hinnad Hollandis ja Hispaanias kukkuma ca 30%, mujal vähem.

Optimistid ütlevad sedagi, et eelmistel kordadel kiirendasid kinnisvarakrahhit keskpangad, mis kergitasid järsult intresse ja muutsid paljudele laenu maksmise üle jõu käivaks. Kuna praegu on inflatsioon väga madal, siis sellist järsku intressitõusu karta ei ole.

Pessimistid omakorda väidavad, et kinnisvaramulli lõhkemine avaldaks majandustele palju hullemat mõju kui hiljutine börsikrahh. Sest kui arenenud riikide kodumajapidamiste varast moodustasid aktsiad viiendiku, siis kinnisvara 40–60%, millel on peal suur võlakoores. Halvim näide on Jaapan, kus kinnisvaramull lõhkes mitu aastat pärast börsikrahhit ning lootusetud võlad viisid aastakümneks kriisi nii pangad kui ka majanduse. Kui kinnisvaraturul peaksid algama raskest, siis ei saa keskpangad majandusi ergutada intresside langetamisega, kuna need on niigi nullilähedased.

USAs on pärast börsikrahhit inimeste võlakoores uute majalaenudega veelgi suurenenud. Kui majahinnad peaksid langema, satuksid paljud pered suurtesse raskustesse ja tagajärjeks oleks nende tarbimise vähenemine. Et eratarbimine annab kaks kolmandikku USA sisemajanduse kogutoodangust, tõmbaks see langusse kogu majanduse ja aeglustaks taas üleilmset majandustõusu.

Tanklaketid müünud Shell tõmbab jaemüüki koomale

Seoses Shelli bensiinijaamade keti müügiga Statoilile on ASi Shell Eesti viiest otseselt jaemüügiga tegelenud inimesest lahkunud kolm.

Alates eilsest ei tööta Shell Eestis jaemüügijuht Riina Aamissepp. Aamissepp töötas firmas kokku ligi kümme aastat, ühe aasta on ta olnud ka jaemüügikonsultant Shelli kontserni Euroopa kontoris. Aamissepp ei soovinud veel öelda, mis saab tema järgmiseks töökohaks.

Shell Eesti nõukogu esimehe Imre Leetma sõnul jätkab Shell Eesti ölide ja määrdeainete hulgemüügiga. "Jätkuvalt on ametis ka paar jaemüügiga tegelevat inimest, kes osutavad teenust Statoilile," rääkis Leetma. "Näiteks käib Shelli boonuskardi teenindamine ja osa info juhtimine läbi meie serveri."

Leetma kinnitusele ei ole Shell Eesti koondanud ühtki inimest. "Kes on leidnud uue töökohta omal soovil ja kes lah-

Eile lahkus töölt Shell Eesti jaemüügijuht Riina Aamissepp.

kus poolte kokkuleppel," lausus Leetma ja lisas, et kõik lahkujad on saanud korraliku kompensatsiooni.

Enne ühinemist Statoliga töötas Shell Eestis 16 inimest. Statoil võttis 1. aprillil üle Shelli 25 Eestis asuvat tanklat. Lisaks Eestile võttis ta üle ka Shelli teenindusjaamade ketid Lätis ja Leedus. ÄP Online

DHL laiendab tegevust Iraagis

Kullerteenuste- ja logistikaettevõtte DHL jätkab tegevuse laiendamist Iraagis.

Deutsche Post World Net kontserni kuuluv DHL on esimene kullerteenuste- ja logistikaettevõtte, mis pärast majandussanktsioonide tühistamist Iraagis tegutsema hakkas.

Praegu annab DHL selles piirkonnas tööd 13 inimesele, sealhulgas kaheksale iraaklasele. Töötajate arvu on kavas veelgi suurendada.

Lennukite Airbus A-300, Antonov AN-12 ja Boeing 727

abil tehakse iga päev veoste mahust sõltuvalt kuni kuus otse lendu Bahreinist Bagdadi. Ühes kuus sooritatakse üle 100 lennu.

Iraagini ning Iraagi-siseselt on DHL laiendanud ka maanteevedude võrku. Iraagis liiguvad iga päev veokid Lähis-Idast läbi Kuveidi, et teenindada seliseid Iraagi lõunapoolseid piirkondi.

Lisaks on DHLil Bagdadis kaubalennuk, mida kasutatakse Iraagi territooriumil.

DHL Danzas Air & Ocean rajab Iraagi naaberriikidesse viis jaotuskeskust, mida hakatakse

kasutama vahejaamadena. Kaupade päritolust sõltuvalt suunatakse kaup ning humanitaarabi läbi Kuveidi, Jordaania, Süüria, Liibanoni või Türgi jaotuskeskuste.

Kõik kommertsveod liiguvad läbi Jordaania.

DHL on teinud koostööd abiantorganisatsioonidega, aidates kaasa sõjajärgsele humanitaarabi osutamisele. Näiteks eelmisel kuul viis DHL viiele Bagdadi lastekodule kohale kaks tonni humanitaarabi.

Teenuste osutamine Iraagis on taastatud võimalikult kiiresti, et toetada iraaklasi riigi inf-

rastruktuuri ja majanduse taastamisel, samuti aidatakse sel viisil oluliselt kaasa humanitaarabi transportimisele.

"Tegevuse ja teeninduse käivitamisega Iraagis loodame anda olulise panuse Iraagi inimeste hüvanguks. DHLi veetud kaubad ulatuvad humanitaarabist tööstusseadmeteni, mis mõlemad aitavad kaasa riigi infrastruktuuri parandamisele. Olles sillaks välismaailma, on DHLil võimalus mängida tähtsat rolli Iraagi sotsiaalmajanduslikus taastamises," sõnas DHLi tegevjuht Uwe Doerken. ÄP Online

75% Logman Investi aktsiatest vahetas omanikku

Ärimees Endel Siffi suuoralsega ASi Logman Invest väärt-paberitega tehti juulis kaks tehingut, mille käigus vahetas omanikku 75% aktsiatest.

11. juulil vahetas omanikku 0,7 ja 24. juulil 1,15 mln aktsiat. Tehingu väärtust ei ole

HEXis näha, kuna vahetused toimusid klausli "muud tehingud" all, kus näidatakse ilma hinnata väärt-paberiülekan-deid.

14. novembril 2002 keskregis-tris arvele võetud Logman Investi aktsiapaki väärtus HEXi statistikas on 24,5 mln krooni.

Eesti rikkuselt neljas ärimees Endel Siff ei soovinud väärt-paberitevahetust Äripäevale kom-menteerida.

Logman Invest tegeleb äri-registri andmetel erinevate teenuste pakkumisega, talle kuulub enamuseosalus Bekkeri Sa-

damas, mõned aastad tagasi osteti ka naabruses paiknev Meeruse sadam. Internetivälja-ande www.ehitusabi.ee sõnul kuulub firmale ka sadamaid eraldav maatükk ning Logman Invest on teatanud kavast sadamad ühendada. ÄP Online

Elektrooniline infotabloo on perspektiivikas investering

Kuulutustahvel on igas kaasaegses hotellis ja konverentsikeskuses. "Sinises hallis algab kell 10.15 füüsikute seminar", "Turismigrupi B76 linnaekskursioon algab kell 11.00", "Kella 22st mängib restoranis Argentiina *jazz-band*" jms. Enamasti on teateid nii palju, et vajaliku leidmine osutub pea võimatuks, seda enam, et paljud kuulutused on juba aegunud. Selles sigrimigris ei kipu töötama isegi paremini kujundatud reklaamkuulutus.

Kuulutustahvlite kaasaegseks alternatiiviks on elektrooniline infotabloo, mis on juba ammu kasutusel raudtee- ja lennujaamades ning sadama terminalides. Kaasaegsed elektrontablood on võrreldes vanadega tublisti arenenud – need sobitavad valgustugevuse automaatselt vastavusse välisvalgustusega, et olla nähtav päeval ja mitte pimestada öösel. Samuti on need kergesti juhitavad tavalise arvuti või mobiiltelefoni abil. Valik algab parajalt pisikestest tabloodest näiteks kohvikumenüü jaoks ja lõpeb ülisuurtega, millega võib katta sadama ootesaalis terve seina. Mõned näitavad ainult teksti, mõned on võimelised kuvama isegi videofilme. Valik on lai, samuti leiab igale vajadusele sobiva hinnaklassi.

BALTRON

OÜ Baltron ACC | info@baltron.ee
Viljandi mnt 18a | tel 672 3272
11216 Tallinn | faks 672 3271

www.baltron.ee

Investeering elektroninfotabloosse tasub ennast kiiresti. Investeering on ühekordne, jooksvaid kulutusi praktiliselt pole. Elektroninfotablooga on lihtne ise toime tulla. See on igati kaasaegne ja soliidne tehnika, mis näitab firma taset ning tõmbab klientide tähelepanu.

Ühissõidukis teavitab infotabloo järgmisest peatusest ja marsruudi numbrist, kuvab reklaami või üldteavet. Hotelli või konverentsikeskuse fuajees annab operatiivset teavet majas toimuvast. Kohvikus ja *pub*'is tutvustab söökide ja jookide valikut või teatab *happy hour*'i algusest. Tänaval ja maanteel näitab õhutemperatuuri ja kellaega või täidab ajutise liiklusrõhki rolli. Tänavale või vaateaknale paigaldatud elektroonilisest infotabloost võib saada ilma reklaamibüroo teenuseid kasutamata möödujate pilke püüdev, informatiivne ja alati aktuaalne reklaam. Reklaami alal on elektroninfotabloodele kulutatud raha tasuvus maksimaalne.

Raske on leida tegevusala, kus elektroonsed infotablood ei leiaks rakendust, kus nad ei näitaks oma voores – paindlikkust, operatiivsust, kasutusmugavust ja erutavat silmatorkavust.

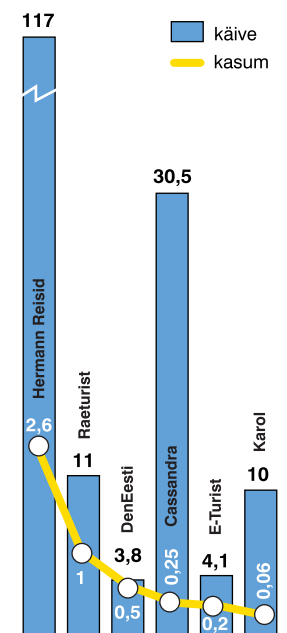
TURISM ■ Teise poolaasta tulemuste kohta reisibüroodel erinevad ootused

Turistid Tallinna lennujaamas: eestlaste reisihuvi on Iraagi sõda ja SARS suhteliselt vähe mõjutanud.

Turismifirmade kasumid ja käibed

2003 poolaasta, mln krooni

Wris – konkreetseid andmeid pole veel
Estravel – kommenteerib sügisel
Estonian Holidays – avaldab augustis
Baltic Tours ja Via Hansa Eesti – avaldavad kokkuvõtteid aasta lõpul

Allikas: turismifirmad, Äripäev

Turismifirmadel oli edukas poolaasta

Turismifirmadele oli esimene poolaasta võrdlemisi edukas – käibed pigem kasvasid, teeniti kasvõi väikest kasumit ning pea kõigi tulemused ületasid perioodiks tehtud prognoose.

Liis Kängsepp
liis.kangsepp@aripaev.ee

A

Teise poolaasta tulemuste osas pole ootused eriti üksmeelsed. “Turism on selline ettearvamatu bisnis, kus sa iial ei tea, kuidas ülemaailmsed sündmused võivad tegevust mõjutada,” ütles Raeturisti turundusjuht Tiiu Pass, kelle sõnul oli firma esimese poolaasta kasum üle kahe korra suurem prognoosist – 1 miljon 0,4 miljoni asemel. “Me lihtsalt ei julgenud midagi suuremat prognoosida,” selgitas Pass.

Ka Hermann Reisiidil läks esimesel poolaastal paremini, kui esialgu osati ette näha – kasumiprognosis ületati poole miljoniga: 117miljonilise käibe juures kasvas kasum 2,6 miljoni kroonini.

“Teiseks poolaastaks on plaanid siiski sellised suhteli-

selt konservatiivsed, ei julge suuri ja häid tulemusi oodata,” pole Hermann Reisiide asepresident Eda Odenberg eriti optimistlik. Odenbergi hinnangul mõjutab reisifirmade järgmise poolaasta majandusprognoose kogu maailma majanduse madalseis, mistõttu reisimisotsus jäetakse sageli tegemata. “Praegu on seis selline, et reisimise pealt hoitakse pigem kokku ja eelistatakse näiteks videokonverentse,” lisas ta.

Hermann Reisiide juhust erinev arvamus on CasSandra tegevjuhil Avo Meeritsal: “Teine poolaasta tuleb veel parem. Vä-

Turism on selline ettearvamatu bisnis, kus sa iial ei tea, kuidas ülemaailmsed sündmused võivad tegevust mõjutada.

Tiiu Pass,
Raeturist

hemalt loodame nii.” CasSandra esimese poolaasta käive kasvas eelmise aastaga võrreldes ligi 6 miljonit krooni ja kokku teeniti esimesel poolaastal 247 000 krooni kasumit.

“Ega siin mingeid üksikuid imeasju pole sündinud. Mõnes asjas on tagasilöögid muidugi suuremad. Lennupiletite ja puhkuseraiside osas kindlasti SARS mõjutas. Soomlased olid SARSi ja sõja osas tundlikumad. Nende loogika on

selline, et ei tasu väga kaugele reisima minna. Eestlastel on nahk paksem,” ütles Meerits. “Meil on igapäevane läbimüük

indikaatoriks. Kui Iraagis sõda peale hakkas, siis mitu nädalat oli müük madalseisus. Õnneks lõppes sõda kiiresti. Pigem just enne sõda inimesed ootasid lahendust ja ei julgenud sõita.”

Tartus tegutsev E-Turist Reisibüroo juhataja Kalle Hanseni sõnul on tänavune aasta üsna tavapärane, pole olnud ega ole oodata ei järsku tõusu ega langust, ka ei mõjutanud neid sõda ja SARS: “Talvel Soome pool oli natuke vaiksem, sest laevad käisid külma tõttu kehvasti. Samas Vene poolt on turistide sissevool tõusnud.”

Peamiselt ameti- ja spetsiaalreise korraldava Reisibüroo Wris pole oma poolaastatulemuse veel lõplikult kokku saanud, praegu teavad nad vaid öelda, et kogukäive võrreldes eelmise

aastaga langes. “Sissetuleva turismi osas oli siiski käibe kasv, kuigi oma prognoosi tänavuse esimese poolaasta kohta olime sunnitud ümber vaatama pärast Wris Toursi pankrotti, SARSi ja sõda,” ütles Wrisi juhatuse liige Aili Kägu.

Baltic Tours ja Via Hansa Eesti poolaasta majandustulemusi eraldi ei avalda. Via Hansa Eesti juht Külli Karing ütles siiski, et esimene poolaasta läks väga hästi. Estonian Holidays saab oma esimese poolaasta tulemused kokku augusti alguseks, alates sellest aastast ei avalda Estravel oma poolaasta majandustulemusi enne, kui nõukogu on nendega tutvunud. Estraveli nõukogu tuleb turundusjuhi Jüri Toomeli sõnul kokku kunagi sügisel.

Aivar Sõerd otsib õigust kohtust

Maksuameti juhi kohalt kõrvaldatud peadirektor Aivar Sõerd teatas, et vaidlustab tema ametist kõrvaldamise otsuse kohtus.

Lauri Linnamäe
lauri.linnamae@aripaev.ee

A

Sõerdi sõnul on rahandusministri otsuses, millega algatati kontroll maksuameti tegevuse suhtes ning kõrvaldati Sõerd uurimise ajaks ametist, tema kõrvaldamine nõuetekohaselt põhjendamatult.

Aivar Sõerd, mis osas Te rahandusministri käskkirjas täpselt vaidlustate?

See on minu jaoks arusaamatu otsus. Käskkiri on haldus-

Aivar Sõerd

akt, millele kehtivad omad nõuded. Elementaarne, et iga selline otsus peab olema põhjendatud. Need puudused, millele käskkirjas viidati, on aluseks vaid kontrolli alustamisele. Minu ametist kõrvaldamist ei ole käskkirjas põhjendatud.

Oletame, et käite pika kohtutee läbi ja saate õiguse. Kas Te ei kardate, et mõni päev hiljem sõnastatakse käskkiri ümber ja lõpptulemus on ikka sama?

Raske öelda, mis edasi saab. Ma ei tahaks seda ennustada.

Teie jaoks on siis peamine õigust saada?

Jah, on küll. Ametist kõrvaldamine on siiski ränk süüdistus ametniku vastu. Üks põhjus võiks olla, kui ametnik takistab distsiplinaarjuurdust, võib dokumente või faktilist materjali kõrvaldada. Aga see on ju mõeldamatu. Nagu ma varemgi olen öelnud, olen ma valmis uurimisele kaasabi osutama.

Ja kui Teid peaks ametisse ennistatama, kuidas kujutate ette koostööd rahandusminister Paltsiga?

Kõik variandid on võimalikud, olen valmis Paltsiga koostööd tegema. Kuid see ei peaks välja paistma nii, nagu üritaks ma iga hinna eest oma ametikohast kinni hoida.

Teie eesmärk on taastada oma hea nimi?

Jah. Sest, nagu ma olen öelnud, leian ma tööd küll ja suudan erasektoris läbi lüüa.

Kas tööpakkumisi on erasektoris juba tulnud?

Kui nüüd aus olla... võib nüüd öelda küll. Aga ma ei tahaks sellest rääkida.

Hansa Liising väljastab 27 mln laenu ühistutele

AS Hansa Liising on parim remondilaenu pakkuja, paremuselt teine on AS Eesti Ühispank.

Hansa Liising Eesti saab võistluse tulemusel väljastada ligikaudu 27 miljonit krooni sooduslaenu korteriühistutele 5aastase laenu kliendiintressiga 3,4% ja 10aastase laenu kliendiintressiga 4,4% aastas.

Eesti Ühispank saab väljastada ligikaudu 13 miljonit krooni korteriühistutele, elamuühistutele, valitsejatele ja muudele omandistruktuuridele 5aastase laenu kliendiintressiga 3,8% ja 10aastase laenu kliendiintressiga 4,8% aastas.

Tallinna elamumajandusameti korraldatud pankade ja liisingufirmade vahelisel 2 miljoni krooni suuruse intressitoe-

tuse väljaandmise võistlusel kvalifitseeriti kaks võistlejat, kellest osutus paremaks AS Hansa Liising Eesti.

Intressimäärad võivad täpsustuda ning sellistele intressimääradele kvalifitseerumiseks peab elamu korteriomanike ja liisinguvõtjate hulgas olema 90% või rohkem Tallinna linnas elavaid füüsilisi isikuid.

Selle aasta veebruaris volikogu poolt vastu võetud “Elamute sooduslaenu renoveerimise toetamise korra” kohaselt tasub linn 5% laenu netosummast nendel kortermajadel, kus elavate tallinlastest korteriomanike osakaal on 90% ja rohkem. Vastavate andmete eelnev päring on võimalik AS Andmevara abiga. ÄP Online

karjäär

toimetaja Enn Tosso tel 667 0280, e-post enn.tosso@aripaev.ee

EDULUGU ■ ASi Helmes tegevdirektor Jaan Pillesaar

Ambitsioonikusel on piirid

Ambitsioonikus on juhile abiks seni, kuni see ei hakka ületama realistlikku arusaama enda võimetest, arvab Helmes juht Jaan Pillesaar.

Madli Kents

Vastab Jaan Pillesaar

Olete õppinud ja end täiendanud mitmetes kõrgkoolides. Kumba hindate enam, teoreetilisi teadmisi või praktilisi kogemusi?

Tänapäeva keeruliseks muutunud maailmas on edu saavutamiseks mõlemad võrdselt hädavajalikud. Et Bill Gates Harvardit ei lõpetanud, ei tähenda veel, et tal teoreetilised teadmised puudusid. Sellised inimesed on oma teadmised lihtsalt iseseisvalt omandanud. Tegelikult on ülikooliharidusega nii, et mina ei ole veel näinud MBA õppekava, mis annaks kõik vajalikud teadmised praktilise äri edukaks juhtimiseks. Kunagi arvasin, et annab, ja see on olnud üks suuremat sorti vigu, mida ma kunagi teinud olen. Ise peab juurde õppima igal juhul ja kogu aeg, sest ärikeskkond muutub ja teadmisteta oled selles maailmas nagu keeleoskusetä.

Aga praktika?

Puhtalt akadeemilised inimesed on harva äris edukad. Juhtimise õppimiseks on samamoodi vajalik praktika ehk siis õpitu ellurakendamine. Ärikoostumuste omandamiseks tuleb leida organisatsioon, kes lubab äri juhtimist õppida ja proovida. Edulood sellest, kuidas üks või teine ülikoolist tulnud inimene on omal käel edukaks saanud, on haruldaste asjaolude kokkusattumuste vallast, mille peale lootma jääda on looterii.

Kumb neist enam Teie karjääritegemisele kaasa on aidanud?

Minu elu ongi niipidi läinud, et enne jõudsin mitu aastat praktilise äri tegeleda ja juhtida, kui ma seda teoreetiliselt õppima hakkasin. Kui mul oleks jätkunud taipu varem majandust õppima minna, oleksin ta-

Helmes juht Jaan Pillesaar kahetseb, et kohe majandust ei läinud õppima. "Kui saaksin tänaste teadmiste ja kogemustega minna tagasi aastasse 1990, võiksin kindlasti Eesti TOP 10 ettevõtete nimekirja muuta," mõtiskleb Pillesaar. Foto: Sven Arbet

gasi vaadates ilmselt nii mõnegi asja targemini teinud. Kui saaksin tänaste teadmiste ja kogemustega minna tagasi aastasse 1990, võiksin kindlasti Eesti TOP 10 ettevõtete nimekirja muuta. Sel ajal oli edu-maa nendel, kes olid siis 5–10 aastat vanemad, juba esmase majandusharidusega ning äris ja ettevõtetes sees.

Kui tähtsad on Teie karjääritegemise juures olnud õnn ja juhus?

Õnn ja juhus on üks paljustest komponentidest igasuguses edus. Ma arvan, et algusaastatel pidi olema õnne rohkem, sest teadmisi oli vähem. Nüüd on järjest rohkem vaja teadmisi, õnne hooleks jääb vähem. Aga eks õnn on suhteline ja heitlik. On olnud ka hetki, kus ebaõnne suurusjärg on tundunud täiesti ebaõiglane. Reeglina olen siis seda õppinud, et loota tasub ainult iseendale ja oma teadmistele.

Kui suur tähtsus karjääri seisukohalt on koolitustel ja enesetäiendamisel?

Minu arvates on koolitused niipalju olulised, et sa näed uusi inimesi ja saad mõnede asjadele rahulikult teiste vaatenur-

kade alt mõelda. Koolitustel on mõte siis, kui nad annavad mingi eriti unikaalse paketi praktilisi teadmisi, igal muul juhul on materjali efektiivsem lugeda. Juhi seisukohalt on koolitus ka siis kasulik, kui sa näed oma kolleegide õppimist.

Olete teinud mitmeid juhtimisalaseid ettekandeid. Millist nõu annaksite Eesti juhi-le täna?

Kui ma sellist nõu oskaksin kellelegi arusaadavalt anda, siis vääraks see saavutus Nobeli preemiat. Juhtimiskogemusega kaasneb ikka üldistest teadmistest pluss individuaalsest retseptist, ning viimast kellelegi eest välja mõelda ei saa. Oma kogemustest lähtuvalt soovitsin keskmisel juhul senisest rohkem raamatuid lugeda, teiseks soovitsin keskenduda üksikutele aladele.

On Teil eeskujusid?

Loen raamatutest, case-studydest ja kas või ajakirjadest lugusid sellest, kes tuntud juhtidest mida mingis olukorras teeb. Sellest on tihti peale palju järeldada ja õppida. Võiks

nimetada nimesid Warren Buffett, Gates, Peter Drucker, Tom Peters. Eestis näiteks on minu arvates üks klassikalises mõttes paremaid juhte EBSi endine juht Madis Habakuk.

Kas hea juhi omadused on õpitavad või on seal oma osa ka kaasasündinud andel?

Õigem oleks seda küsimust küsida vist psühholoogidelt... Mõned on kaasasündinud, mõned on õpitavad. Näiteks efektiivsus on õpitav, aga mulle tundub, et empaatiavõimeks ja analüütilisuseks peavad olema teatud eeldused.

Kas töö, mida teete, rahuldab Teie eneseteostusvajadust?

Küllap rahuldab, muidu ma seda ju ei teeks. Kuid ma ei ole ialgi ja kunagi millegagi lõplikult rahul, sest see tähendab arengu lõppu ja arengu lõpp tähendab mahajäämist.

Kuidas mõjutab ambitsioonikust juhti?

Sõltuvalt annusest. Ambitsioonikus on abiks niikaua, kuni see ei hakka ületama realistlikku arusaama enda võime-

test. Napoleoni sõjaväes olla ambitsioonikad, ent rumalad inimesed sõjaväest välja arvatud ja see oli ainuõige tegu. Kui ambitsioon muutub enda egole suunatuks, siis ei sobi see inimesele enam ei juhiks ega ärisse.

Kas olete ise ambitsioonikas?

PR-inimesed väidavad, et nii ettevõtte juhil kui ka igal teisel edu saavutada soovival inimesel on vaja võimalikult sageli meediasse jõuda. Aga see ei kattu minu arvamusel. Meediasse peab jõudma ettevõtte, mitte persoon.

Ma olen pigem samal tasetusel Alistair McAlpine'i ja James Collinsiga, kes on kirjutanud, et igasugune enese avalik esiletõstmine toimub äritegevuse edu arvelt.

Kes ei riski, see šampust ei joo – kas see ütlus peab Teie puhul paika?

Risk pole eesmärk omaette. Ideaalne äri on madala riskiga ja kõrge tootlusega. Sinna poole püüdleb iga äriees. Risk tuleneb teadmiste või reaalsustunde puudulikkusest, seega saab enamikku riske õppimise ja analüüsiga vähendada.

Jaan Pillesaar

CV

- sünniaeg: 1. oktoober 1967
- perekonnaseis: vallaline

haridus:

- 1995–1997 Estonian Business School, läbinud International Executive MBA programmi (diplom puudub)
- 1996 juuli–august University of Swansea, Wales
- 1986–1992 Tallinna Tehnikaülikool, tööstuselektroonika insener
- 1975–1986 Tallinna Reaalkool

töökäik:

- 1987–1991 TTÜ arvutuskus, IBM PC arvutiklassi ja IBM mainframe'i (EC1046) hooldusinsener; vabakutseline programmeerija Intel 8080 ja RISC platvormidele
- 1991–1992 Eesti Börs, IT-juht, IT-konsultant
- 1991... AS Helmes, asutaja/tegevjuht

treeningud ja koolitused:

- 2001, 2002 Franklin Covey, "Helping Clients Succeed"
- 2001 Dynamic Reading Ltd, "Dynamic Reading"
- 1999 V.I.A. International, London "Service Business Models in IT industry"
- 1999 Compaq Computer, Munich, "Enterprise Sales Skills Training"
- 1998 Chris Noonan, London, "Large Account Management"
- 1998 Mait Raava, Pro Konsultatsioonid, "Töötajate valik, arendus ja motiveerimine"
- 1991–2002 Gartner Group
- suur hulk loenguid, koolitusi, seminare, konverentse juhtimise ja IT alalt, pidev iseseisev õppimine

hobid:

- mägimatkad, jalgrattasõit, spordiklubi, veinid, golf

Hindab kolleeg

Aavo Kokk
Eesti Päevalehe vastutav väljaandja

Visa on Jaani puhul oluline märksõna. Ta on inimene, kes palju ei räägi, kuid kellel on alati selge siht silme ees. Tõsi-olemuse taga on peidus aga hea huumorimeel ja rõõmsameelsus.

Jaani juhtimissüsteem on unikaalne. Ta üritab oma projektide osalusel ja tulemusi alati oma kolleegidega jagada – pole juht, kes kõike ise teha tahab. Jaanile on olulised inimesed, kellest firma juhtimisel abi on olnud. Ka probleeme lahendab ta pigem kollegiaalselt kui administratiivselt.

Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus (EAS) on Eesti riikliku ettevõtluse tugisüsteemi üks suurimaid institutsioone, pakkudes ettevõtjatele, teadusasutustele, avalikule ja kolmandale sektorile finantseerimistooteid, nõustamist, koostöövõimalusi ja koolitust. EAS on tulevikus üks EL struktuurifondide rakendusasutusi Eestis. EAS tegutseb aktiivselt viies valdkonnas: Eesti ettevõtete konkurentsivõime suurendamine välisturgudel, välismaiste otseinvesteeringute kaasamine, turismiekspordi ja siseturismi arendamine, tehnoloogiaalaste ja innovaatiliste toodete ja teenuste väljatöötamine ning Eesti ettevõtete ja ettevõtluskeskkonna arendamine, samuti üldine ettevõtlusteadlikkuse tõstmine.

Seoses muutuva töökorraldusega võetakse konkursi korras tööle

Turismi Arenduskeskuse juht

Turismi Arenduskeskuse tegevuse eesmärgiks on Eesti kui reisisihi tuntuse suurendamine välisturgudel ning siseturismi ja turismitoodete arendamine Eestis.

Keskuse juhi peamised töökohustused on Turismi Arenduskeskuse iga-aastase tegevuskava ja eelarve koostamine, riigi turismiinfosüsteemi ja -keskustevõrgu arendamine, meeskonna motiveerimine ja igapäevase töö korraldamine.

Sobival kandidaadil on kõrgharidus, vähemalt 3-aastane organisatsiooni juhtimiskogemus ning ta valdab kõrgtasemel eesti ja inglise keelt kõnes ja kirjas. Tal on teadmised üldistest majandusprotsessidest, ta mõistab klientide vajadusi ja keskendub probleemide lahendamisele. Kasuks tulevad turismivaldkonna tundmine, rahvusvaheline töökogemus ja teiste võõrkeelte oskus.

Ootame kandideerima väga hea suhtlemis- ja esinemisoskusega, liidriomadustega, analüütilise mõtlemisega, positiivse ellusuhtumisega ning tulemustele orienteeritud inimesi.

Pakume väljakutset osaleda Eesti turismivaldkonna arendamises, head meeskonda, arenguvõimalust, rahvusvahelist suhtlemist ja kaasaegseid töötingimusi.

CV ja motivatsioonikiri esitada kuni **05.08.2003**. Lisaks ootame kuni 2-leheküljelist esseed teemal "Eesti turismi maailmakaardil", aadressil: Raua 36, 10152 Tallinn, e-mail: cv@areserv.ee, personaliotsingufirma ARIKO ReServ, konsultant Reet Kaarelson, märgusõna: "EAS", tööpakkumine internetis: www.job.ee, lisainfo firmast: www.eas.ee

MARKUSS

SIA Markuss on 1998.a. loodud Läti-Taani kapitalil põhinev ettevõte, mille eesmärgiks on varustada mööblitööstusettevõtteid vajalike seadmete, instrumentide, tarvikute ja abimaterjalidega. Markussi poolt pakutavasse tootevalimisse kuuluvad puidutöötlemise seadmed ja lõikeinstrumendid, ventilatsioonisüsteemid, mööblifurnituur, liimid, pahtlid, lakid, abrasiiv- ja pakkematerjalid. Lisaks mitmesuguste toodete müügile pakub ettevõte tehnilist tuge seadmete testimisel ja konsultatsiooni, eemärgiga aidata kliendil langetada majanduslikult põhjendatud otsuseid. Markussi peakontor asub Riias, firmal on esindused Leedus ja Valgevenes ning müügiesindaja Ukrainas. Ettevõttes töötab kokku 50 inimest. Lisainfo Internetis: www.markuss.lv.

Konkursi korras võetakse Tartu, Viljandi või Pärnu regiooni tööle

Eesti partner

kes tegeleb Markuss'i toodete müümise ning kliendisuhete hoidmisega kogu Eestis. Tema peamiseks tööülesandeks on puidutöötlemisettevõtete (eelkõige suuremad mööbli- ja ukse/aknatootjad) külastamine ning kliendi jaoks vajalike toodete müük ning nõustamisprotsess. Tööandja kindlustab uue töötaja tootekoolituse ja vajaliku tootealase ja tehnilise toe.

Sobival kandidaadil on kõrgharidus (soovitavalt puidutöötlemis-, tehnika- või majandusalane) ning juhtimis- ja müügi kogemus. Töö eeldab eesti, inglise ja vene keele oskust. Eeliseks kandideerimisel on töökogemus puiduvaldkonnast, eelnev ettevõtja-kogemus ja turundusalased teadmised.

Edukas kandidaat on hea läbirääkimis- ja kuulamisoskusega, iseseisev ja initsiatiivikas, positiivse ellusuhtumisega ja piisavalt ambitsioonikas, kõrge ärilise orientatsiooni ja hea analüüsioskusega. Tööandja ootab oma meeskonda pühendunud ja usaldusväärset töötajat, kes väärtustab kvaliteetset ja pikaajalist kliendisuhet ning on valmis liikuvaks tööks.

SIA Markuss pakub väljakutseterikast ja iseseisvat tööd perspektiivikas ja kiiresti arenevas organisatsioonis ning võimalust areneda Eesti struktuuri juhiks ning omanike äripartneriks.

Konkursist osavõtuks palume täita elulookirjeldus ning esitada soovivaldus aadressil www.fontes.ee või saata need märgusõna "MARKUSS" all e-mailile info@fontes.ee hiljemalt 11. augustiks k.a.

FONTES
PERSONALIOTSING

TALLINN
RIIA
VILNIUS

Lisateave telefonil 07 441508, konsultant Tiit Allikvee
Lihtsaim viis konkursile registreerumiseks www.fontes.ee

Stora Enso Timber on üks kolmest juhtivast puidutöötlemisettevõttest maailmas, pakku- des tooret nii ehitus-, puidu- kui ka mööblitööstusele. Saematerjali aastane tootmismaht on 6,7 miljonit m³, millest 2,4 miljonit m³ on järelvääristatud tooted. Stora Enso Timberile kuulub 22 saeveskit ja 18 puidutöötlemise tehas Euroopas. Kontsernis töötab kokku 4600 töötajat kaheksas Euroopa riigis. Stora Enso Timber omab globaalset müügi võrku. Firma aastane netokäive on 1,2 miljardit eurot. ASi Näpi Saeveski 2002. aasta tootmismaht oli 73 000 m³ ja ettevõttes töötab käesoleval hetkel 130 töötajat.

Stora Enso Timber Baltic Production Groupi kuuluv **Näpi Saeveski AS** võtab konkursi korras tööle:

RAAMATUPIDAJA

Peamised tööülesanded:

- ettevõtte igapäevase raamatupidamise ja majandusarvestuse korraldamine
- ettevõtte ja kontserni aruandluse koostamine
- statistilise aruandluse korraldamine ja täitmine

Nõuded ametikohale:

Uus meeskonnaliige valitakse tööle konkursi korras ja eeldused selleks on järgmised:

- hea erialane haridus
- teadmised majandusest ja raamatupidamisest
- raamatupidajana töötamise kogemus
- finantsanalüüsi kogemus
- inglise keele oskus nii kõnes kui ka kirjas
- op-süsteemi Windows ja rakendusprogrammide Word, Excel, PowerPoint, Outlook tundmine
- valmisolek töötada nii iseseisvalt kui ka meeskonnas
- analüütiline mõtlemisvõime, initsiatiivsus
- kasuks tuleb töökogemus puidutöötlemisettevõttes

Uuele meeskonnaliikmele pakume vastutusrikast ja huvitavat tööd koos sellega kaasneva motivatsiooni ning võimalusega enesearenguks tugevas, rahvusvaheliselt edukas suurfirmas.

CV ja kaaskiri konkursil osalemiseks palume saata hiljemalt **11. augustiks** aadressil Näpi Saeveski AS, Näpi tee 10, Rakvere 44305, märgusõnaga "Raamatupidaja" või e-posti aadressil piret.aess@storaenso.com.

AS Ober-Hausi Kinnisvara on 1994.a asutatud kinnisvaragrupp, mille ettevõtted tegelevad kinnis- varavahenduse ning hotellide ja kaubanduskeskuste arendamisega.

Ober-Hausi Kinnisvara võetab tööle

HALDUS- SPETSIALISTI

Eeldame:

- kõrgharidust (tehniline- või majandusalane)
- haldamiskogemust (eeliseks atesteeritud kinnisvarahalduri tunnistus)
- vanus alates 25 eluaastast
- eesti, vene ja inglise keel nii kõnes kui ka kirjas
- head pingetaluvust
- soovi areneda koos suure rahvusvahelise ettevõttega

CV saata: Mati.Pops@ober-haus.com
või Narva mnt 53, Tallinn 10152

• OÜ Flaminger võtab konkursi korras oma **arvutisalongi** meeskonda aadressil Õismäe tee 1b

MÜÜGISPETSIALISTI

kelle tööülesandeks on müügi teostamine ja arendamine.

CV saata e-postiga myyk@arvutiari.ee või sass@arvutiari.ee. Täpsem info www.arvutiari.ee.

Koolitusteatmik
2003/2004

ilmub

26.septembril

**Reklaampinna
broneerimine
8. augustini**

Äripäev

reklaamimüügi projektijuht
Külli Kruusandi
kylili.kruusandi@aripaev.ee
tel 667 0089, 052 44160,
faks 667 0200

**Juhtiv Leedu piimatööstus
AB "Pieno Zvaigzdes"**
otsib oma toodetele

MÜÜGIESINDAJAT

Eesti jaekaubandussüsteemis.

Me loodame saada teie kohta võimalikult kiiresti infot aadressil v.tekorius@pienozvaigzdes.lt.

• • • • •

**The leading Lithuanian dairy
AB "Pieno Zvaigzdes" is looking for a
PRODUCT
DISTRIBUTOR
in Estonian retail systems.**

We look forward to hearing from you soonest at v.tekorius@pienozvaigzdes.lt.

PIENO ŽVAIGŽDĖS

ehitus

toimetaja Pille Kõresaar tel 667 0090, e-post pille.koresaar@aripaev.ee

ÖKOEHITUS ■ Põhupakke on ehituses kasutatud juba üle saja aasta

Soomaal Poe talu hoovil kerkib Eesti esimene põhupakimaja

Põhupakk on hea ehitusmaterjal, odav ja kerge. Ka ehitusfüüsikalised omadused vastavad kaasaegsetele nõuetele.

Pille Kõresaar

pille.koresaar@aripaev.ee

Põhupakimaja on nagu iga teine maja. USAs saab põhupakkidest maja ehitamiseks samamoodi laenu taotleda nagu tavaliise maja puhul. Põhupakkidest maja ehitamine sobib ennast lõhki laenanud eestlasele, kes linna ehitada ei jõua, kuid kellel on vanavanematele tagastatud maatükk ja soov maal väikest majakest omada. Ehitusfirma UNITE ja arhitekt Rene Valner on välja töötanud tüüpprojektid 20–60 m² pörandapinnaga põhupakimajadele, mida on võimalik vajaduse ja võimaluste kasvades hiljem suuremaks ehitada. Esimene neist, eksperimentaalsauna Soomaal, on katuse alla saanud ja valmib augusti keskpaigaks.

Ehitusfirma UNITE eestvedaja Mikk Suursild praktiseeris põhumajade ehitamist 1,5 aastat Ameerikas. Põhupakkidest ehitamine ei ole uudis – Nebraska osariigi farmerid hakkasid neid kasutama üle sajandi tagasi, 1890ndatel peale põhupakkimise masina leiutamist.

Esialgu arvati maju sobivat kivia kontinentaalsesse kliimasse. Kui eelmise sajandi lõpus säästva ehituse algtoodes uurima hakati, levis tehnoloogia ka põhja poole ja sealtkaudu edasi Euroopasse. Majade soojapidavus on kaks korda parem, kui karmid Soome ehitusnormid ette näevad, ja tulepüsivuse testide järgi on need majad puumajadest tulekindlamad.

Põhupakimajade ehitamine säästab keskkonda. Ehitus on

▲ Eksperimentaalsauna viimistlus tuleb igati kaasaegne.

► Seinad laoti talgute korras, nagu see põhupakimaja puhul tavaks.

Foto: R. Valner

selline valdkond, kus tihti ressurssi mõttetult raisatakse. Säästlik maja on ehitatud valdavalt kohalikest energiasäästlikest ja taaskasutatavatest materjalidest. Soomaa eksperimentaalsauna ehitusel kasutatakse kohalikke ehitusmaterjale nii palju kui võimalik – savi ja liiv kaevatakse maapõuest sealtsamast krundinurgast, kogu vajaminev puitmaterjal osteti kohalikest saekaatrit, ainult põhupakid toodi pisut kaugemalt Juuru talunikult.

Põhupakimaja ehitamise tehnoloogia on lihtne. Suurte tellistega sarnanevatest pakkidest seinad ladumine ei eelda suurt ehituskogemust ja kalleid tööriistu. Suurematele majadele projekteeritakse betoonist plaatvundament, väiksemad

Eksperimentaalsauna eelarve alla 20 000 kr

20 m² sauna materjali hinnad kroonides

põhupakid Juuru talunikult	200
puutmaterjal	
kohalikust saeveskist	3900
OSB-plaat	3007
poekaupa	8600
muud kulutused	3000
Allikas: Rene Valner	

ehitatakse postidele. Põhupakkide fikseerimiseks nii seest kui ka väljastpoolt kasutatakse erinevaid meetodeid. Eesti tingimustes on esmase konserveerijana kõige parem ja odavam materjal savi. Lõpptulemuseks on n-ö sandwich-paneel, mille keskel on pressitud põhk ja kahel pool kas savi- või lubikrohv. Hiljem võib seinad väljast viimistleda kas laudade või tellistega ning seestpoolt kas või

kipsplaadiga. Kõige suurem võimalus eksida tekib savisegamise juures, krohv peab tulema õige koostisega.

Põhupakimajade ehitamine on odav ja kiire. Kui keskmiselt moodustab 15–20% kogu maja maksumusest seinte maksumus, siis põhupakimajade puhul võib olenevalt lõppviimistlusest arvestada märksa väiksemate summadega. 20 m² eksperimentaalsauna seinte tarvis ostetud 100 põhupakki maksid kokku 200 kr. Sauna seinad kerkisid vähem kui poole päevaga.

Kasutades oma tööjõudu ja kohalike materjale, läheks ruutmeeter seinapinda koos viimistlusega maksma keskmiselt 20 krooni, kalkuleerib Suursild ja lubab, et lähitulevikus peaks UNITE, st tüüpprojektide järgi tellitud majade hind jääma lõppviimistlusest sõltuvalt vahemikku 2000–3000 kr/m².

Iga alternatiiv teretulnud

Siiri Vallner
Arhitekt

Põhupallidest maja igaühele ei soovitaks. Mõnele võib see lausa halvasti mõjuda. Näiteks inimene, kes armastab täisnurki ja sirgeid seinu, jäägu ikka kipsplaatide juurde. Kui aga mõttes mõlgub midagi eba-standardset ja looduslähedast, on põhupallid täiesti arvestatav variant. Majale pealekaut saab veel eksperimendis osalemise tunde.

Näiliselt valitseb ehitusmaterjalide turul küllus. Tegelikult tehakse majad ikka puust, kivist ja klaasist. On küll iga-suguseid erinevaid pinnaviimistlusi, aga sisuliselt teistsuguseid lahendusi lisandub väga harva. Seepärast on iga alternatiiv teretulnud. Arhitektina ootaks, et keegi materjaliteadlane veel lahendust täiustaks – näiteks oleks hea, kui väljast võiks maja rahumeelselt viimistlemata jätta. Siis oleks kohe kaugel karvasest põhupinnast näha, et tegu on millegi täiesti teistsugusega.

Alternatiivsete ehitusmaterjalide müüjad peaksid aga kiiresti kolme põrsakese muinasloole uue kaasaegse lõpu välja mõtlema. Nii et kõik kolm oma erinevalt ehitatud majades õnnelikult elu lõpuni vastu peavad. Tänapäeva kiire elutempo juures ei pruugi ju aja- ja energiamahukas kivimaja alati olla see õige lahendus.

Gyproc
gyproc@online.ee, www.gyproc.com

edasimüüjad

EHITUSSAATED ■ Remondinõuandeid kolmes keeles

Remondisaated harivad ja lahutavad meelt

Nurgakivi
TV 3
L kl 11.00

Elu- ja elamise stiile tutvustavas kodumaises saatesarjas jagavad saatejuhid Eve Kallaste ja Priit Valge nõuandeid ehituse ja sisustuse valdkonnast. Teemade tähestik on lai – alustades ahjustest ja aiandusest, lõpetades vanitubade ja ventilatsiooniga.

Eesti keeles

Kujundussaade Fantasy Rooms
BBC Prime
K kl 20.00
N kl 11.45
P kl 21.30

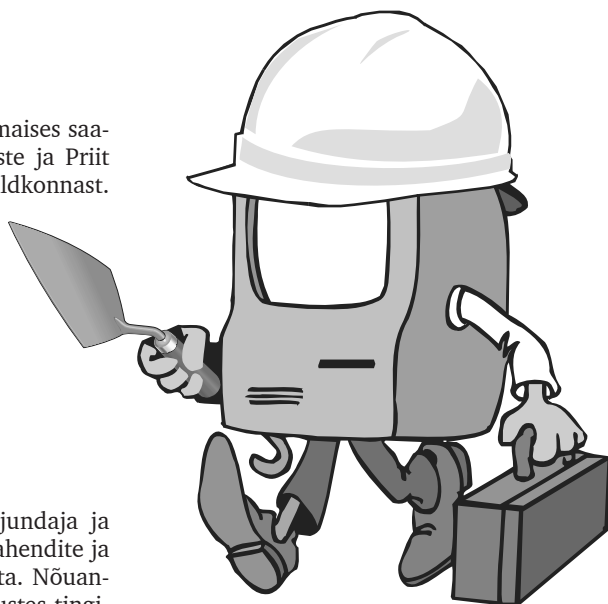
Pooltunnis võite näha, kuidas sisekujundaja ja ehitusmeeste abil saab kodu lihtsate vahendite ja piiratud eelarvega tundmatusest muuta. Nõuanded on lihtsad ning sobivad hästi kodustes tingimustes järgimiseks. Saade innustab vaatajat ise meisterdama lihtsamat mööblit ja aksessuaare, mida ollakse harjunud kalli raha eest poest ostma. Palju häid ja värskendavaid ideid ning saate inglaskult humoorikas formaat teeb vaatamise nauditavaks ka neile keeleoskajatele, kel parasjagu remonti käsil pole.

Inglise keeles

Korteri küsimus
NTV
L kl 13.00

Pererahva äraolekul remondivad sisekujundaja ja dekorator ühe ruumi korterist, kasutades moodsaid vahendeid ja piiratud eelarvet. BBC kujundussaade analoog.

Vene keeles

Big Strong Girls (eesti k suured tugevad tüdrukud)
BBC Prime
E-R kl 09.30 ja 15.30
L,P kl 12.45

Saatejuhid – suured tugevad tüdrukud – söidavad Inglismaal ringi ja peatuvad siin-seal kodudes, et aidata lõpetada lihtsamad remonditööd, mis enamasti on oodanud oma järege juba aastaid. Toimetatakse koos pererahvaga nii maja sees kui ka väljas. Lagunev trepp või kamin, riul, millest perenaine unistab juba aastaid – need on väiksed probleemid suurte tugevate tüdrukute jaoks. Praktilisema suunitlusega kui kujundussaade Fantasy Rooms.

Inglise keeles

ÄP

küsi julgesti

Kuidas säilitada värvijääke?

Heinar Radin
Vivacolori labori keemik

Kui tahate värvijääke alles hoida, tuleb purk õhukindlalt sulgeda. Vana hea nipp on keerata purk tagurpidi, siis sulgeb värv ise selle tihedalt. Värv tuleb säilitada võimalikult jahedas, kõige parem koht oleks kelder, seal ei pääse ka lapsed neile ligi.

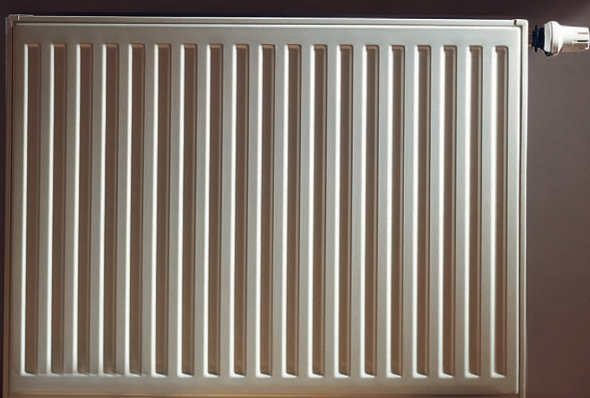
Liigeses niiskuses lähevad plekkpurgid roostetama, liigeses kuumuses võib avamisel sisse sattunud bakter elule ärgata ja vesialuseline värv läheb roiskuma. Käärima läinud värvi reedab halb lõhn ja värvimuutus.

Alküüdvärvil on omadus aja jooksul kihistuda, paksem värvimuld sadestub põhja. Enne tarvitamist tuleb alkalüüdvärvilt eemaldada tekkinud koorik, purgi sisu korralikult läbi segada ja kurna-

ta näiteks läbi vana suka. Ruksikareegel ütleb värvi vedeldamise kohta, et lahjendada võib värvi kuni 10% mahu ulatuses.

Kaua seisnud värvi saab kasutada siis, kui ei olda lõpptulemuse suhtes kriitiline – arvestada tuleb kvaliteedi langusega. Enne värvima asumist tuleks teha proov papi- või vineeritükile. Samatüübilised vanad värvijäägid võib kokku segada ja väga huvitava tooni saada.

Keskkütteradiaator

igasse
interjööri

Delafor Heating AS, Veerenni 52, 11313 Tallinn,
Tel. +372 699 6770, Faks +372 699 6771,
e-mail info@delfar.ee, www.delfar.ee

Delfar
RADIOATORID
KVALITEETNE EESTI TOODE

KONKURENTSITULT PARIMA HINNAGA
NIISKUS- JA KUUMUSKINDLA PLASTIKKATTEGA

MÖÖBLIUKSED

ERIMÖÖDUD

SUUR
VÄRVIVALIK

ERINEVAD SERVATÖÖTLUSED

KLAAS- JA RAAMUKSED

REMONDI OMA KÖÖGIMÖÖBEL RATSIONAALSEL VIISIL!!!

EEK TRADE

www.eektrade.ee

TALLINNAS: Rocca al Mare Kaubanduskeskuse
E-korpus II korrus, tel. 06 659 237

Lastekodu 41, tel. 06 014 244

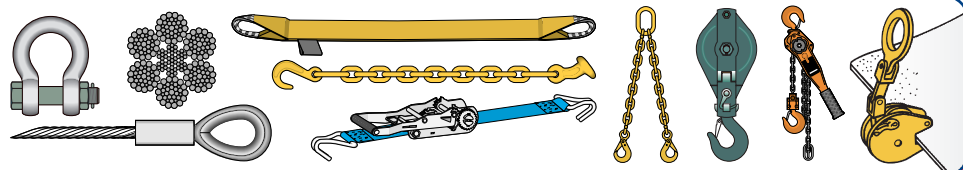
TARTUS: Soola 1A - 309, tel. 07 344 343

PÄRNUS: Savi 12, tel. 044 75 130

CERTEX
Töste- ja koormakinnitusvahendid

Peterburi tee 71, 11415 Tallinn
tel 620 5136, faks 620 5146
e-post info@certex.ee
www.certex.ee

- terastrossid, trossitroppe valmistamine
- ketid ja ketitarvikud, kettitroppe valmistamine
- tekstiiltroppe ja koormarihmade valmistamine
- tõstetalid, plokirattad, tõstehaarsid
- seeklid, vandipingutid, tõstesilmad ja -pööritsad
- traaversid, tõstepoomid, tõsteabivahendid
- happekindlad trossid, ketid ja tarvikud

ENSTO

KUUMTSINKIMINE

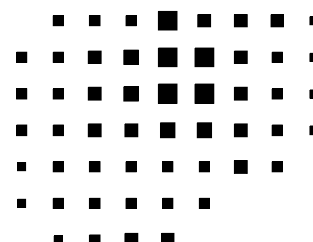
EESTI SUURIM TSINGIVANN

pikkus 6,5 m, sügavus 2,5 m ja laius 1 m

Ainsana Eestis tehakse meil väiketailide kuumtsinkimist tsentrifuugis ja kuumtsingitud toodete väliskeermete puhastamist suruõhuga. Kuumtsinkimisalane konsultatsioon. Roostevastane garantii aastateks.

KÕIK TSINKIJAD ON TERETULNUD!

ENSTO ENSEK AS Paldiski mnt 21 76601 Keila
Tel (0) 674 7575, 674 7476, 050 35 492
Faks (0) 674 7566

reklaamitoimetaja Margit Raias tel 667 0162, e-post margitr@aripaev.ee; reklaamimüügi projektijuht Piret Veski tel 667 0069, e-post piret.veski@aripaev.ee

Standoor
Uks, mida võib usaldada

Standoor Eesti OÜ
Aiaandi tee 24, 74001
Viimsi, Harju maakond
Tel 600 8930
Faks 609 1420

**Garaažiuksed
otse tootjalt:**

- Erinevad mudelid
- Kiired tarnetähtajad
- Professionaalne teenindus

info@standoor.ee www.standoor.ee

Basseinid • Aurusaunad • Purskkaevud • Massaaživannid

BASSEINIEKSPERT

Paneeli 6
11415 Tallinn
basseiniekspert@hotmail.ee

Tel 601 2995
Faks 601 2996
GSM 056 502 787

www.basseiniekspert.ee

♦ Katlad
♦ Radiaator- ja põrandaküte
♦ Projekteerimine
♦ Paigaldus

AVM-TERM

AVM-TERM AS
Tel/faks 043 49 580
e-post avm@matti.ee
www.avmterm.ee

Otsime

• metsa
• ülestöötamiseks
• harvestereid
• ja
• väljavedajaid,
• töökohaga
• Venemaal,
• Vologda
• oblastis

Tel (044) 37 372,
050 96 262

www.assar.ee

ASSAR

ABLOY
volitatud

TABLOI

• lukud (sh elektro)
• uksetarvikud
• turvauksed
• fono- ja koodlukud
• postkastid
• paigaldus, hooldus

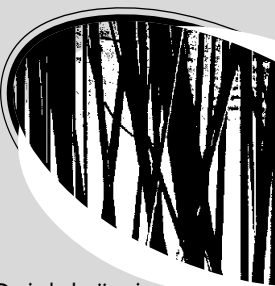
AS TABLOI Hermann I, Tallinn
Tel (0) 611 5550, faks (0) 611 5450,
e-post tabloi@tabloi.ee
www.tabloi.ee

Läbipaistvad katusematerjalid

Läbipaistvad ja eri värvuses polükarbonaatplastikust
lehtmaterjalid ujulate, talveaedade, äri- ja tööstus-
hoonete katuste, kasvuhoonete ja varikatuste katmiseks.
Kaarkasvuhoonete ja varikatuste valmistamine.

Paindub ja kergesti monteeritav polükarbonaatplastik
on 200 korda tugevam ja 16 korda kergem, kui klaas.
Polükarbonaatplastiku enim hinnatud omadused:
väike kaal, tugevus, hea soojusisolatsioon,
ilmastikukindlus -40 kuni +120°C.

OÜ NIIVELT
Peterburi tee 57a,
Tallinn 11415
Tel 051 972 535,
(0) 635 6080,
(0) 601 1277

Puidubörsi
rida
maksab **236**

Nanosol
siis kui põrand on põhiline

**Õlitatud või
lakitud põrand?**

Uuri lähemalt:
www.multip.ee
Tel/Faks 656 3296

ARTEL RAK 12

**Portatiivsed
konditsioneerid**

-25%
kuni kaupa jätkub

ARTEL
õhukonditsioneerid

**Õhukonditsioneeride
RENT ja MÜÜK**

KVALITEETNE SISEKLIIMA
ENERGIASÄÄSTLIKUD LAHENDUSED
EESRINDLIK TEHNOLOOGIA
KÕRGE TÖÖKINDLUS
MADAL MÜRATASE

GARANTII SEADMETELE
2 AASTAT!

BALTIKUMIS ALATES
AASTAST 1995

ETS NORD

ETS NORD AS, Pirni 12, 10167 Tallinn
Tel. (0) 6517 360, Faks (0) 6517 361, E-mail: ets@etsystems.ee,
www.etsnord.com

kood	materjal	möödud (mm)	kogus (tm)	1 tm hind (kr)	kontaktandmed
MÜÜK					
025	tamme, saare, haava, kase, lehise, pärna, vahtra kuiv ja märg saematerjal	paksus 25–50	pidevalt	kokkuleppel	tel 052 76 943, 050 48 445, (07) 351 427 Puiduäri AS www.puiduari.ee
112	männi, kase servatud ja servamata saemat (8–18%)	erinevad, I–V kvaliteet	pidevalt	kokkuleppel	tel 679 1541, 051 17 689, auri@puumarket.ee, www.puumarket.ee
542	tisleri puit KD 8%, ehituspuit KD 8%, hõõvelpuit				tel 056 560 089 OÜ Regor Puidugrupp, Paneeli 4a, Tallinn, priit@regor.ee
551	kase saematerjal	25×75/100/125/150 pikkus 1,8–3 m	kokkuleppel	kokkuleppel	tel 050 37 570
552	saare toorik A3 ja A4 kvaliteet, kuiv 8%	22×100, pikkus 650, 750, 850, 950	pidevalt	kokkuleppel	tel 055 599 031, fraxinus2003@hotmail.ee OÜ Fraxinus
OST					
142	servatud kase saematerjal	25×75, 100, 125, 150 mm	kokkuleppel	kokkuleppel	tel 050 10 652, 052 40 470
245	oksavaba saematerjal (haab, lepp, mänd)	erinevad	piiramatu	kuni 4500 kr	tel (07) 301 810, (07) 301 811, 051 32 109, 052 52 444 Ha Serv OÜ
413	männi ja kuuse saematerjal	erinevad	piiramatu	kokkuleppel	tel (078) 50 706, 050 51 380 Barrus AS
453	männi ja kuuse saematerjal	22×50/100/150, 50×100/115/125/150 47×75/100/125/150/175/200/225	piiramatu		tel 056 200 032
472	kuusk (värske)	47×100/125/150/200/225, pikkus 2,4–6 m 75×225, pikkus 4,2–6 m 47×100/125/150/200/225, pikkus 2,4–6 m			tel 674 7560, 674 7483, 050 92 168, faks 674 7553; artur.ernits@haret.ee
	kuusk (kuiv 18%)				
509	kasesaematerjal	25/32×75, 100, 125, 150		1500–7000 kr/tm	tel 050 37 798, faks 609 1323
520	männi, kuuse, kase, lehise saematerjal	erinevad	pidevalt	kokkuleppel	tel 050 35 621, 627 3333, ipt@online.ee
547	kasepalk	Ø alates 18 cm	piiramatu	500 kr	tel (044) 30 240, 050 83 634, www.valmos.ee Valmos OÜ
548	kuusk (värske/kuiv)	47×150×4000	pidevalt	kokkuleppel	tel 050 91 241 ProFeeling
TEENUS					
348	puidukuivatamise teenus: mänd, kuusk, lehis, kask, lepp, haab jm, hõõveldusteenus, saematerjali sorteerimis- ja kappimisteenus	4 kambrit kogumahuga 360 m³	kokkuleppel	al 200 kr/tm	tel/faks 637 9086, 637 9325, Vana-Narva mnt 8a, Tallinn (Muuga sadama ja raudteeharu lähedal)
499	puiduimmutusteenus A ja B klass: kemikaal CCA kroomivaba kemikaal Tanalith E			390–450 kr/tm + 18% 450–800 kr/tm + 18%	tel 050 55 679, 637 9254, faks 637 9243 Kestvuspuit Vana-Narva mnt 12, Maardu
535	puidukuivatamisteenus	2×100 m³			tel 056 200 032
541	puidusügavimmutus, A ja AB klass, kemikaal CCA			350–450 kr/tm + 18%	tel 056 640 271, 056 640 228, faks (07) 418 185 OÜ Sakkose, Vana-Kuuste, Tartumaa

Alates 30. juunist 8. augustini ilmub Äripäev

3x nädalas

Rubriigid ilmuvad

esmaspäev • Transport • Kinnisvara • Koolitus
kolmapäev • Turva • Äriruumi sisustus • Ehitus
• Karjäär • Turundus
reede • Arvutid • Tehnoloogia • Autod

Samal perioodil ei ilmu rubriikidest
Euroopa Liit, Virtuaalbüroo ja Äridee

Äripäev

Äripäev Online töötab 25. juunist
1. augustini igal tööpäeval 09.00–15.00

OÜ TUDULINNA
SAEVESKI
MÜÜB

**kuivatatud
ehituslauda**

22×75/100/125

Hinnad kokkuleppel

Tel 050 43 991, (033) 97 266

ANTIBLU SELECT tagab puidu väärtuste säilimise,
pakkudes tõhusat kaitset pinnahallitust ja sinimädanikku
põhjustavate seente vastu.
Kaitse toimib 3-6 kuud puidu kuivatamise,
ladustamise ja transportimise ajal.

konkurent

töötlemata

**ANTIBLU
SELECT**

Hansacom
... ja puit talub niiskust

Hansacom OÜ
Tel 605 2344, 053 405 636
Faks 605 2345
Betooni 19, Tallinn 11415
www.hansawood.ee

lisainfo
ARCH
www.archtp.com

Äriruumi sisustus

toimetaja Pille Kõresaar tel 667 0090, e-post pille.koresaar@aripaev.ee

3d visua

lisatsioon

www.expo.ee

TÖÖKESKKOND ■ Töötingimusi aitab palavaga leevendada lihtne ventilaator

Lauaventilaatorid on kauplustest otsa lõppemas

Päikesest kuumaks köetud kontor on võimatu töötada. Akende avamisest pole abi ja konditsioneeri muretsimine käib tihti üle jõu. Abiks on ventilaator kirjutuslual või kontorinurgas.

Pille Kõresaar

pille.koresaar@aripaev.ee

Enamik kauplustes müügil olevaid ventilaatoreid on oma tööpõhimõttelt sarnased – need on automaatselt pöörleva peaga ja töötavad kahel-kolmel erineval kiirusel. Aeglasemate pöörretega on müra väiksem, aga väikese õhuliikumise heliga tuleb ikkagi arvestada. Hinnaklasski on sarnane paarisajast kroonist ruhandeni. Üldjuhul antakse ventilaatoritele tootja poolt aastane garantii, kuid kuna meie kliimas kasutatakse ven-

Spetsiaalselt ühe töökoha vajadust rahuldavate lauaventilaatorite hinnad algavad paarisajast kroonist.

tilaatorit siiski harva, kestavad need mitmeid hooaegu.

Tallinnas Tammsaare teel kaupluse Tuhat1 Kodumasinat müügisaalis, mis võtab enda alla ligikaudu 1500 m², ei ole konditsioneeri. Et kauplemine suure kuumaga ladusamalt läheks, töötab saalis neli pörandaventilaatorit, mille efektiivsus on tunda juba paarikümne meetri pealt. Müüja-konsultant Tambet Tusovi sõnul on ventilaatorid müü-

gisaalis suisa hädavajalikud. Kontorisse töölaua nurgale soovib Tusov osta pisut väiksema võimsusega ventilaato-

reid. Spetsiaalselt ühe töökoha vajadust rahuldavate lauaventilaatorite hinnad algavad paarisajast kroonist. Nägusamate, metallkorpuse ja teleskoopvarrega CATA pörandaventilaatorite hind on 1110 krooni. Pörandale sobivatel mudelitel on ka rohkem võimsust – ühest sellisest aitab väiksemasse (~20 m²) kontoriruumi.

Kristiine keskuses asuva +Elektroonika kaupluse juhataja Tarmo Savi sõnul läheb viimasel ajal kaubaks kõik, mis vähegi õhku liikuma paneb. Ventilaatoreid ostetakse kodudesse ja kontoritesse suisa mitme kaupa.

Teisipäevaks oli Kristiine keskuse müügisaalis alles vaid kaks mudelit, CATA firma ventilaator seinale hinnaga 415 kr ja pörandale 795 kr.

Müüja ei teadnud täpselt, kas odavamaid mudeleid enam tulebki – eelmisel suvel olevat ventilaatorid otsa saanud juba poolest suvest.

Pisut suurem valik Ufesa ja Scarletti firma ventilaatoreid nii lauale kui ka pörandale on saadaval Omega Kodumasinat kaupluses Mustamäe teel. Hinnad algavad kolmesajast kroonist, kallimaid mudeleid on laos rohkem.

Sama olukord valitseb kõikides sama keti kauplustes nii Tallinnas kui ka Tartus, uus kogus odavamaid mudeleid on tellitud, aga ei ole täpselt teada, kas need jõuavad kohale enne, kui taas jahedaks läheb.

Korralikult jaheda õhu tagavad konditsioneerid on jaemüügis uus kaup, letikaubana on

Tuhat1 Kodumasinat kaupluse odavaim CATA ventilaator maksab 410 krooni ja on mõeldud kinnitamiseks seinale.

Foto: Anu Uusmaa

Juuli lõpuks on järel kallimad mudelid

Omega kodumasinad
■ lauaventilaator Scarlett 295 kr
■ pörandaventilaator Scarlett 315 kr

Tuhat1 Kodumasinat
■ seinale kinnitav ventilaator Severin 410 kr
■ pörandaventilaator CATA, metallik 1110 kr
allikas: AP

Töötingimuste parandamiseks palavaga

■ tehke sagedasi pause
■ sulgege aknad kardinatega
■ hoidke lauanurgal külma vett jäätükkidega
■ lülitage välja mittevajalikud arvutid
■ muretsge ruumi ventilaator
Allikas: internet

Täna keedame pakkekilet

Kasutatavad materjalid

Valmistame ja müüme vastavalt kliendi tellimusele LDPE kilepakendeid.

Kasutamine

- kilekotid
- kattekiled
- pakkekiled
- pakkesukad
- kiled igasugusteks katmisvajadusteks.

Serveerimine

Võimalus valida erinevate kile pakuste, mõõtude ja värvide vahel.

KILEKESKUSE KÖÖGINURK

KILEKESKUS

Kiletoodete müük ja tootmine

Klienditeenindus
Kastani 1, 79514 Rapla
Telefon (048) 92 103
Faks (048) 92 107
e-post
kk@kilekeskus.neti.ee
www.kilekeskus.ee

WALLENIUM
VAHESEINAD

Teisaldatavad vaheseinasüsteemid

- kontorid, büroohood, kaubanduskeskused, koolimajad, jne.

MODULARE

KERGAHASEINAD JALGADEL

WALL 90

KLAASVAHESEINAD USTEGA

WWW.WALLENIUM.EE

KÕIK MÕÕDUD VASTAVALT KLIENDI VAJADUSTELE

TALLINNAS MASINA 22 OLEME AVATUD 9-12. TEL 6 300 747, FAKS 6 300 748, WALLENIUM@WALLENIUM.EE

KASULIK LINK ■ www.ikea.com

Arvuti abil on lihtne kontorit kujundada

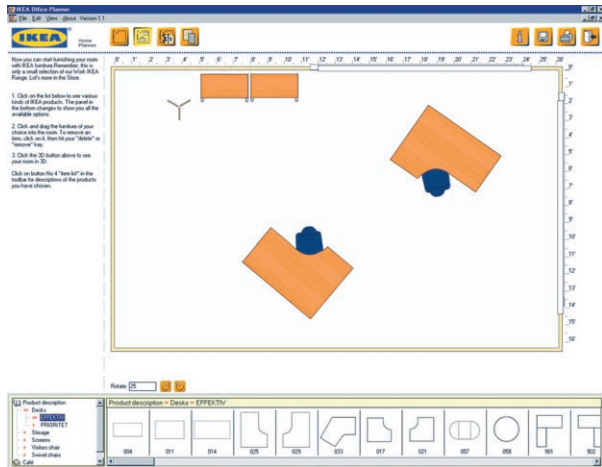
Rootsi mööblitootja IKEA on oma kodulehele aadressil www.ikea.com välja pannud käepärase abimehe neile, kes planeerivad kontorite muudatusi, olgu tegu siis remondi või töökohtade ümberpaigutamisega.

Pille Kõresaar

pille.koresaar@aripaev.ee

Ehkki algselt on programm mõeldud neile, kes soovivad IKEA firma mööblit osta, sobib see märksa laiemaks kasutamiseks. Samalt leheküljelt leiab analoogse programmi ka kookide planeerimiseks.

Bürooruumi kujundamise programmi juhi oma arvutisse tõmmanud, saab hakata virtuaalset ruumi looma. Esimese

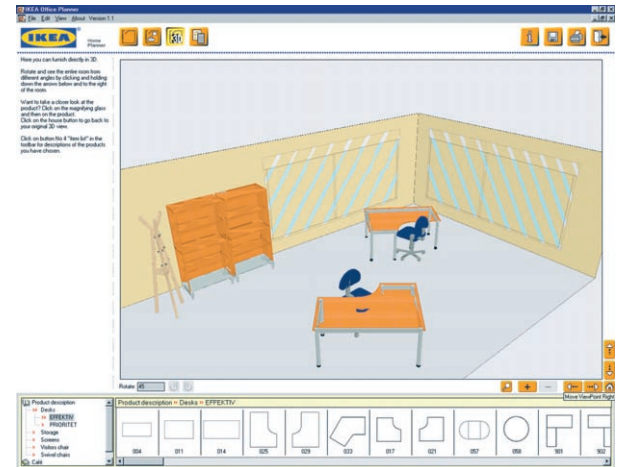
Bürooruumi kujundamise programm

tasuta saadaval aadressil:
www.ikea.com (inglise keeles)
www.ikea.fi (soome keeles)

Programmi kasutamiseks piisab ka napist keeleoskusest.

1. Loo soovitud kuju ja suurusega ruum.
2. Vali põranda ja seinte värv.
3. Paiguta soovitud kuju ja suurusega aknad-uksed õigesse kohta.
4. Vali mööblivalikust meelepärased toolid, laud, kapid ja riulid. Leia neile koht ruumis ja vaata, kuidas see kõik ruumiliselt välja näeb.

Allikas: ÄP

sammuna tuleb kinnitada ruumi põhiplaan, akende ja uste asukoht ja suurus. Seinte ja põrandate värvi valides saab lasta fantaasial lennata, programm piiranguid ei sea.

Järgmises etapis saab valitud ruumi järjest mööbliese-meid sobitama hakata, selleks tuleb lehe all servas avanevast valikmenüüst soovitud mööbliese lohistada hiirega sobivas-

se kohta ruumis. Kontorimööbli mudelivalik on mitmekesine: erineva suuruse ja kujuga laud, toolid, kapid, riulid ja puhkemööbel.

Klikates 3D-nupule, saab

oma ideekontori kujunemist vaadata ruumiliselt ka protsessi käigus. Jõudnud sobiva lõpplahenduseeni, saate lasta programmil välja arvutada hinnad, mis antud mööblilahenduse tel-

limine IKEAst maksma läheb. Või salvestada oma virtuaalse ideekontori arvutisse, et kolleegidele näidata, kuidas see, mida nii raske on sõnadega väljendada, visuaalselt välja näeb.

Oma Maja ilmub
1. augustil

NEERUDE JA KOPSUDEGA MAJA.
KUIDAS EHTADA VIISAKAT KUIVKÄIMLAT.

Arhailine suvekodu Noarootsis

Äripäev

Metallmööbel
www.crossberg.ee

Kergekaubariulid
Raskekaubariulid EUR- ja FIN-alustele
Arhiivikapid ja -riulid
Garderoobikapid • Kauplusesisustus
Kahveltõstukid

Tooted kvaliteeti hindavale kliendile

Cross Berg
OÜ CROSSBERG
Laki 9A, 10621 Tallinn
Tel 650 7936, 650 7914
Faks 650 7924 info@crossberg.ee

SISUSTUS EKSPERT
täpselt sobiv

Täpselt sobiv lahendus ideest teostuseni

kauplusesse suerkööki lattu

Järve tee 4, Assaku, Harjumaa
Tel 606 6140, faks 606 6141
www.sisustusekspert.ee

GOLDEN HAMMER PUBLIC ADVERTISING FESTIVAL
august 28-29
Reval Hotel Latvija

SEMINARID
"KAS KREATIIVSUS TÄHENDAB EFEKTIIVSUST?"

Informatsioon seminaride kohta:
Golden Hammer'i büroo,
Noliktavas 5, Riia, Läti
Tel +371 702 7234
Faks +371 702 7132
hammer@hammer.lv
www.hammer.lv

PEASONSOR: CLEARCHANNEL
SPONSOR: map, Reval Hotels, AKA PRINT, NMC, eclipse, adforum, verdi
TEHNOLOOGIA SPONSOR: verdi

Vaheseinte süsteemid
Excel
Excel Lux
Prima

Kasutuskohad:
kontorid, büroohooned, kaubandus- ja tervisekeskused, koolid, eramud jne

WC-kabiinid **EXXE**
Teisaldatavad kergvaheseinad **EXXE** 16/30/46/54
Dušivaheseinad **EXXE, LUX**

Alumiiniumist, klaasist, europaneelist (värvitav).
Möödud vastavalt tellija soovile

MENDALI
www.mendali.ee
mendali@mendali.ee

Eesti Kotzebue 18d, Tallinn
Tel 641 5444, 050 34 533
Faks 631 4168
OÜ MENDALI

Läti Brīvības iela 180, Rīga, Latvija
Tel +371 731 0246
Faks +371 731 0870
EVE MEBELES

Leedu Smolensko 6, Vilnius, Lietuva
Tel +370 233 2343
Faks +370 233 1910
EVE BALDAI

turva

toimetaja Tarmo Riisenberg tel 667 0049, e-post tarmo.riisenberg@aripaev.ee

KODUTURVALISUS ■ Äikesetorm võib tuua sadu tuhandeid kahju

Kaitse pikse eest säästab tuhandeid

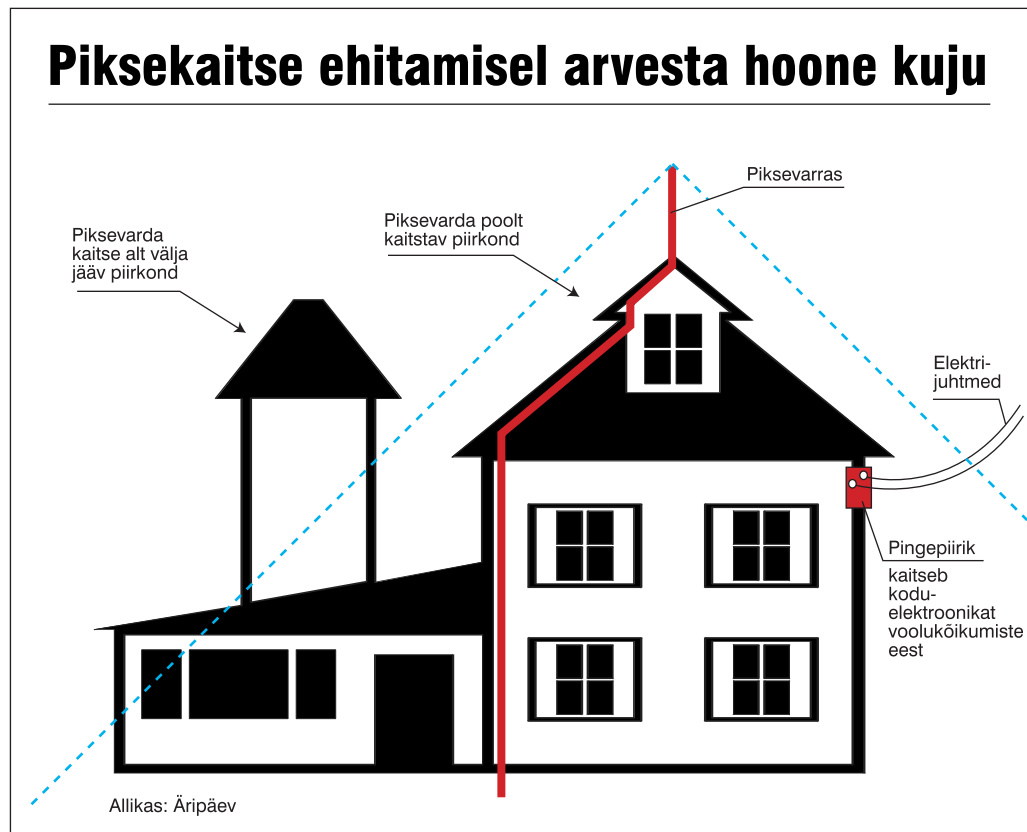
Igal suvel võib kuulda uudiseid äikese tõttu hävinud kodude ja elektroonika kohta, väikeste kulutuste hinnaga võib vara hävimise ohtu siiski vähendada.

Tarmo Riisenberg

tarmo.riisenberg@aripaev.ee

Kõige tavalisem on välgulöögiga kaasnev tulekahjude oht. Kuigi täpne statistika selle kohta puudub, hävib igal aastal välgulöökidega kaasnevate tulekahjude tagajärjel umbes kümme hoonet ja elamut. Tavaliselt hakatakse aga piksekaitse muretsemisele mõtlema siis, kui välgulöök on oma kahju juba tekitanud. Samas hoiaks kulutatud paarkümmend tuhat krooni hiljaks jäänud kahetsemisest.

Korraliku piksekaitse ehitamine eramajale läheb maksma keskmiselt paarkümmend tuhat krooni, see summa jaguneb välimise ja sisemise piksekaitse vahel. Välimise piksekaitse moodustab kõigile tuttav piksevarras koos allaviigu ja maandusega, sisemise piksekaitse aga mitmed pingepiirikud, mis peaksid kaitsma koduseid elektroonikaseadmeid välgulöögist

tekitatud pingekõikumiste eest. Välimise piksekaitse moodustab lisaks tavalisele piksevardale ka horisontaalne piksepüüdja, mis kujutab endast maja katuse kohal olevat traati.

Varras või traat on omakorda ühendatud allviikude kaudu maapinna sees oleva maandusega. Välgulöögi korral juhitakse ohtlik elektrilaeng nende kau-

du maasse. Sõltuvalt kaitstava hoone suuruselt läheb piksekaitse ehitamine maksma 4000 kuni 10 000 krooni.

Kindlasti ei tasu aga piksekaitset ise parema äranägemise kohaselt ehitama asuda, enne ehitust tasub küsida nõu spetsialistidelt. Õige piksekaitse valikul aitab ka lihtne rusikareegel, mis võimaldab hinnata piksekaitse

kaitsevõimet: selleks tuleb piksekaitse tipust tõmmata 45kraadise nurga all sirged maapinnani. Juhul kui maja mahub täielikult selle mõttelise koonuse sisse, on ta äikese eest kaitstud. Kui aga mõni majaosa ulatub sellest alast välja, pole kaitse täielik ning juurde on vaja lisada kas täiendav piksevarras või siis panna olemasolev varras

Kuidas kaitsta oma koduseid elektriseadmeid

- Tehke kindlaks, milliseid seadmeid ja kuidas te soovite kaitsta ning mida on selleks juba tehtud.
- Arutage oma soovid läbi mõne elektrifirmaga.
- Viige muudatused ellu.
- Kutsuge spetsialist regulaarselt elektrisüsteemi kontrollima.

Äikese ajal ei ole kasulik

- rääkida tavalise telefoniga
- olla vannis
- ujuda
- sõita paadiga
- peita ennast puu alla
- vaadata telerit
- kütta ahju

Allikas: Äripäev

veidi kõrgemale. Sama valem kehtib ka horisontaalpiksekaitsete korral.

Teise, sama olulise osa moodsa kodu kaitsest moodustavad pingepiirikud, mis kaitsevad kalleid ja õrnu elektroonikaseadmeid välgulöökidest ja tormiga kaasnevate voolukõikumiste eest. Seaduse kohaselt vastutab tarbija kõige selle eest, mis jääb liitumispunktist ehk siis elektrikilbist sissepoole, samas kui väljapoole liitumispunkti jäävate liinide ja voolu eest vastutab Eesti Energia. Seega on tar-

bijal kasulik kindlustada end võimalike väljastpoolt liitumispunkte tekkinud probleemide vastu.

Nagu ütleb voolupiiriku nimi, on selle ülesandeks tasandada hoonesiseses võrgustikus või siis konkreetse seadmeni minev vool etteantud suuruseni, voolu ülepingseline osa aga maandatakse. Seega jõuab hoolimata ülepingsest koduelektronikani vaid sobiva tugevusega vool.

Enne pingepiirikute paigaldamist tasuks alustada sellest, et tehakse kindlaks, millised seadmed ja millises ulatuses vajavad kaitset. Näiteks elektroonika- ja elektriseadmetele kõige ohtlikumat ülepingset tasandavaid piirikuid saab paigaldada nii igale seadmele eraldi kui ka ennetavalt kogu hoone elektrivõrgule. Viimasel juhul pole üksikuid seadmeid vaja eraldi kaitsta.

Lihtsamad voolupiirikud on ette nähtud lühikeste ülepingsimpulsside tasandamiseks, keerulisemad süsteemid võimaldavad liigest pingest tekitatavaid kahjustusi vältida ka pikema aja vältel. Eramule sobiva pingepiiriku hind jääb 4000 ja 20 000 krooni vahele, lisandub tööraha.

Juhul kui ettevõtte tegevust võivad mõjutada oluliselt ka voolukatkestused, tasub mõelda kas isikliku generaatori või aku- de muretsemisele. Probleeme aitab vältida ka juhtmestiku õigeaegne kontroll.

Jõe 3, Tallinn. Telefon 681 4400, faks 681 4401, e-post inkasso@julianus.ee

Isikud, kes ei täida kohustusi nõuetekohaselt

NIMI	Esindaja/sünniaeg	NIMI	Esindaja/sünniaeg	NIMI	Esindaja/sünniaeg
Aarne Lõhmus	02.01.1967	Hansahaamer OÜ	Asso Ahun, Ago Poogus	Puiduekspert OÜ	Pertšatkin, Lidia Podoljantšik
Adelarg E.H D.A.M Eesti OÜ	Oleg Golev	Hermseal AS	Tõnis Ennet	Ragemik OÜ	Mait Kuusik
Ahto Urb	10.02.1976	Indrek Kama	03.07.1981	Raivo Ruukel	Arvi Salumets
Airmaker OÜ	Lauri Piigert	Interauto OÜ	Margus Alliksaar	Rasteero OÜ	22.02.1969
Aivar Kasemets	02.12.1971	Jahtaco OÜ	Ivar Torma	Reele OÜ	Peeter Nirgi, Margus Timoska
Almeris OÜ	Mairo Kiho, Raimo Kiho	Jauntra OÜ	Margus Jõe	Revalhaus Invest OÜ	Anton Palubinskas
Altenberg-Reval AS	Claes Magnus Akerborg	Juri Kodis	Marika Kodis (volitatu)	Scanforest	Janek Paklinski
Andres Jürison	27.07.1969	Kustutusprojekt OÜ	Gregori Krõlov,	Sivellon OÜ	Marko Kull, Marek Kippel
Baltenergo OÜ	Aleksander Neson, Alar Kivirand	Kõljala Mõis OÜ	Linda Haava	Soho Fonf SA	Vassili Vladõkin
Baltic Cruise OÜ	Katrin Bogdanova,	Laine Liidia	Kaarin Vilms	Tarelma OÜ	Margus Sulengo
Bella Invest OÜ	Risto Johannes Pehkonen	Landon Grupp OÜ	09.06.1958	Tatjana Zaitseva	Galina Volodina
Bernard Leclercq	Bernard Leclercq	Lendlar OÜ	Peeter Tikk	Teg Extreme OÜ	22.02.1973
Careka & KM OÜ	18.03.1957	Margus Lumi	Merike Sarv, Aivar Sarv	Teriant OÜ	Priidu Null
Claes Magnus Akerborg	Kuido Kundla	Mart Must	15.05.1973	Timber & Field OÜ	Ervin Määrsepp, Andrus Jallai
Colden Master OÜ	500515-2953	Megaplus OÜ	24.03.1975	Unister-Servis OÜ	06.03.1967
Domiinos AS	Harri Sikka	Meitern OÜ	Hardi Reiter	Valeri Nikitin	Andres Mängel
Domus Group OÜ	Marek-Igor Vellend	Norteburg OÜ	Andrus Teras,	Vikermix OÜ (restoran Gruusia	Sergei Berezovski
Dreisen Trade	Mati Maasing, Karin Mängel	Millet OÜ	Tarmo Reilent		28.11.1969
FIE Vadim Santalov	Ruta Vahi, Andres Vahi	Oksana Hitrikova	Aivar Voika,		Saatkond)
Flora AS	reg-nr 9143	Peep Sõmera	Margus Valdmann		Arand Morrys
Galvex Estonia OÜ	Tanel Martin, Imre Freiberg	Podus-Grupp OÜ	Jaanus Lepik		Allan Ruuse
Grandex Grupp OÜ	Daniel Bain, Patrick Queen		21.08.1970		Aleksei Filipjev,
Hamiland Piirdeaiad OÜ	Ike Valentin, Kristjan Lauring		06.04.1969		Jelena Rogova
	Sergei Davõdovski		Sergei Usov, Grigori		17.02.1967

TURVAUUDISED ■ Esimese poolaasta valerahade avastamise statistika

50eurone on kõige võltsitud pabereuro

Euroopa keskpanga andmetel oli 2003. aasta esimese kuue kuuga leitud valeeurodest kõige levinum 50eurone paberraha.

Tarmo Riisenberg

tarmo.riisenberg@aripaev.ee

Kokku saadi esimese poolaastaga kätte 230,534 võltsitud pabereurot, neist 66 protsenti olid võltsitud 50eurosed. Populaarsuselt teisel ja kolmandal kohal on võltsijate seas 20- ja 100eurosed.

Samas on ringlusest kõrvaldatud võltsitud eurode levik võrreldes 2002. aasta teise poolaastaga suurenenud ligi 85 000 võrra. Samas on võltsitud rahatähtede arv võrreldes kokku käibes oleva 8 miljardi rahatähga siiski väga väike.

Võltsitud eurode levik Eestis on samuti tagasihoidlikul tasemel. Kui 2002. aastal tuvastati Eesti Panga ekspertiis viis valeeurot, siis käesoleva aasta alguses on selliste rahatähtede arv kerkinud üle kolmekümne. Tegu pole siiski lõpliku arvuga, sest valerahade tuvastamisega tegelevad ka kommertspangad, kelle andmed Eesti Panga statistikas ei kajastu.

Eesti võltsitud rahatähtede turul domineerib siiani USA dollar. Nii näiteks tuvastati Eesti Panga ekspertiisides

möödunud aastal 278 võltsitud dollarit.

Kommertspankade tellimisel kontrolliti lisaks dollaritele Austria, Euroopa Liidu, Hispaania,

Hollandi, Kanada, Leedu, Läti, Norra, Poola, Prantsusmaa, Rootsi, Saksamaa, Soome ja Suurbritannia rahade ehtsust. Kokku uuriti 410 pan-

gatähte, millest võltsituks osutus 331. Dollarite järel olid enam levinud valerahadeks Saksa margad, Rootsi kroonid ja eurod.

Kuidas tunda ära valeraha

Euro-rahatahtedesse on integreeritud rida turvaelemente, mis võimaldavad rahatähte ehtsuse kiiresti kindlaks teha. Rahatähed on trükitud puuvillapaberile, mis annab neile ainukordse kombataavuse. Rahatähte eristamiseks kompimise teel on osa esiküljest trükitud reljeefsena.

50eurone

- vesimärk: rahatähte vastu valgust hoides on näha vesimärk ja heleda numbrina rahatähte nimiväärtus
- turvaniit: rahatähte vastu valgust vaadates on paberis näha tume triip
- hologrammriba: rahatähte kallutades on metallise läikega piirkonnas näha pilt ja rahatähte nimiväärtus
- värvimuutus: rahatähte kallutades muutub rahatähte nimiväärtuse numbrit värvi lillast oliivrohelineks või pruuniks

20eurone

- vesimärk: rahatähte vastu valgust hoides on näha vesimärk ja heleda numbrina rahatähte nimiväärtus
- turvaniit: rahatähte vastu valgust vaadates on paberis näha tume triip
- hologrammriba: rahatähte kallutades on näha euro sümboli hologramm ja rahatähte nimiväärtus
- vikerkaareväriline helkiv riba: rahatähte heleda valguse käes kallutades on näha kerge värvimänguga helkiv riba

Muud turvaelemendid muutuvad nähtavaks, kui rahatähte hoitakse vastu valgust või kaldu.

ISIKUKAITSE ■

Metsatulekahjusid saab vältida

Viimase paari nädala soojad ja kuivad ilmad on muutnud ka siinsed metsad tuleohtlikeks. Seega tasub meenutada, kuidas ja mida teha metsas tulekahjuohu vältimiseks ning mida teha juba süttinud metsatulekahju korral.

Käitumine metsatulekahju korral

Käitumine tuleohu korral metsades:

- ära kasuta metsas lahtist tuld
- ära suitseta metsas
- ära jäta klaastaarat metsa
- kui metsa sisenemist keelab märk, järgi seda
- ära kasuta metsas pürotehnikat
- suitsu või tuld märgates asu kustutama ja kui tunned, et vajad abi, helista 112
- kasuta kustutamisel kimpu pandud suuri puuoksi

Käitumine metsatulekahju korral:

- suitsu või tuld märgates asu kustutama ja kui tunned, et vajad abi, helista 112
- kui oled kutsunud kohale päästeteenistuse, siis jätka kustutamist tuletõrjajate saabumiseni
- kasuta kustutamisel kimpu pandud suuri puuoksi
- väldi leegile liiga lähedale sattumist
- lähene tulele alati pealttuule
- kui tunned metsa iseärasusi, teavita sellest ka päästeteenistust
- arvesta, et metsatulekahju käigus võib välja tulla sõjaaegseid lõhkekehi, ole nendega ettevaatlik

Allikas: www.turva.ee

TURVAUUDISED ■ Kindlustusturg juunis

Juunis laekus 214 miljonit kindlustusmakseid

Katrin Hanko

kindlustusseltside liidu tegevdirektor

2003. aasta juunis laekus kokku 214,5 mln krooni kindlustusmakseid, millest 170,5 mln olid kahjukindlustusmaksed ja 44 mln krooni elukindlustusmaksed. Elukindlustusmaksed laekus poolaastaga 240,1 mln krooni

ja kahjukindlustusmaksed 1027,9 mln krooni. Elukindlustuse osakaal kõikidest kindlustusmaksetest on 19% ehk sama suur kui eelmisel aastal.

Kahjukindlustuse suurimad liigid olid mai lõpu seisuga vabatahtlik sõidukikindlustus, kohustuslik liikluskindlustus ja varakindlustus.

Elukindlustusseltside turuosad

protsentides

- Hansapanga Kindlustuse AS 44,3
- Ühispaniga Elukindlustuse AS ... 22,9
- Seesam Elukindlustuse AS 14,7
- ERGO Elukindlustuse AS 10,8
- AS Sampo Elukindlustus 7,3

Allikas: Eesti Kindlustusseltside Liit, statistikaamet

Kahjukindlustusseltside turuosad

- AS IF Eesti Kindlustus 37,0
- ERGO Kindlustuse AS 27,4
- Seesam Rahvusvaheline Kindlustuse AS 13,4
- Salva Kindlustuse AS 10,5
- AS Inges Kindlustus 4,1
- Nordea Kindlustuse Eesti AS 4,0
- Zürich Kindlustuse Eesti AS 3,0
- Eesti Liikluskindlustuse Fond 1,0

NÕRKVOOLUSÜSTEEMIDE projekteerimine, müük, paigaldus

SALALUX VALVESÜSTEEMID

- ☐ DSC valvesüsteemid
- ☐ Panasonic videovalve
- ☐ tulehäiresüsteemid
- ☐ läbipääsusüsteemid

AS SALALUX

Sõpruse 159a Tallinn Tel 652 2315, 671 5042, faks 671 5041

Armas Äripäeva tellija!
Võta leht kaasa,
kui puhkama lähed!

Ümberadresseerimine:
uusaadress@aripaev.ee
faks 0 667 0300
tel 0 667 0099

Äripäev

ENVOPAK GROUP

Pane plomm peale!

Plomm:

- Tagab lubamatu sissetungi avastamise
- On identifitseeritav
- Paigaldatav ilma plommitangideta

Hansab

Tallinn, Lauulupeo 24, tel. 0 6 059 800
Tartu, Aardla 15, tel. 07 366 444
Pärnu, Jalaka 4, tel. 044 31 440
Jõhvi, Jaama 14, tel. 033 70 188
www.hansab.com

Esimene maailmas:

ENNEOLEMATU KIIR AKTSIAMÄNG

TÄNA
16.50-18.00

- tulemused reaalajas
- *online*-kommentaarid ekspertidelt
- auhinnad esimestele ja viimasele
- KÕIGILE TASUTA

Äripäev

www.aripaev.ee/aktsiagalopp/

turundus

toimetaja Eda-Liis Kann tel 667 0182, e-post eda-liis.kann@aripaev.ee

RAAMAT ■ Ununenud liivakastitarkused

Lapsepõlvvetarkustest äris palju kasu

Tavapärase kiire äritegevuses jääb juhtidel paha-tihti puudu võimest näha ärimaailma lapse avatud ja rikkumata vaatenurgast.

Villu Parvet
CMA / Lamp
Media

Lugedes Tom Asackeri raamatut "Sandbox Wisdom", veendus, et sageli on Eesti ettevõtjal klientidega suhtlemisel puudu just elementaarsetest liivakastitarkustest.

Raamat ise on pisike, umbes sajalehekül-jeline lugu edukast firmajuhist, kes vaevleb pidevate tööalaste probleemide käes. Iga päevaga näeb ta järjest rohkem seda, et tavapärased tabelivirnad ja graafikud ei suuda anda infot klienditeenindamise ning müügiga seonduvate probleemide lahendamiseks. Õpetlikke näpunäiteid oskavad anda aga hoopis lapsed, kelle mõttemaailm on veel rikkumata ning kes näevad elu märksa tõsemalt.

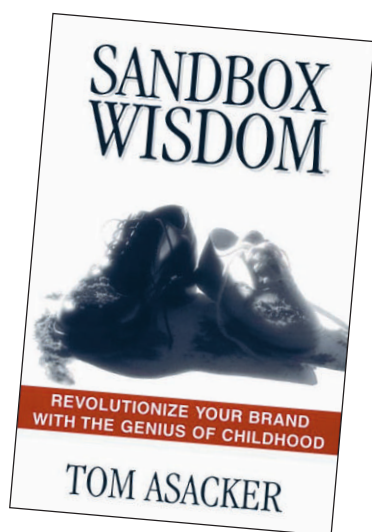
Äri on tunded

Pahatihti unustatakse see, et äris osalevad inimesed ei ole motoorselt käituvad lülid ettevõtetevahelises suhtlemises. Tegemist on inimestega, kellel on oma elu, maailmavaade, õiglustunnetus, põhimõtted ja enne kõike muud – tunded. Just sellepärast peab igas ettevõttes olema loodud keskkond, milles inimesed saavad ennast hästi tunda, olla vabad ja avatud.

Meile meeldivad inimesed, kes on meie sarnased, ja sageli aitame neid seda teadvustamata ainuüksi sellepärast, et on loodud õhkõrnalt nähtav, samas selgelt tajutav ühtekuuluvuse side. Just sellepärast tuleb ka klientidele tagada meeldejäädav ja südantsoojendav kliendiks olemise kogemus, mitte lihtsalt kõikide formaalsetele reeglitele vastav klienditeenindus.

Ole ehe ja vahetu

Inimesed käituvad meiega sageli nii nagu meie nendega. Olles aus, avatud ja vahetu, on sageli võimalik saada oma klientidelt ning koostööpartneritelt märksa adekvaatsemat tagasisidet. Samas aga ei tohi see hoolivus, mida näitame üles oma klientide suhtes, olla võlts loosung kliendikeskusest, vaid

**"Sandbox Wisdom:
Revolutionize Your
Brand with the
Genius of Childhood"**

■ autor: **Tom Asacker**
■ hind: **270 krooni**
■ raamatu leiab aadressilt:
<http://www.amazon.com/>

tegeliku sisemise tahte väljendus.

Sageli on meil palju õppida lastelt, kes pole omandanud teesklemise kunsti ja manipulaatiivseid võtteid oma kavatsuste väljendamisel. Lisaks sellele, et imetleda oma tugevusi ja masseerida sellega üksteise südameid, tuleb tunnistada ka oma nõrkusi – otsekoheselt ja vahetult.

Õppida ja muutuda saab ainult läbi praktika

Paljud ärimaailmas tegutsevad juhid leiavad naiivselt, et nad saavad muutuda ise ja muuta oma firma inimesi läbi teoreetiliste materjalide ning rohke kaasakiskuva kõnelemisega. Tegelikult see nii ei ole ja reaalse muutuseni jõudmiseks peab inimene proovima asju teha teistmoodi praktikas, mitte tühnima kooliõpikutes.

Me õpime eelkõige läbi isiklike vahetute kogemuste, kannatuste ja pettumuste, mitte kuuldes või lugedes teistest. Sa pead sageli proovima ise, mis tähendab tegutseda erinevatel tööpostidel oma firmas, või näiteks seda, millisesse olukorda paneb sinu firma kliendi. Selle

kogemiseks ei piisa paarist kliendiküsitlusest või kolmandate isikute hinnangust, vaja on seda ise praktiliselt kogeda.

Ole oma kliendile lähedal

Kliente ei tohi unustada ka siis, kui sa nendega parasjagu äri ei aja. Nad peavad tundma, et jõuavad ise pidevalt headele mõtetele, saades sinult vaid veidi abi. Ei ole võimalik võltsida empaatiat ja tegelikku lähedust – kui sa klientidega ei suhtle, siis pole sul mõtet teeselda, et sa tegelikult hoolid.

Ära püüa kliente pidevalt õpetada ja harida, märksa olulisem on see, et suudaksid panna nad ennast hästi tundma.

Sageli ei ole oluline, mida klientid teavad sinu firmast, vaid hoopis see, kuidas nad ennast sinu firma kliendina tunnevad. Kliente ei tohi silmist kaotada, sest siis närbub kliendisuhe paratamatult.

Tõde on olulisem kui faktid

Sageli lähtuvad firmajuhid nende jaoks olulistest ja hästi mõeldavatest faktidest, kuid kaotavad sellegipoolest palju kliente. Ainult faktide põhjal ei ole sageli võimalik jõuda tegeliku tõeni, mis aitaks muuta kliendi jaoks paremaks firmaks. Tõde on subjektiivne ja ükskõik mis me ei ütleks, kuulub tõde tegelikult kliendile. Ära tee

klientidele seda, mis sa tahad, et sulle tehtaks, vaid hoopis seda, mida nemad tahavad, et neile tehtaks.

Igas õnnestumises on alati faktidele lisaks hulk emotsioone, mida me esmapilgul näha ei pruugigi. Edukad kaubamärgid on samuti pigem tunnete võlu kui faktide analüüs.

Muutu pidevalt

Edukas olemiseks on vaja pidevalt muutuda. Äris ei ole lihtsaid, selgeid ja üheselt käsitletavaid stsenaariume, vaid pidev muutumine, üllatused ning ootamatused. Me ei suuda kontrollida kaugeltki nii paljusid nähtusi, kui arvame suutvat.

Edukas olemiseks on vaja teha vigu, palju vigu. Ole valmis muutma oma suunda ja tegema järske manöövreid – just see on sageli edu aluseks. Ära ole kinni tänastes tegemistes, vaid näe seda, mis võib hakata toimuma homme. Ära karda kaotada, vaid mängi selle nimel, et võita.

Loo oma klientidega kestvaid sidemeid

Möödas on ajad, mil toimisid ärikoolis õpitud mehhanismid, vaja on teiselaadset ja oluliselt emotsionaalsemat lähenemist. Ei ole niivõrd oluline see, mida kliendid sinust arvavad, kui-võrd see, kuidas sina paned kliendid ennast tundma. Asetades ennast kliendi rolli, võid jõuda selge arusaamani sellest, mida sinult tegelikult oodatakse. Kliendid reageerivad kiitusele sageli nii nagu väikesed lapsed ning on oluline, et suudaksid seda mõista.

Just säärase lähenemine on see, mis jääb sageli puudu tavapärase kiire äritegevuses – ei suudeta näha lihtsaid ja siiraid käitumisviise, mida on kasutatud lapsepõlves, kuid praeguseks unustatud.

Arvan, et peale säärase raamatu lugemist võib teile tunduda töö ja sellega seonduv probleemidering veidi teiselaadseks ja teie veendute, et mitmed lahendused küsimustele on tegelikult alati olemas olnud. Vahel jääb puudu lihtsalt võimest näha ärimaailma lapse avatud ja rikkumata vaatenurgast.

Illustratsioon: Heiki Maiberg

börs

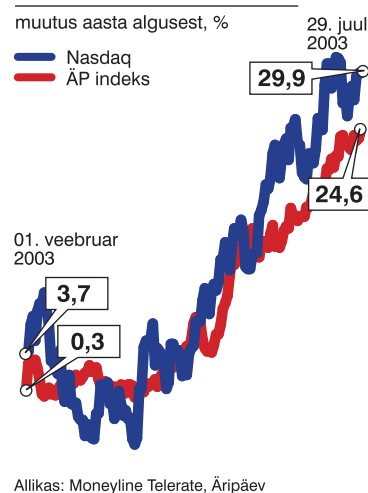
toimetaja Kaja Koovit, tel 667 0096, e-post kaja.koovit@aripaev.ee

REFERENDUM ■ Rahva öeldud ei Euroopa Liidule kukutaks aktsiate hindu kuni 20%

Aktsiate hinnad teinud tänavu tubli tõusu

Ühispanga strateeg Aivo Kangus hetkel investeerida ei soovita.

Foto: Sven Arbet

Spetsialistid soovivad aktsiatest puhata

Investeeringuhuvilistel oleks kasulik börsile raha paigutamise viivitada, sest edaspidi on oodata turu langust ning soodsamaid ostuvõimalusi.

Annika Matson
Kaja Koovit

annika.matson@aripaev.ee
kaja.koovit@aripaev.ee

“Praegu küll raha aktsiaturule ei paneks, pigem hoiaksin raha nendeks perioodideks, kui läheb veidi halvemaks,” lausus Ühispanga strateeg Aivo Kangus, kes prognoosib USA aktsiaturgude langust.

“Kui seal, silmad kassis, allapoole liugu lastakse, ei jäta see ka meid mõjutamata,” lausus Kangus. Parimal juhul jääb meil langus tulemata.

Kangus tõdes, et turul on liikumas palju odavat raha, mis toetab aktsiaturgu, kuid ta li-

sas, et praegustel hinnatasemetel näib, et ülespoole ei suudeta liikuda. “Meie seisukoht on, et lähimure tuleb allapoole,” lausus Kangus.

Kangus märkis, et prognoositav USA turu langus ei pruugi tulla homme, vaid praegune külgsuunas liikumine võib kesta mõnda aega. Kui võrrelda ajaloolisi aegridu, võib arvata, et külgsuunas liikumine võib vabalt kesta veel mitmeid kuid ehk peaaegu aasta lõpuni, mille järel peaks tulema suurem langus.

LHV maaklertegevuse juht Kristjan Lepik usub, et Tallinna börsil on aktsiate hinnatasemed praegu ostmiseks liiga kõrged, ta lisas aga, et kõik sõltub muidugi investorite rahapaigutuse pikkusest. “Osta võib praegu 10aastase perspektiiviga näiteks Hansapanga aktsiat, lühem periood ei tasu end ära,” väitis Lepik.

Eestis võib veel paari kuu lõikes hetkeseisust madalamaid hinnatasemeid näha, hoiatas Lepik.

Kui me läheme Euroopa Liitu, ei juhtu Lepiku sõnul akt-

siahindadega midagi, sest see on juba aktsiahindades sees.

“Ameerikas juhtub sageli, et ostetakse kuulujutu peale ja müüakse uudise peale, st kui reaalne uudis käes on, siis on kõik sellega arvestanud ja täiendavat ostuhuvi pole,” kommenteeris Lepik.

Lepiku sõnul oleks “ei” Euroopa Liiduga ühinemise referendumi tugev löök aktsiaturule, hinnad võivad langeda kuni 20%.

“USAs on kõige mõistlikum investeerida hetkel farmaatsia-sektor laiemalt, USAs saab osta kogu farmaatsia-sektorit tervikuna,” märkis Lepik. Ta lisas, et maailma turgudel on alati võimalik midagi osta, mingi sektor on aktiivne, see tuleb üles leida.

Suprema juhatuse liikme Veikko Maripuu sõnul on seni suvi Eesti turul olnud letargiline periood, kus hinnad väga unise kauplemise taustal pigem

langevad. Sel suvel pole Eesti turul olnud ostjate pöudu nagu eelmistel aastatel. “Börsil pole hinnalangust öieti olnudki, juu-

nis läksid hinnad ilusti üles, Telekom oli suurim tõusja,” märkis Maripuu.

Fundamentaalselt on aktsiate hinnad jõudnud juba peaaegu Lääne aktsiahindade tasemini, mõned on selle taseme isegi ületanud. Eesti turg pole enam odav, rääkis Maripuu, tödedes

siiski, et valitsev optimism võib mõnda aega jätkuda ja hindu veelgi kergitada, kuid suurt tõusu ei tohiks tulla.

Kui euroliidule ei öeldakse, on Maripuu sõnul oodata hindade langushoogu ja aktsiaturge tabab tõeline närvilisus.

Maailmas tervikuna on Maripuu sõnul sellel aastal toimunud juba korralik hinnatõus, kuid üldiselt on fundamentaalselt põhjust hindade liikumiseks pigem üles tulnud veelgi juurde, seda eriti USAs.

Äripäev
online

McDonald'si kasum kahanes ja käive kasvas

Kiirtoiduketi McDonald's II kvartali kasum kahanes 5%, kuid käibe enam kui 10% kasv ületas analüütikute ootusi.

McDonald'si teise kvartali kasum oli 470,9 mln dollarit (6,4 mld krooni) ehk 37 senti aktsia kohta. Eelmisel aastal samal ajal teenis ettevõtte 497,5 mln dollarit (6,8 mld krooni) ehk 39 senti aktsia kohta, edastas Dow Jones. Analüütikud ootasid ettevõtte kasumiks aktsia kohta 37 senti.

Kiirtoiduketi käive kasvas 11%, 4,28 mld dollarini (58,3 mld krooni) eelmise aasta 3,86 mld dollarilt. Käive ületas analüütikute ootusi, viimased lootsid ettevõtetelt 4,05 mld dollarini (55,2 mld krooni) ulatuvat käivet.

McDonald's teatas, et tahab aktsionäridele sel aastal dividendide ja aktsiate tagasiostu kaudu tagastada 500 miljonit kuni miljard dollarit (kuni 13,6 mld krooni).

Citigroup ja J.P.Morgan maksavad 225 miljonit dollarit trahvi

USA pangad Citigroup ja J.P. Morgan teatasid Wallstreet-online'i vahendusel, et maksavad ligi 255 miljonit dollarit (3,5 mld kr) trahvi.

Panku kahtlustatakse osalemises Enroni investorite petmises. Mõlemat firmat süüdistatakse selles, et nad aitasid Enroni kahjumit kinni määtsida, laenates Enronile sadu miljeoneid dollareid. Süüdi ettevõtetend ei tunnistanud. Citigroup maksab 120 miljonit dollarit ja J.P. Morgan 135 miljonit dollarit.

Uurijate sõnul kasutasid pangad nn ettemakstud lepingute skeemi, kus Enron võttis pankadelt saadud laenu arvele tuluna energiamüügi tehingutest ning mitte laenu. Laenu abil ilustas Enron oma finantsseisu, mis viis üles nii aktsia hinna kui laenureitingud. Uurijate hinnangul laenasid pangad kuue aasta jooksul enne pankrotti Enronile 8 mld dollarit.

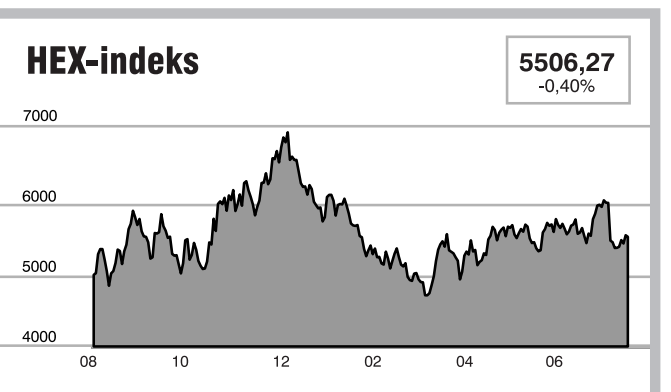
France Telecomi tegevuskasum kasvas esimesel poolaastal ligi poole võrra

Euroopa suuruselt teise telekommunikatsioonifirma France Telecomi tegevuskasum kasvas I poolaastal võrreldes mullusega 46%, 4,65 miljardi euron (72,7 mld kr).

EBITDA (kulumieelne ärikasum) kasvas 23,5%, 8,49 miljardi euron. Perioodi käive suurenes 1,7%, 22,85 miljardi euron. Analüütikud ootasid käibeks 22,96 miljardit eurot. Prantsuse riigifirma kogu aasta eesmärk on käivet 3–5% suurendada. Selle aasta EBITDA peaks firma andmete kohaselt olema rohkem kui 16,8 miljardit eurot.

Estiko jõudis kahjumist välja

Estiko I poolaasta kasum ulatus 11,6 mln kroonini. Veel 2002. aasta esimesel poolel teeniti 4,2 mln kroonine kahjum. Estiko 2003. aasta 6 kuu konsolideeritud auditeerimata käive oli 100 mln krooni ehk 21% suurem kui möödunud aasta samal perioodil, teatas ettevõtte Tallinna börsile.

Tallinna börs			
29.07.			
Taise	263,05	0,67%	
käive	6,80 mln kr		
ÄP tööstusindeks	90,16	1,06%	

Investori kalender	
K 30. juuli	Deutsche Post – majandustulemused
	Goodyear Tire & Ruber – majandustulemused
	Hugo Boss – majandustulemused
	Kemira – majandustulemused
	Metso – majandustulemused
	Rautaruukki – majandustulemused
	Unilever PLC – majandustulemused
N 31. juuli	Deutsche Bank – majandustulemused
	Canon – majandustulemused
	Exxon Mobil Corporation – majandustulemused
	Fiat S.p.A. – majandustulemused
	HBOS – majandustulemused
	Hitachi Limited – majandustulemused
	Nomura Holdings – majandustulemused
	Pirelli – majandustulemused
	Procter & Gamble Company – majandustulemused
	Puma – majandustulemused
	Revlon – majandustulemused
	TeliaSonera – majandustulemused
	Walt Disney – majandustulemused

suurim tõusja	
Estiko	+8,77%

suurim langeja	
Tln Kaubamaja	-1,89%

enim kaubeldud	
Hansapank	4,76 mln kr

Neli ülimadala aktiivsusega päeva

Raivo Sormunen

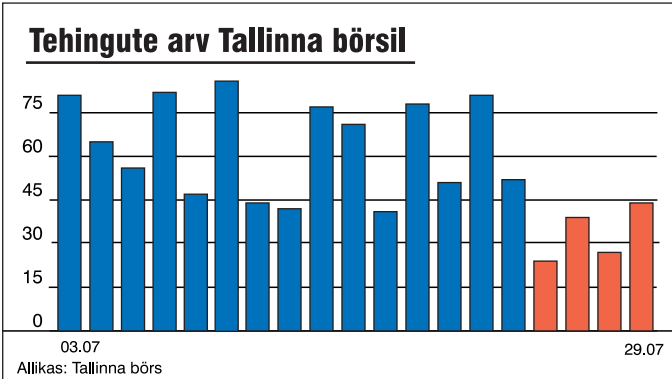
raivo.sormunen@aripaev.ee

Suvised leidsaku kõrval on no-kauti löödud ka Tallinna börsi aktiivsus, mis jäi eile juba neljandat päeva järjest allapoole igasugust arvestust.

Kui möödunud neljapäevast kuni selle esmaspäevani registreeriti börsil kolm selle aasta kõige passiivsemat börsipäeva (vastavalt 24, 39 ja 27 tehingut), siis ka eilne 44 tehinguga börsipäev kuulub selle aasta passiivsemate päevade nimekirja tippu. Mõnevõrra võis eile aktiivsust kärpida tunnine kauplemiskatkestus.

Passiivsust trotsides liikusid börsi liideraktsiad aga kergelt ülespoole ning ka väärtpaperite likviidsus polnud eriti laita. Päeva lõpupoole ulatus kolme börsi tugisamba (Hansapanga, Norma ja Eesti Telekom) ostu- ja müüginoteeringute hinnavahe 0,3–0,9% vahele.

Et kauplemine aktiivsemaks

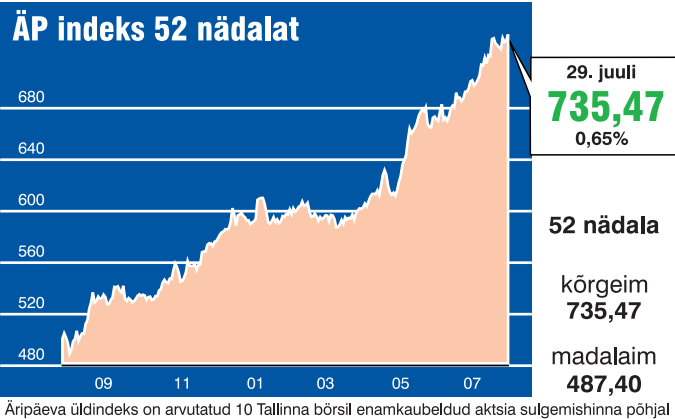
Viimased börsipäevad on olnud selle aasta kõige passiivsemad.

muutuks, ootaks aga endiselt aktsiahindade äraliikumist praegustelt tasemetelt, millel on juba kuu aega tiirutatud ning mis ei taha turule tuua ei müüjaid ega ostjaid.

Üllatuslikult vara ehk kolmanda Tallinna börsi ettevõttena sai eileks oma teise kvartali tulemused kokku Estiko. Möödunud aastal kahjumit teeninud ja börsilt lahkuda püüd-

nud ettevõtte suutis aasta esimesel poolel saavutada päris korraliku tulemuse. Käibe 21% kasvu kõrval näidati korraliku kasumit ja suudeti kvartaliga alandada nii oma lühiajalisi kui ka pikaajalisi võlakohustusi.

Väärtpaperi saldoks jäi eile paraku küll vaid üks väike ostutehing tasemel 9,70 krooni ehk 8,77% plussis.

Äripäeva üldindeks on arvutatud 10 Tallinna börsil enamkaubeldud aktsia sulgemishinna põhjal

Tallinna Börs										29.07.	
	sulgemis- hind kr	muutus eelml (%)	ost	müük	tehin- guid	käive kr	P/E	div. akt. suhe*	kohta**		
PÕHINIMEKIRI											
Baltika	30,98	0,00	30,98	32,86	1	6 196				-	
Eesti Telekom	110,15	0,43	109,68	110,62	7	616 493		18,3	3	6,00	
Hansapank	292,59	0,81	292,59	293,37	15	4 757 992		11,5	6,00		
Harju Elekter	75,89	3,19	75,89	77,45	1	44 014		7,4	2,00		
Merko Ehitus	125,33	0,00	125,96	127,05	0	0		10,3	3	2,25	
Norma	88,72	0,89	88,40	88,87	4	756 573		6,7	5,00		
T. Kaubamaja	56,80	-1,89	56,64	58,05	2	108 154		11,0	1	1,00	
I-NIMEKIRI											
Estiko	9,70	8,77	9,08	9,86	1	9 701		6,0		-	
Kalev	33,48	0,00	33,64	35,05	0	0		6,2		-	
Klementi	31,14	7,57	28,95	30,67	2	30 752				-	
Klementi****	28,95	0,00	28,95	0,00	1	21 131				-	
Rakvere LK	14,71	0,00	14,55	15,65	0	0		8,1		-	
Saku Õlletehas	68,53	2,34	65,87	68,53	5	90 773		17,4	5	5,00	
T. Farmaatsiatehas	20,34	0,00	0,00	0,00	0	0		10,2		-	
Viisnurk	37,24	0,00	37,08	38,65	0	0				-	
VÕLAKIRJADE NIMEKIRI											
Eesti Post	0,00	0,00	10 120,00	0,00	0	0				***	
Tallinna Sadam	10 230,00	0,00	0,00	0,00	0	0		2,99%		***	
VABATURG											
EVP	0,962	-0,97	0,962	0,976	5	361 975				-	
* P/E suhe on arvutatud viimase 4 kvartali vahearuande (kui on olemas siis rahvusvahelise raamatupidamisstandardi (IAS) kohase) konsolideeritud puhaskasumi põhjal											
** viimase majandusaasta kohta teavitatud (maksitud) dividendi suurus (kroonides)											
*** tulusus viimase tehingu põhjal **** Klementi märkimistõend											
Aktsiate ostu-müüginoteeringud*											
29.07.											
aktsia	valuuta	ostuhind	müügihind	noteerija							
Eesti Gaas	EEK	52,00		Hansapank							
EVP	EEK	0,950	0,980	Hansapank							
		0,925	0,975	Ühispank							
Microlink	EEK	70,00	150,00	Trigon							
* kursid on päeva jooksul korrigeeritavad											

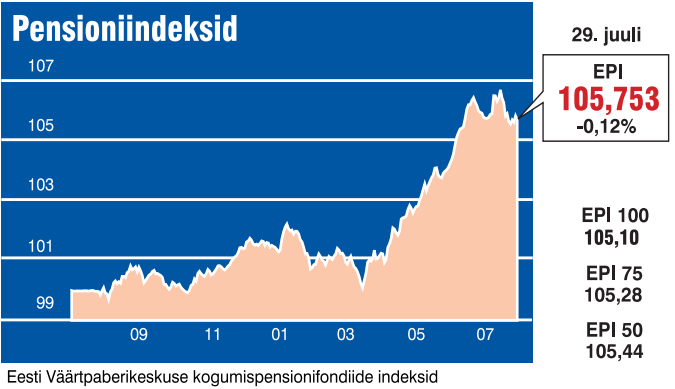
Täna on Nordea tervisejooksu start Piritas kloostri juures.

Start avatud 17–20. Sarja registreerimine www.nordea.ee

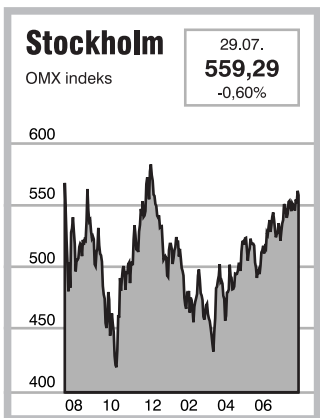
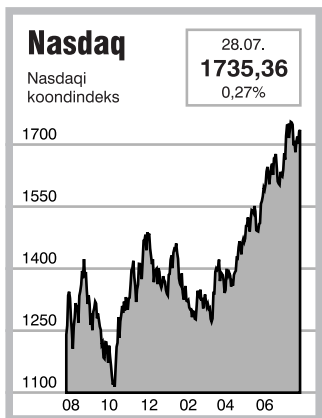
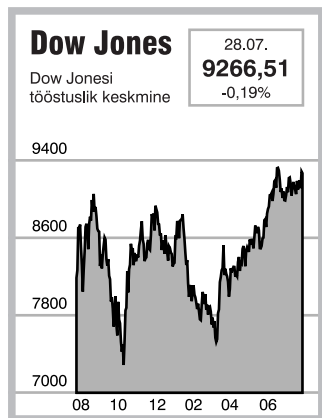
Investeerimisfondid									
29.07.									
fond	kuupäev	ost	müük	NAV	riski-aste***	aasta algusest %	tootlus (p.a.)%		
		kr	kr				12 kuud	3 aastat	5 aastat
II PENSIONISAMBA FONDID									
Ergo Tuleviku Pensionifond	29.07	10,6100	11,0400	10,7200	-	5,10	-	-	-
Ergo Rahulik Pensionifond	29.07	10,2700	10,6800	10,3700	-	1,77	-	-	-
Hansa Pensionifond K1	29.07	10,5200	10,7900	10,6300	-	1,72	6,19	-	-
Hansa Pensionifond K2	29.07	10,4900	10,7600	10,6000	-	4,74	5,89	-	-
Hansa Pensionifond K3	29.07	10,5900	10,8600	10,7000	-	7,00	7,97	-	-
LHV Aktsiapensionifond	29.07	10,0500	10,2500	10,1500	-	3,47	1,50	-	-
LHV Intressipensionifond	29.07	10,4800	10,7000	10,5900	-	2,32	5,90	-	-
Sampo Pension 25	29.07	10,5534	10,7666	10,6600	-	2,90	6,49	-	-
Sampo Pension 50	29.07	10,8306	11,0494	10,9400	-	4,29	9,29	-	-
Sampo Pension Intress	29.07	10,3356	10,5444	10,4400	-	2,15	4,30	-	-
Seesami Kasvu Pensionifond	29.07	9,7100	10,0100	9,8100	-	1,34	-1,90	-	-
Seesami Optimaalne Pensionifond	29.07	10,0100	10,3100	10,1100	-	1,20	1,10	-	-
Seesami Võlakirjade Pensionifond	29.07	10,4100	10,6300	10,5200	-	1,74	5,20	-	-
Ühispana Pensionifond Konservatiivne	29.07	10,3300	10,5900	10,4300	-	1,77	-	-	-
Ühispana Pensionifond Progressiivne	29.07	10,4900	10,7600	10,6000	-	4,05	-	-	-
III PENSIONISAMBA FONDID									
Hansa Pensionifond V2	29.07	13,5300	13,8100	13,6700	3,94	8,66	13,82	8,86	-
LHV Täiendav Pensionifond	29.07	9,5500	9,7500	9,6500	-	6,51	5,93	-	-
Sampo Pensionifond	29.07	11,7909	12,0291	11,9100	-	4,84	9,67	-	-
Ühispana Pensionifond Täiendav	29.07	12,0200	12,2600	12,1400	2,87	6,53	10,78	-	-
AVATUD INVESTEERIMISFONDID									
Balti Kasvufond	29.07	252,3300	257,4300	254,8800	8,01	17,80	28,53	19,65	12,61
Hansa Läänemere Aktsiafond	29.07	73,4600	74,9400	74,2000	-	9,75	-19,19	-	-
Hansa Vene Kasvufond	29.07	470,1900	479,6900	474,9400	23,59	14,45	18,01	24,94	9,93
Nordea Euroland*	28.07	1,7411	1,7762	1,7587	27,23	7,40	0,31	-18,30	-
Nordea Optima.fi*	28.07	0,2233	0,2278	0,2256	9,69	2,51	2,88	-9,20	-1,40
Sampo Balti IF	29.07	3,0329	3,1257	3,0947	13,48	25,25	36,30	27,70	-
Sampo Kasvufond	29.07	11,3157	11,5443	11,4300	20,14	8,65	18,15	-	23 769 071
Trigon Balti Aktsiafond	29.07	179,2804	183,8307	182,0106	10,96	35,34	43,76	25,97	-
Trigon Kesk-ja Ida-Euroopa Fond	29.07	109,4546	112,2326	111,1214	-	10,11	23,05	-	190 896 148
Äripäeva Indeksi Fond	29.07	-	-	6,2914	15,05	11,64	28,39	19,99	9,68
Ühispana Kasvufond	29.07	2,8136	2,8704	2,8420	13,46	13,91	21,66	21,12	-5,34
VÕLAKIRJAFONDID									
Hansa Intressifond	29.07	132,0500	132,0500	132,0500	0,16	1,40	3,16	4,36	-
Kapitalikaitsefond	29.07	1 183,0598	1 186,0249	1 186,0249	0,24	1,83	3,47	4,12	-
Nordea Euro Obligatio*	28.07	0,0532	0,0538	0,0535	3,69	2,81	7,52	6,80	5,00
Sampo ÜB Intressifond**	29.07	56,5297	56,5297	56,5297	0,96	0,62	1,02	-	-
Ühispana Võlakirjafond	29.07	11,7075	11,7075	11,7075	1,22	3,48	7,20	-	-
tootlus (p.a.)									
fond	kuupäev	ost	müük	NAV	1 päev	1 kuu	3 kuud	12 kuud	fondi maht
RAHATURUFONDID									
Hansa Rahaturufond	29.07	-	-	1 000,0000	1,56	2,01	2,25	2,69	1 522 488 076
Hansa USD Rahaturufond**	29.07	-	-	59,2098	0,59	0,59	0,69	1,13	15 440 963
Sampo Rahaturufond	29.07	-	-	1 150,0500	0,63	1,51	2,50	2,98	297 373 624
Ühispana Rahaturufond	29.07	-	-	100,0000	2,08	2,21	2,37	2,81	1 732 925 210

* noteeringud ja fondide mahud EUR`des; \*\* noteeringud ja fondide mahud USD`des; *** investeerimisfondi tootluse viimase 24 kuu standardhälve

Eesti Väärtpaperikeskuse kogumispensionifondide indeksid

Maaklerifirmad	
Eesti Krediidipank	Narva mnt 4, Tallinn tel 669 0941, faks 661 6038
Eesti Ühispank	Tornimäe 2, Tallinn tel 665 6622, faks 665 6802
Hansapank	Liivalaia 8, Tallinn tel 613 1659, faks 613 1545
LHV	Roosikrantsi 2, Tallinn tel 611 0300, faks 611 0310
Sampo Pank	Narva mnt 11, Tallinn tel 630 2104
Suprema	Pärnu mnt 10, Tallinn tel 640 5784, faks 640 5701
Trigon Securities	Pärnu mnt 15, Tallinn tel 667 9233, faks 667 9201
Fondivalitsejad	
Ergo Varahalduse AS	Lauteri 5, Tallinn, tel 667 9200, faks 667 9201
Hansa Investeerimisfondide AS	Liivalaia 8, Tallinn 15 038, tel 631 0336, faks 626 0636 e-post: fondid@hansa.ee
LHV Varahalduse AS	Roosikrantsi 2, Tallinn 10 119, tel 611 0308 faks 611 0310, e-post: tonno.vahk@lhv.ee
Nordea Rahastoyhtiö	Hobujaama 4, Tallinn 10 151, tel 628 3344
Sampo Varahalduse AS	Narva mnt 11, Tallinn, tel 630 2295, faks 630 2275 e-post: funds@sampopank.ee kodulehekul: http://www.sampo.ee
Trigon Funds	Pärnu mnt 15, Tallinn 10 141, tel 667 9208 faks 667 9221, e-post: fond@trigon.ee kodulehekul: http://www.trigon.ee
Ühispana Varahalduse AS	Tornimäe 2, 15 010 Tallinn, tel 665 5611 faks 665 6201, e-post: fondid@eyp.ee kodulehekul: http://finance.eyp.ee
Seesam Varahalduse AS	Pärnu mnt.15, 10 141 Tallinn, tel 665 1727 faks 665 1729, e-post: pension@seesam.ee kodulehekul: http://www.pension.ee

USA börsid* 28.07.

aktia	sektor	sulgemis-hind	muut-%	52. nädala max	52. nädala min	p/e
Adobe Sys Inc	TT	32,96	-0,12	40,00	16,50	38,3
Advanced Micro Dev	ET	7,33	2,37	10,88	3,10	-
Alcoa	MT	26,93	0,82	27,80	17,62	46,4
Altera Corp	ET	19,18	3,73	20,00	8,32	63,9
Altria Group Inc	MT	40,27	-1,76	52,00	27,70	7,8
Amazon.com Inc	EK	42,08	1,15	43,10	12,50	-
American Express Co	FV	45,01	-1,29	46,35	26,55	21,6
Amgen Inc	FT	69,89	1,72	72,37	39,12	-
AOL Time Warner Inc	TN	15,80	3,13	17,89	9,30	-
Apple Computer Inc	AT	20,99	-2,55	21,57	12,72	-
Applied Materials Inc	ET	19,71	2,12	19,51	10,26	246,4
AT&T Corp	TE	22,20	8,77	28,88	13,45	27,4
Bellsouth Corp	TE	25,50	-0,86	30,00	18,32	14,0
Biogen Inc	FT	38,66	-1,88	50,52	28,43	28,6
Boeing Co	MT	32,77	0,28	42,99	24,73	93,6
Bristol Myers Squibb	FT	26,07	-1,06	29,21	19,87	21,9
Broadcom Corp	ET	22,14	-2,72	29,96	9,52	-
Brocade Comm Sys	ET	5,59	0,70	20,16	3,59	-
Campbell Soup	TO	24,02	-2,00	26,43	19,65	16,3
Caterpillar	MT	65,10	-0,31	65,90	33,75	21,6
Check Point Soft Tech	TT	17,50	0,92	22,20	12,62	17,7
ChevronTexaco	EG	72,58	-0,21	80,00	61,31	30,5

Helsingi börs* 29.07.

aktia	sektor	sulgemis-hind	muut-%	52. nädala max	52. nädala min	p/e
Aldata Solution	TT	1,65	1,85	1,77	0,43	58,9
Comptel	TT	1,27	-7,30	1,74	0,68	-
Elmo	MT	1,04	-1,89	1,38	0,78	20,0
Elisa Comm	TE	8,42	1,45	8,40	4,46	-
Elcoteq Network	ET	11,30	1,53	14,20	4,43	17,1
Elektrobit Group	ET	0,31	3,33	0,40	0,25	-
F Secure	TT	0,83	6,41	1,16	0,44	-
Nordea	FV	4,21	-0,47	5,17	3,32	-
Nokia	TE	13,41	-0,96	20,50	10,55	18,8
Novo Group	TT	2,76	-1,43	3,25	2,08	12,5
Outokumpu	MT	7,96	0,13	10,58	6,87	6,9
Pohjola Yhtymä	FV	15,80	0,32	17,60	11,32	6,1
Perlos	MT	5,30	-3,46	8,43	2,96	-
Sampo	FV	6,48	-0,31	7,80	5,05	10,3
Stonesoft	TT	0,43	-2,27	0,90	0,30	-
Stora Enso	MP	10,84	-1,00	12,70	8,30	-
Teleste	TE	3,38	-0,59	4,00	2,21	-
TeliaSonera AB	TE	3,55	0,28	4,15	2,57	-
TietoEnator	TT	16,70	2,45	17,50	10,25	21,7
TJ Group	TT	0,14	7,89	0,20	0,12	-
UPM Kymmene	MP	14,59	-1,88	18,88	11,05	6,9

* sulgemishinnad, EUR, Moneyline Telerate'i põhjal

Stockholmi börs* 29.07.

aktia	sektor	sulgemis-hind	muut-%	52. nädala max	52. nädala min	p/e
ABB Ltd	MT	28,00	5,66	59,00	9,00	-
Autoliv	MT	234,50	-2,29	244,00	154,50	-
Assa Abloy	MT	84,50	0,60	124,00	67,00	23,9
Atlas Copco	MT	239,50	-1,03	246,00	137,50	-
AstraZeneca	FT	319,50	-1,24	365,00	245,00	-
Electrolux	MT	168,50	-1,46	179,00	119,50	10,0
Ericsson Tel Lm	TE	11,20	-2,61	11,50	2,96	-
ForeningsSparbanken	FV	108,50	-0,46	116,50	85,00	13,8
Hennes and Mauritz	MT	176,50	-0,56	198,50	147,00	25,7
Holmen AB	MP	240,00	0,00	255,00	200,00	9,8
Icon Medialab Int	TT	2,17	1,40	2,50	0,70	-
Investor	FV	61,50	-0,81	64,50	39,30	29,3
Sandvik	FV	228,00	-0,87	233,50	174,00	16,6
Skandia	FV	24,60	-2,38	32,90	10,50	-
Skanska	MT	51,00	0,99	61,50	38,10	-

SKF	MT	248,50	-0,40	261,50	191,50	11,5
SEB	FV	86,00	-0,58	97,50	65,50	11,3
Securitas	TN	95,00	-0,52	168,00	67,50	22,0
Svenska Cellulosa SCA	MP	280,50	-1,23	329,50	246,50	11,4
Svenska Handelsbanken	FV	130,00	0,39	139,50	97,00	12,4
Tele2 AB	TE	286,00	0,00	306,00	126,00	189,4
TeliaSonera AB	TE	32,60	0,00	36,20	22,70	-
Volvo	AU	198,50	-0,25	201,00	124,00	60,2
WM Data	TT	11,30	-2,59	16,40	5,50	-

* hinnad kella 18 seisuga, SEK, Moneyline Telerate'i alusel

Londoni börs* 29.07.

aktia	sektor	sulgemis-hind	muut-%	52. nädala max	52. nädala min	p/e
Barclays	FV	4,65	-0,48	4,98	3,10	13,8
British Airways	TN	1,68	-0,74	1,83	0,85	11,2
British Telecom	TE	2,04	-1,45	2,25	1,40	-
HSBC Holdings	FV	7,54	0,07	7,77	6,24	17,0
Lloyds TSB Group	FV	4,68	-0,64	6,60	2,95	14,6

Marks and Spencer	JK	3,12	-1,66	3,84	2,58	35,4
BP	EG	4,18	-1,01	5,46	3,49	14,6
Shell Trans & Trading	EG	3,89	-0,89	4,90	3,32	11,4
Unilever	TO	5,04	-0,69	6,40	4,73	8,0
Vodafone Group	TE	1,19	0,42	1,35	0,78	-

* hinnad kella 18 seisuga, GBP, Moneyline Telerate'i alusel

Vilniuse börs* 29.07.

aktia	sektor	sulgemis-hind	muut-%	52. nädala max	52. nädala min	p/e
Lietuvos Telekomas	TE	1,32	1,54	1,41	0,75	-
Ekranas	ET	5,30	-0,93	6,75	4,70	-

* sulgemishinnad, LTL, Vilniuse börsi põhjal

Riia börs* 29.07.

aktia	sektor	sulgemis-hind	muut-%	52. nädala max	52. nädala min	p/e
Ventspils Nafta	EG	1,11	-1,77	1,13	0,57	-

* sulgemishinnad, LVL, Riia börsi põhjal

Moskva kauplemissüsteem* 29.07.

aktia	sektor	sulgemis-hind	muut-%	52. nädala max	52. nädala min	p/e
UES	EG	0,26	-3,27	0,29	0,07	-
Lukoil	EG	17,42	-2,13	20,85	13,60	12,5
Rostelekom	TE	1,56	-1,58	1,99	0,98	-
Surgutneftgaz	EG	0,38	-2,59	0,56	0,29	-

* sulgemishinnad, USD, Moneyline Telerate'i põhjal

Sektorite täised:			
AT - arvutitööstus	FT - farmaatsiatööstus	EG - energiaetika	
ET - elektroonikatööstus	EK - e-kaubandus	MP - metsa- ja paberitööstus	
TE - tarkvaratööstus	JK - jaekaubandus	TN - teenindus	
TE - telekommunikatsioon	AU - autotööstus	MT - muu tööstus	
TO - toiduainetööstus	FV - finantsvahendus		

FINANTSTURGUDEL ■ Teisipäev

Alcateli kasum hoidis eile päeval Euroopat

Raivo Sormunen

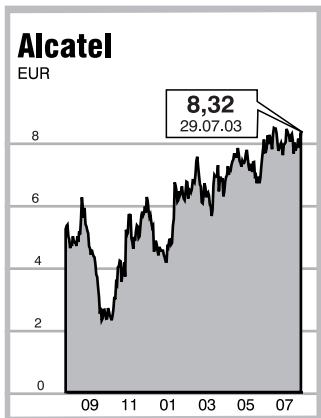
raivo.sormunen@aripaev.ee

Euroopa börsidel oli eile üheks suunanäitajaks Alcatel, kes suutis teise kvartali tegevuskasumi vedada plussi ning on oma aastaprognnoosidega ilusti graafikus. Väärtpaber tõusis päeva-ga üle 6% ja hoidis kerges plussis ka Euroopa börse.

Teises kvartalis suutis Alcatel teenida 21 mln eurose tegevuskasumi, samas kui analüütikud ootasid kompaniilt 13–72 mln eurost tegevuskahjumit. Ehkki Alcateli sõnul on olukord turul raske, ootab ta III kvartaliks möödunud aastaga võrdväärset käibenumbrit ja tänu kulude langemisele kerge tegevuskasumi paranemist. Ühe maakleri sõnul on see positiivne uudis, kuna mitmed ta konkurendid on andnud kasumihoiatusi. Nagu näiteks Nokia, mis hiljuti ka Alcateli aktsiat allapoole tiris.

Eile päeval aitas Alcatel aga Helsingis veidi Nokial tuesta. Ericsson liikus aga enamiku päevast nullis. Aktsia liikumist takistas veidi WestLB, kes alandas aktsia reitingut "neutraalse" peale. Põhjuseks aktsia hiljutine hinnaralli.

Kauplemine oli eile päeval Euroopa börsidel aga ettevaatlik, kuna enne pärastlõunal tea-

Kasumisse jõudnud Alcatel tõusis eile Pariisi börsil üle 6 protsendi.

tavaks tehtavat USA tarbija-usaldusindeksi avaldamist ei juletud eriti positsiooni võtta.

Ettevaatus kulus marjaks ära, kuna juulikuu tarbija-usaldusindeks kukkus juuni 83,5 punktilt 76,6 punktini, samas kui turgudel oodati indeksi kosumist 85 punktini. Põhjuseks tarbijate mure olukorra pärast tööjõuturul. Samas ei maksa indeksi numbrit üle tähtsustada, kuna värsked ABC News / Money Magazine'i uuringu kohaselt pole viimastel aastatel inimeste muretsimine väljendunud realses tarbimises, mis on püsinud väga kõrge.

moneyline *telerate*

Äripäeva käsiraamatud

veebis

<http://www.aripaev.ee/kasiraamat/>

Maailma väärtpaberiturud* 29.07.

Indeks	viimane	muutus eelmisest %	aasta kõrgeim	aasta madalaim
Ameerika				
Standard & Poors 500	986,59	-1,00	1 015,41	768,63
Toronto S&P TSX	7 217,55	-0,92	7 311,50	5 678,28

Lääne- Lõuna- ja Põhja-Euroopa

Pariis CAC40	3 144,18	-0,66	3 601,41	2 401,15
London FTSE	4 127,50	-0,51	4 466,40	3 277,50
Oslo OSE All Share	148,99	0,63	148,67	105,22
Kopenhaagen KFX	214,29	-0,42	229,96	166,75
Frankfurt DAX	3 392,11	-0,75	3 945,38	2 188,75
Madrid General	727,87	-1,12	740,43	561,20
Amsterdam AEX	309,84	-0,68	397,08	217,80
Milano MIBTel	25 205,00	-1,11	27 029,00	20 530,00

Kesk- ja Ida-Euroopa

Varssav WIG	18 048,18	0,48	18 012,42	12 592,12
Budapest BUX	8 146,75	-0,32	8 541,43	6 607,67
Praha PX50	553,80	0,38	582,60	404,40
Slovakkia SAX	161,76	0,00	175,21	107,00
Moskva RTS-Interfax	451,49	-1,82	521,75	305,56
Vilnius LTIN-10	1 996,47	0,90	1 996,47	1 136,58
Riia RICI	404,56	-1,75	411,75	179,81
Viin ATX	1 329,96	-0,28	1 350,46	991,23

Aasia

Hongkong Hang Seng	10 198,60	0,63	10 478,65	8 331,87
Tokio Nikkei 225 indeks	9 834,31	-0,06	10 162,30	7 603,76
Soul KOSPI	722,33	0,63	755,44	512,30

* indeksid kella 18 seisuga Moneyline Telerate'i põhjal

TerraLycos on taas BlueChip

USA-Hispaania interneti-teenuse pakkuja ja portaali-pidaja TerraLycos võetakse taas Hispaania BlueChip-indeksisse IBEX35.

Hispaania börsikomitee teatas, et TerraLycos kukkus eelmisel nädalal indeksist välja pärast seda, kui Telefonica omandas ettevõtte enamusosaluse.

TerraLycos võetakse indeksisse uuesti 4. augustil.

American Expressi kasum üle ootuste

USA krediitkaardi- ja reisi-kontserni American Express kasum kasvas II kvartalis võrreldes mullusega 11,6%, 762 mln dollarini (10,4 mld kr).

Wallstreet-online kirjutas, et kasum aktsia kohta tõusis 51 sendilt 59 sendile. Analüütikute ootus oli 57 senti. Käive kasvas 7%, 6,36 mld dollarini (86,7 mld kr).

Kogu aastaks ootab kontsern 2,29dollarilist kasumit aktsia kohta. Seni prognoositi kasumiks aktsia kohta 2,26 senti.

Honda I kvartali kasum kahanes

Müügilt Jaapani teise suurema autotootja Honda Motori kasum kahanes I kvartalis 5,5%. Tulusid vähendas tugev jeen ja vähenenud müük.

Bloomberg kirjutas, et Honda puhaskasum kahanes juuniga lõppenu I kvartalis 101,8 mld jeenini (11,6 mld kr) ehk 106,02 jeenini (12,13 kr) aktsia kohta.

Mullu samal ajal teenis firma 107,4 mld jeeni (12,3 mld kr) ehk 110,4 jeeni aktsia kohta. Analüütikud prognoosisid keskmiselt 105 mld jeeni suurust kasumit.

Autotootja käive kasvas 3,7%, 2,01 triljoni jeenini (ligi 230 mld kr). Siiski tõstis Honda kogu selle aasta kasumiprognnoosi 451 mld jeenile varasemalt 440 mld jeenilt.

Aventise kasum kasvas ligi 19%

Prantsusmaa suurima ravimitootja Aventise kasum kasvas II kvartalis 18,8% vaatamata käibe 6,2% langusele.

Aventise puhaskasum oli 603 mln eurot (9,4 mld kr) ehk 76 senti aktsia kohta. Mullu samal ajal oli ettevõtte kasum 507 mln eurot ehk 64 senti aktsia kohta. Analüütikud ootasid ettevõtte kasumiks keskmiselt 579 mln eurot.

Firma käive kahanes 4,17 mld euron (65,2 mld kr). Aventis kinnitas, et ootab sel aastal kuni 10% müügi-kasvu.

INVESTEERIMINE ■ Spekulandid askeldavad aktiivselt hõbeda kallal

Hõbe tõusis seitsme päevaga 10%

Hõbeda hind on teinud järsu hüppe üles. Seitsme päevaga kallines hõbeda hind fundamentaalse põhjuseta ligi kümme protsenti. Seevastu kullal on veel tegemist hiljutise kõrgtasemele tõusmisega, kuigi ka kuld särab taas.

Romet Kreek
Äripäev

Kullast tööstuses enam kasutava hõbeda hind tõusis seitsme päevaga peaaegu kümme protsenti. Hõbeda hind oli esmaspäeval kolme ja poole aasta kõrgeimal tasemel. Hõbeda tõusu taga on spekulatiivse huvi järsk kasv.

Hõbeda hinna edasise käekäigu osas on aga turuosaliste arvamused vastakad.

“Seekord on hõbedafutuurid liikunud kasvava koguse juures ja hind tõusis 5,20 dollarile untsist,” ütles SilverInvestor.com’i toimetaja David Morgan CBS MarketWatchile. “Ma arvan, et see on kullaralli kinnitus.”

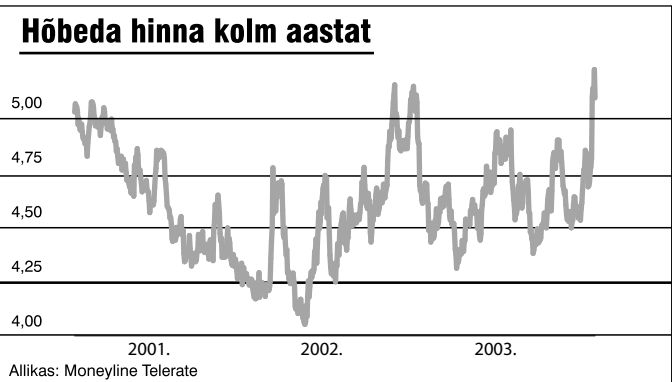
Kuni viimase ajani pole arvatud, külmikutes, mikrolaineahjudes ja fotograafias kasutatav hõbe astunud kullaga ühte jalga. Hõbeda hind ei suut-

nud käia kaasa möödunud aastase kullaralliga.

“Ma arvan, et inimesed hakkavad saama aru loost hõbedaga, mille tootlus on kõrge inflatsiooni korral,” ütles 20 aastat hõbeda hinda jälginud Morgan. “Kuigi hõbedat kaevandatakse 12 korda rohkem kui kulda, on hõbemünite investeerimiseks vähem kui kuldmünite. Väga vähesed firmad teenivad hõbedat kaevandades kasumit.”

Paljud väärismetallide-teenimised uudiskirjad kirjutavad kindlalt, et mõlemat metalli ootab ees tugev ralli järelejäänud aasta jooksul. Sageli pakuvad need uudiskirjad ka kullakange ja kuldmünite müüa.

“Kuld ja hõbe võivad kõrgemale hüpata iga kell,” ütles pikaajaline finantsist ja Freemarket Gold & Money Reporti toimetaja James Turk. “Me võime näha 400 dollari suurust ja kõrgemat kulla hinda ja kuue dollari suurust või kõrgemat hõbedauntsi hinda.”

Hõbeda hind tõusis esmaspäeval kolme ja poole aasta kõrgeimale tasemele.

Kulla hind tõusis 370 dollari lähedusse. Tõusule aitas kaasa dollari nõrkus.

Esmaspäeval sulgusid hõbeda futuurid 5,10–5,12 dollaril untsist. Eile kell 15.20 maksis hõbedaunts 5,065 dollarit. Turki hõbeda septembrikuu lõpu või oktoobri alguse hinnasiht

on 6,45 dollarit. Kulla hind on tõusnud 17. juuli madaltasemelt 340,80 dollarilt untsist umbes 35 dollarit. Kullaunts maksis lähima futuurilepingu näol 364 dollarit untsist.

Rahvusvahelise investeerimispanka UBS analüütik John Reade kirjutas esmaspäevases lühianalüüsis, et ta usub dollari nõrkusesse, mis koos juvelii-ride kulanõudluse kasvuga aitab kullal sel aastal kõrgemale liikuda.

Hõbeda osas ei näe analüütik mingit fundamentaalset põhjust hiljutise hinnatõusu õigustamiseks. Kuigi hõbeda hind on hetkel tugev ja see võib veelgi edasi tõusta, usub ta, et see ralli jääb lühiajaliseks. Hõbe võib peatselt olla taas allpool viie dollari taset.

US Global Investors kullakaupleja Amaury Conti ütles, et kullaturu meelestatust parandab kuulmus, et Euroopa keskpank müüb kinnisvaralaenu pakendajate Fannie Maci ja Freddie Maci võlakirju, mis ei sobivat keskpanga reservide hoidmiseks.

Hõbedaspekulatsioonidega on tegelenud mitmed tuntud spekulandid ja investorid. Näiteks Texases elanud vennad Huntid, keda tol ajal peeti USA ühtedeks rikkaimateks inimesteks, otsustasid 1973. aastal kaitsta oma varandust inflatsiooni eest väärismetalle kokku ostes.

Kuna kulda ei tohtinud tol ajal USAs osta, osteti hõbedat. Vennad Huntid löid koos rikas-

te araablastega hõbedapooli. Nad ostsid lühikese ajaga kokku 200 mln untsi hõbedat, mis oli tol ajal ligi pool maailma hõbedavarudest. Kui Huntid hakkasid 1973. aastal hõbedat kokku ostma, maksis hõbedaunts 1,95 dollarit. 1979. aasta algul maksis hõbe viis dollarit. 1979. aasta lõpus ja 1980. aasta algul maksis hõbedaunts 50 dollarit. Hõbeda tipptasemeks oli 54 dollarit.

Tookord lõpetas hõbedaralli New Yorgi metallibörsi kauplemisreeglite muutmine ja USA keskpanga interventsioon, mis tõi endaga kaasa 27. märtsil 1980 ühepäevase hõbeda hinna 50% kukkumise, 10,80 dollarile. 1987. aastal kuulutas perekond välja pankroti, kuna kohustused ületasid miljardi dollariga 1,5 mld dollari suurust vara. 1988. aasta augustis mõisteti Huntid turuga manipuleerimise eest süüdi.

Ka legendaarne investor Warren Buffett on spekulerinud mõned aastad tagasi (kuuldavasti 1998. aasta alguses) füüsilise hõbedaga, ostes seda mingil põhjusel massiliselt kokku. Ta olevat soetanud hõbedapositsiooni allpool viie dollari taset untsist.

Samal ajal olevat akumuleerinud hõbedat ka filantroop ja spekulant George Soros.

TOP

Kinnisvarafirmade

30. oktoobril ilmub Äripäeva Kinnisvarafirmade TOP, milles avaldame ülevaate Eesti kinnisvarafirmadest (ülevaates osalemiseks peab kinnisvaraalne tegevus firma käibest moodustama vähemalt 50%). Et ülevaade oleks tõene ja täpne, ootab Äripäev Teilt järgmist infot.

- ettevõtte nimi
- äriühingu juriidiline vorm
- äriregistri kood
- kinnisvaraalase tegevuse osakaal käibest (%)
- märkige ära **üks põhitegevusala**
- kinnisvara hindamine
- kinnisvara haldamine- hooldamine
- kinnisvara vahendamine
- tegevjuht
- tegevjuhi ametinimetuse
- tegevjuhi isiklik e-posti aadress (märkus: ainult Äripäevale isiklikuks kasutamiseks, seda aadressi ei avalikustata)
- asutamisaasta (kuupäev.kuu.aasta)
- aadress
- telefoninumber
- faksinumber
- ettevõtte e-posti aadress
- ettevõtte kodulehekülje aadress
- ettevõtte põhiomanikud (koos osalusprotsendiga)
- tütarettevõtted
- millisesse kontserni kuulute
- kui kuulute kontserni (gruppi), kas soovite osaleda edetabelis eraldi?

Kui soovite esitada kontserni (grupi) konsolideeritud andmed, siis tütarettevõtte (-ettevõtted) eraldi samas edetabelis võistelda ei saa.

- töötajate arv 2001. aasta lõpus
- töötajate arv 2002. aasta lõpus
2001. aasta realiseerimise netokäive kroonides
2002. aasta realiseerimise netokäive kroonides
2003. aasta prognoositav realiseerimise netokäive kroonides
2001. aasta puhaskasum/kahjum kroonides
2002. aasta puhaskasum/kahjum kroonides
2003. aasta prognoositav puhaskasum/kahjum kroonides
- omakapital 2001. aasta lõpus kroonides
- omakapital 2002. aasta lõpus kroonides

Eeltoodud andmete avaldamine on tasuta

Äripäev TOP

Andmeid ootame hiljemalt **10.augustiks** aadressil: Äripäev, Pärnu mnt 105, 19094 Tallinn või e-postiga jane.suu@aripaev.ee või faksil 667 0265 märgusõna “**Kinnisvarafirmade TOP**” Lisainfot saab telefonil 667 0381 – Jane Suu

Äripäeva Kirjastuse ASi telemarketingi osakond otsib oma meeskonda

müügijuhti,

kelle tööülesanneteks on Äripäeva tellimuste müügi juhtimine ja tellimuste eelarve täitmine

Sobiv kandidaat soovib saavutada parimaid töötulemusi, on aktiivse müügitöö kogemusega, väga hea suhtleja, initsiatiivikas, täpne, süsteemne ja vastutustundlik.

Kasuks tuleb kõrgharidus ja eelnev juhtimiskogemus.

Pakume:

- eneseteostusvõimalust edule orienteeritud kollektiivis
- kaasaegset töökeskkonda ja sõbralikku kollektiivi
- enesetäiendusvõimalusi
- motiveerivat töötasu

Äripäev

Kandideerimiseks palume saata CV koos soovivaldusega hiljemalt **14. augustiks** aadressile Malle.Heerde@aripaev.ee või Äripäeva Kirjastuse AS, Pärnu mnt 105, 19094 Tallinn, märgusõna “müügijuht”

Äripäeva Kirjastuse ASi telemarketingi osakond otsib oma meeskonda seoses uute projektide käivitamisega

müügiesindajaid,

kelle ülesandeks on toodete müük telefoni teel.

Ootame oma meeskonda aktiivseid, rõõmsameelseid, kohusetundlikke, loova mõtlemise ning väga hea väljendus- ja kuulamisoskusega inimesi.

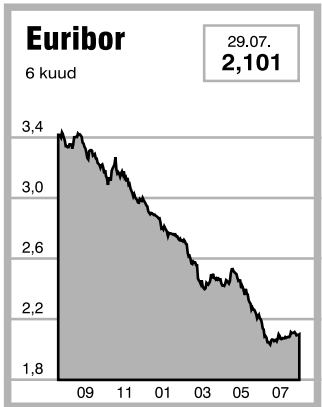
Kasuks tuleb hea arvutitundmine ja eelnev müügialane ettevalmistus.

Pakume

- koolitust ja arenemisvõimalust
- sõbralikku kollektiivi ja kaasaegset töökeskkonda
- osalist tööaega (kl 8.45–12.45 või 13.00–17.00)
- töötulemustele vastavat tasu

Äripäev

Sooviavaldus ja CV märgusõnaga “telefonimüük” palume saata hiljemalt **20. augustiks** aadressil Pärnu mnt 105, Tallinn 19094 või e-postiga erika.truuverk@aripaev.ee **Info telefonil 667 0159, Erika Truuverk**

Nafta hind keeras suuna alla

Raivo Sormunen

raivo.sormunen@aripaev.ee

Nafta hind andis eile järele, kuna musta kulla tootmine Iraagis tõuseb ja turg loodab, et USA nafta iganädalane laovarude näitaja kosub, kirjutab uudisteagentuur Reuters.

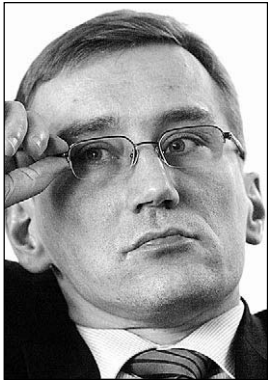
Enimjälgitava nafta brenti segu lepingu hind langes 27,88 dollarini barrelist. USAs on toornafta hind enne OPECi järjekordset koosviibimist hoidnud alates möödunud nädala lõpust 30 dollari vahetusesse lähedusse.

OPEC, mis kontrollib poolt maailma naftaekspordist, peaks järgmisel koosolekul jätma oma päevase tootmiskvoodi muutmata 25,4 miljoni barreli peale, kuna nafta hind liigub kindlaksmääratud vahemikus.

Mõnevõrra toetas nafta hinnalangust ka pühapäevane uudis, et Iraagi päevane tootmismahd on tõusnud 0,8 miljoni barreli 1 miljoni barrelini. Samas jääb see number siiski tunduvalt alla sõjaelsele tasemele, mil päevane ekspordimahd küündis üle 2 miljoni barreli päevas.

Prime Minister sees no problem with ministers' fuel bills

Despite the fact that cars of cabinet ministers guzzle fuel while they are abroad or re-fill two times a day without the minister leaving town, Prime Minister Juhan Parts sees no need to take a closer look on the issue. "I would trust the ministers," Parts said. "I think Estonian state is not so poor it has to agree fuel limits for ministers."

Juhan Parts.

Comparing fuel bills and ministers' travels inside the country, leaves many question marks. One earlier article by Äripäev, questioning the large fuel bill of the Minister of Economy and Communications Meelis Atonen, however, helped the minister to catch his driver from stealing.

Page 3

Estonia has more millionaires

According to the statistics of the National Tax Board, 477 persons declared taxable income above one million kroons for 2002., an increase of 126 persons compared to 2001. Differences in Top 10 are not significant – taxable income of the person on top of the list exceeded the income of the person ranking 10th by only 1,7 million kroons, according to Tax Board statistics. None of the millionaires in Top 10, who all declared taxable income above 10 million kroons, earned the income as wages. Only two millionaires agreed to have their names made public.

Richest people in Estonia live in Pärnu. Highest wages are in Tallinn and Harju county.

Page 4

Analysts advise against buying shares

Aivar Kangus.

Analysts say now is not the time to invest on Estonian stock market, predicting a falling trend. "No" to joining EU on referendum on September 14 might bring the market into free fall.

Aivar Kangus, capital markets strategist from Ühispank says he would keep the money for the time when the market comes down. Although there is a lot of cheap money on the market, present price levels show there is not much potential for further rise, Kangus said. "Yes" on referendum will not bring boom as that has already been priced in. "No", however, might mean a fall by 20%, analysts predict.

Page 20

Travel Agencies had strong six months

First six months have beaten cautious expectations of Estonian travel agencies – sales increased and most earned profit. Hermann Reisid exceeded original estimates by 0,5 million, earning 2,6 kroons in profit on sales of 117 million. Raeturist more than doubled its profit to one million kroons instead of 0,4 million expected. CasSandra saw sales increase by 6 million kroons compared to previous year, earning 247 000 kroons in profit. Wris is still computing its results, Baltic Tours and Via Hansa do not publish half year results, but Via Hansa confirmed strong first six months. Estravel and Estonian Holidays publish results in coming months.

Page 8

For more on these and other stories visit www.balticbusinessnews.com

Eesti Pank 29.07.

valuuta	tähis	EEK
Austraalia dollar	AUD	9,044132000
Bulgaaria levi	BGN	8,039155000
Euro	EUR	15,646640000
Hina juaan	CNY	1,641910000
Hongkongi dollar	HKD	1,742648000
IMF arveldusühik	SDR	19,077770000
Jaapani jeen	JPY	0,113798900
Kanada dollar	CAD	9,822219000
Küprose nael	CYP	26,638370000
Leedu litt	LTL	4,531580000
Läti latt	LVL	23,948900000

Malta liir	MTL	36,505440000
Norra kroon	NOK	1,898079000
Poola zlott	PLN	3,546250000
Rootsi kroon	SEK	1,704843000
Rumeenia lei	ROL	0,000418591
Šveitsi frank	CHF	10,112360000
Singapuri dollar	SGD	7,747251000
Slovakkia kroon	SKK	0,371943700
Sloveenia talaar	SIT	0,066651990
Suurbritannia nael	GBP	22,143820000

Taani kroon	DKK	2,105663000
Tšehhi kroon	CZK	0,489307900
Türgi liir	TRL	0,000099455
Ukraina grivna	UAH	2,549022000
Ungari forint	HUF	0,059454590
USA dollar	USD	13,591000000
Uus-Meremaa dollar	NZD	8,007139000
Valgevene uus rubla	BYR	0,006543575
Venemaa rubla	RUB	0,449255200

Kuld (EEK/oz)	XAU 4947,805000000

Põhivaluutade kursid* 29.07.

ÜLEKANNE	USD ost	USD müük	EUR ost	EUR müük	SEK ost	SEK müük
Sampo Pank	13,5211	13,6677	15,6020	15,6935	1,7146	1,7337
Krediidipank	13,5354	13,6714	15,6040	15,6900	1,6954	1,7124
Ühispank	13,8617	14,0238	15,6000	15,6940	1,6796	1,6992
Tallinna Äripank	13,5552	13,6825	15,6232	15,6701	1,6936	1,7096

SULARAHA	USD ost	USD müük	EUR ost	EUR müük	SEK ost	SEK müük
Sampo Pank	13,5370	13,7464	15,5550	15,7250	1,6731	1,7097
Krediidipank	13,4950	13,7260	-	-	1,6800	1,7130
Ühispank	13,8105	14,0461	15,5700	15,6995	1,6652	1,7015
Tallinna Äripank	13,5357	13,6937	15,5919	15,6858	1,6633	1,7110

* kursid on päeva jooksul korrigeeritavad

Muude valuutade kursid 29.07.

	UAH / EEK		PLN / EEK		HKD / EEK	
	ost	müük	ost	müük	ost	müük
Ühispank	2,4850	2,6860	3,4503	3,5183	1,7605	1,8141

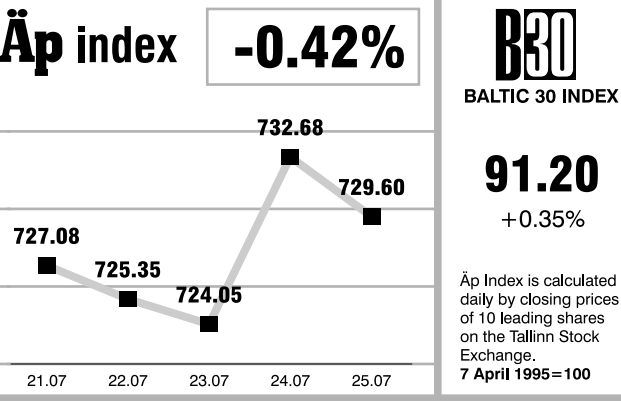
kursid on päeva jooksul korrigeeritavad

Kontaktandmed

Eesti Ühispank – Tornimäe 2, Tallinn tel 665 5100
Hansapank – Liivalaia 8, Tallinn tel 631 0311, faks 631 0410
Eesti Krediidipank – Narva mnt 4, Tallinn tel 669 0900, faks 661 6037
Tallinna Äripank – Vana-Viru 7, Tallinn tel 668 8088, faks 668 8089
Nordea Pank – Hobujaama 4, Tallinn 10151tel 628 3300, faks 628 3201
e-post: tallinn@nordea.com, www.nordea.ee
Sampo Pank – Narva mnt 11, Tallinn 15015 tel (24h) 680 0800, e-post: info@sampopank.ee, www.sampo.ee
Eurex Valuutavahetus – Pronksi 7, Tallinn tel 631 2100, GSM 05161332 e-post eurex@eurex.ee, www.eurex.ee

Kommertspankade intressitooted

jooksev hoiu %				tähtajaline hoius %											
pank	keskmiselt kuu jäägit	kuu püsijäägit	min püsijääk	1 kuu	2 kuud	3 kuud	6 kuud	9 kuud	1 aasta	2 aastat	min summa				
Sampo Pank	0,25	0,25 ⁽⁴⁾	-	1,75	1,80	1,85	2,05	2,35	2,55	2,60	1000/5000 ⁽⁶⁾				
Sampo Pank ⁽⁵⁾	0,30			2,05	2,05	2,05	2,20	2,45	2,70	2,75	1000/5000 ⁽⁶⁾				
Krediidipank		0,50	1000**	2,10	2,20	2,30	2,60	2,90	3,20	3,30	1000				
Ühispank	0,20	0,25		1,70	1,75	1,80	2,00	2,30	2,55	2,55	2000*				
Hansapank	0,20		-	-	-	1,75	1,95	2,25	2,50	2,50	1000/100 000 ⁽³⁾				
Tallinna Äripank		1,00		2,20	2,25	2,30	2,70	3,10	3,50	4,00	1000				
Nordea Pank		kuni 2,10 (vt tabel ülal)		1,74	1,75	1,76	1,79	1,82	1,85		5000 EEK				
pank				tähtajaline hoius %, USD							tähtajaline hoius %, EUR				
	1 kuu	2 kuud	3 kuud	6 kuud	9 kuud	1 aasta	min summa	1 kuu	2 kuud	3 kuud	6 kuud	9 kuud	1 aasta	min summa	
Sampo Pank	1,00	1,05	1,10	1,15	1,25	1,50		2,05	2,05	2,05	2,10	2,15	2,20		
Krediidipank	1,00	1,10	1,20	1,40	1,60	1,80	100 USD	2,15	2,15	2,20	2,35	2,50	2,70	100 EUR	
Ühispank	0,70	0,72	0,74	0,80	0,86	0,90	600 USD	1,90	1,90	1,90	1,90	1,90	1,90	640 EUR	
Hansapank	-	-	0,65	0,75	0,80	0,90	225 USD	-	-	1,85	1,85	1,85	1,85	195 EUR	
Tallinna Äripank	1,05	1,10	1,20	1,25	1,35	1,60	100 USD	2,10	2,10	2,15	2,20	2,20	2,75	65 EUR	
Nordea Pank	0,40	0,40	0,40	0,40	0,40	0,40	5000 EEK	1,70	1,70	1,70	1,70	1,70	1,70	5000 EEK	
kursid on päeva jooksul korrigeeritavad* maks 99 999 EEKi ** nii era- kui jur. isikutele ⁽³⁾ alla 3 kuu 30 000 kr, alates 3 kuud 3000 kr ja alla 1 kuu 100 000 kr ⁽⁴⁾ juriidilise isik ⁽⁶⁾ personaal panganduse klientidele ⁽⁵⁾ kontor															

arvamus

toimetaja Aili Sandre tel 667 0310, e-post arvamus@aripaev.ee

JUHTKIRI

Omaniku vara kallale minek teeb ASi mõttetuks

Justiitsministeeriumis on valminud äriseadustiku muudatused, mis muu hulgas kohustavad ettevõtete omanikke hüvitama võlausaldajate nõudeid osaliselt ka isiklikust varast.

Äripäev ei ole äriseadustiku sellise muutmisega nõus. See tähendaks meie senise ja ka maailmas aktsepteeritud piiratud vastutuse põhimõtte hülgamist. Omanike vara kallale minek teeb kõige esinduslikuma ettevõtlusvormi – aktsiaseltsi mõttetuks.

Äriseadustiku eesmärk ei saa olla ettevõtluskeskkonna halvendamine, kavandatavad muudatused seda ometi teevad. Vastutus kapitali ulatuses oligi ASi ja osaühingu eelis. ASi miinimumkapital on 400 000 krooni, see peaks olema piisav. Kogu maise varaga vastutab FIE. Äriseadustiku täiendused muudaksid OÜ ja ASi n-ö kollektiivse täisvastutusega FIEde ühenduseks. Absurd!

Võlausaldajate huvid on küll paremini kaitstud, kuid seda silmas pidades on seadusekoostajad läinud lihtsama vastupanu teed – et politseil uurimine hõlpsam oleks, minnakse mitte süüdlase kallale, vaid vastutavad kõik.

Siin on analoogia maksuameti vii-

mase aja praktikaga – kui käibemaksu- petist ei õnnestu kätte saada, võetakse pihtide vahele ja pannakse vastutama heauskne ostja...

Leidub küll ka selliseid juhtumeid, kus firma omanik on ajanud oma ja firma rahakoti segamini (nt Andres Bergmann). Omaniku vara kallale võib seega minna, kuid pärast põhjalikku uurimist politsei poolt, kui on selge, et omanik on tõesti firma vara endale kantanud ja firma pankrotti ajanud. Ent politsei saab oma uurimistööd praegugi teha ning omanikult saab välja nõuda tekitatud kahju.

Praegu on kõik aktsiaseltsid keskregistris registreeritud. Tänu aktsiate registreerimisele on korrastunud äriühingute omandisuhted ja dokumentatsioon. Tehingud on avalikumad kui iial enne. Seaduse karmistamine on toimetuse meelest ilmne liialdus.

See kehtib ka juhatuse liikme vastutuse suurendamise kohta juhul, kui juhatuse liige täidab omaniku või nõukogu käsku. Mõni juhatuse esimees tegutseb omapäi, pettes omanikku, aga

sellegi selgitamine on politsei rida. Eesti seaduste järgimine on loomulikult kõigi kohus. Kui mõni seda ei tee, siis nende korralekutsumiseks ei pea ometi seniseid põhimõtteid pea peale pöörama.

Olukorda saab parandada praegust süsteemi täiustades. Esiteks, audiitorite

märkused majandusaruannete kohta peaksid jõudma kiiresti avalikkuse ette.

Teiseks tuleks nihutada ettepoole ASide majandusaruannete avalikustamise tähtaegu. Aktsionärid tulevad kokku mais-juunis, kasum jaotatakse juulis, aruanded on regis-

tristis sügisel. E-võimalustega uhkel-dava riigi puhul, kus raamatupidamis-programmidki pea täidan-lüngad-tasemel, on see hirmaeglane. Samas – tuludeklaratsioonidega saame hakkama kolme kuuga.

Kiirem infovahetus ei ole ainult võlausaldaja, vaid ka ettevõtja enda huvides – mida kiiremini on tema käsutuses täpne info firmast, seda täpsemaid äriotsuseid saab ta teha. Aeg tuleb ettevõtja ja võlausaldaja kasuks pöörata, mitte minna omaniku vara kallale.

Omanike vara kallale minek teeb esinduslikuma ettevõtlusvormi – aktsiaseltsi mõttetuks.

TAUSTAINFO

Äriseadustiku muudatused

■ Paragrahv 158:

(1) Kui osanikule (kehtib ka aktsionäri kohta) on tehtud väljamakse, mida tal ei olnud õigus saada, peab ta alusetult saadu tagastama.
(2) Kui osanikult ei õnnestu alusetut väljamakset tagasi saada ja tagastamine on vajalik osaühingu võlausaldajate nõuete rahuldamiseks, vastutavad tagastamise eest teised osanikud vastavalt nende osade nimiväärtusele.
(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 ja 3 nimetatud nõude võib esitada ka osaühingu võlausaldaja, kui ta ei saa oma nõuet rahuldada osaühingu vara arvel.

■ Paragrahv 187

(6) Kui kahju hüvitamine on vajalik võlausaldajate nõuete rahuldamiseks, ei vabane juhatuse liige vastutusest, kui ta tegutses vastavalt osanike või nõukogu otsusele.

Allikas: äriseadustiku muutmise seaduse eelnõu

KOMMENTAAR

Ausal ettevõtjal pole vaja seadusemuudatusi karta

Kaupo Paal
justiitsministeeriumi
eraõiguse talituse
nõunik

Äriseadustiku muudatuste eesmärk on põhjendamatute bürookraatlike nõuete kaotamisega lihtsustada majandustegevust. Eelnõu täpsustab mitut äriõiguse põhimõtet, mille eesmärk on suurema selguse ja õiguskindluse loomine. Esimest eesmärki teenivaid sätteid on mitmelt poolt, nt ka kaubandus-tööstuskajast, juba tervitatud.

Äripäev on ära trükinud (28.07) murelike ettevõtjate arvamus täienduste osas, mis täpsustavad äriühingute juhtorganite vastutust, nt ka tasude vähendamise võimalusi. Nende muudatuste väljatöötamisel lähtuti Eestis väljakujunenud kohtu- ja pankrotipraktikast ning äriõiguse printsiipide täpsema lah-tikirjutamise vajadusest.

Äriõiguse üks peamine eesmärk on äriühingute aktsionäride, eriti vähemusaktsionäride ja võlausaldajate kaitse. Viimased ei oma ega saagi omada täit ülevaadet äriühingu majanduslikust seisundist ja ühingu juhtimisest, samuti puudub võlausaldajatel ja väikeaktsionäridel võimalus võimalike kuritarvituste ärahoidmiseks.

Äriõiguses tuntud piiratud vastutus ei tähenda, et piiratud vastutusega äriühingu raames võib süüdimatult ja karistamatult tegutseda. Ettevõtjad peavad tegutsema ausalt ja korraliku ettevõtja hoolsusega. Eelnõus kirjutatakse selgemalt lahti see, et juhul kui äriühingu varast ei jätku võlausaldajate nõuete rahuldamiseks, võib vastava nõude esitada ka juhtorgani liikme vastu, kes äri-

ühingule õigusvastaselt kahju tekitas. Samuti sisaldab eelnõu sätet, mille kohaselt võib äriühing majandusliku olukorra olulise halvenemise korral juhtorgani liikme tasusid ja muid hüvesid vastavalt alandada, kui sellises mahus hüvede edasimaksimine oleks äriühingu suhtes äärmiselt ebaõiglane. Ka nt Äripäevast võib tihti lugeda oluliste juhtimisvigade tõttu toimunud pankrottide või pankrotieelses seisundis äriühingu juhatuse liikmete suurtest tasudest, sellest, et võlausaldajad jäävad rahast ilma, sest äriühing on vara aktsionäridele/ osanikele lihtsalt välja maks-nud või laenanud.

Põhimõte, et õigusvastaselt kahju tekitanud isik peab kahju tekitamise eest ka isiklikult varaliselt vastutama, on meie-ga sarnaste õiguskordadega riikides tavaline, kindlalt juurdunud. See on üks põhjus, miks nt Kesk-Euroopas algatavad enamiku pankrotimenetlusi just äriühingute juhid, mitte meeleheitele aetud võlausaldajad.

Kirjeldatud põhimõtete täpsustamine on kõigi majanduskäibes osalejate huvides, sest muudatustega luuakse selged mängureeglid, äriõiguse alus-põhimõtteid ei muudeta. Eelnõus on kindlalt järgitud õigus-korra aluspõhimõtteid, mille kohaselt saab isikut vastutusele võtta üksnes tema poolt toimepandu eest. Eelnõu sisaldab ka sätet, mille kohaselt korraliku ettevõtja hoolsusega tegutsenud ettevõtja ei vastuta.

Diskussioon muudatuste üle on alles algamas. Justiitsministeerium ootab ettepanekuid eelnõu eesmärkide saavutamiseks. Ettevõtjad saavad välja öelda, millist äriõigust ja majanduskeskkonda nad soovivad.

Piiratud vastutus ei tähenda, et piiratud vastutusega äriühingus võib süüdimatult ja karistamatult tegutseda.

OFFSHORE

firmad pangad fondid tööskemid kaatrid

EESTI FIRMAD SFI SUNTIGER FIVE INTERNATIONAL

655 8128
655 6825
655 6100
050 54 760
www.sfi.ee

ETTEVÖTETE LIKVIDEERIMISE OSAÜHING

Ettevõtete likvideerimine
Probleemsete firmade ost
Ettevõtete saneerimine
Abi pankrotimenetlustes

Ettevõtete Likvideerimise Osaühing
Jõe tn 5, Tallinn. Tel/faks 626 1265
www.likvideerimine.ee

MAJAVAMM, PUIDUKAHJURID, HALLITUSED, SAMMAL, OLMEKAHJURID ...

www.pestchemical.ee

Pest-Chemical OÜ, Tallinn, Laulupeo 9, tel (0) 637 6513

US-PARTS BALTI AS
AMERIKA AUTODE VARUOSAD

Varuosad paatidele ja kaatritele

Tallinnas Mäealuse 3A
Telefon 655 0600, 056 250 352
Faks 655 0615
e-post usparts@online.ee
www.usparts.ee

BR Turbo
BANE ROCCO

www.turbo.ee

Suur-Sõjamäe 19A, tel. 600 77 63

AUTENTE

VALMIS OSAÜHINGUD
RAAMATUPIDAMISTEENUSED

Tallinnas Narva mnt 7-643, VI k
Telefon 660 1760
Tartus Vallikraavi 2, IV k
Telefon (07) 440 460
www.autente.ee info@autente.ee

Www.3xk.ee

"HELI"

Uued ja kasutatud tõstukid
Käärapoisid OÜ
mob: 050 66 417

T PARTS

USA AUTODE VARUOSAD

Chrysler • Jeep • Chevrolet • Ford

HOOLDUS & REMONT

WWW.TOPPARTS.EE TEL (0) 678 1888

ALTUS CONSULT

FIRMADE ASUTAMINE JA MÜÜK

Tõnismägi 3a, tel 646 3760
info@altus.ee
www.altus.ee

KODULEHED
VIRTUAALSERVERID

! sales@nps.ee
050 70 515

www.nps.ee

Hind 1200 kr (km-ga 1416 kr).
Mitme osaleja korraga registreerimisel on 10% soodustus.

Registreerimine telefonil (0) 667 0233,
Merle Kumari
www.aripaev.ee/seminar

Äripäev

13. augustil 2003 Tartus, Atlantise konverentsisaalis

Äripäeva Tartumaa Arengukonverents

- Uued väljakutsed ja edulood Tartumaa majanduse arengus
- Tartu vallavanem ja Tartumaa Omavalitsuste Liidu esimees Aivar Soop
- Heade ettevõtete linn
- Tartu maakond: trendid ja visioon
- Tartu Ülikooli Pärnu Kolledži direktor Garri Raagmaa
- Kuidas saada raha arendustegevuse finantseerimiseks
- EASi esindaja
- Arengusuunad kindlustuses ja Tartumaa ettevõtete kahjujuhtumite ülevaade
- If Eesti Kindlustuse juhatuse liige Andres Sooniste
- Miks mõned ettevõtteid on edukamad
- Hansapanga eraiskute panganduse direktor Andres Liinat
- Kuidas Tartumaa pääseb 10 aastaga maailmakaardile
- Tartu Ülikooli Tehnoloogiainstituudi direktor Mart Ustav
- Private Public Partnership – sõnakõlks või arengumootor
- EGeeni nõukogu esimees Jaanus Pikani
- Traditsioonilise tootmisettevõtte koostöö võimalikkusest teadusutustest ja riiklike tugistruktuuridega
- Tarmetec juhatuse esimees Toomas Lepp
- Diskussioon
- Tartumaa TOPI väljakuulutamise ja autasustamine

Toetavad:

Hansapank Head mõtted saavad alati teoks

enterprise estonia ettevõtte arendamise ettevõtte

if... If Eesti Kindlustus

KOMMENTAAR ■ Maksukoormus ja elukvaliteet arenenud riikides

SKP ja inimarengu indeks

Olavi Kärnsa
füüsiliste isikute
ettevõtluskonsultant

Ilmselt on küsimusele "milline on hea elu?" sama palju vastuseid, kui on vastajaid. Hea eluga riikide nädistena on meil räägitud peamiselt lähinaabritest Soomest ja Rootsist. Elu USAs ei pea eurooplased eriti heaks, eriti subjektiivse poole pealt. Mõned rahvusvahelised organisatsioonid on aga üritanud elu headust rohkem või vähem objektiivselt hinnata.

Hea elu riigis peaks tagama masinavärk, mida nimetatakse avalikuks sektoriks ning mis tekitab ennekoike maksurahade najal. Elu kvaliteet riigis näitab seega muu hulgas ka maksurahade kasutamise kvaliteeti, mis aga on alati ja kõikjal aktuaalne küsimus. Avaliku sektori efektiivsuse tõstmisest räägivad nii madala kui ka kõrge maksukoormusega riikide valitsused.

Maksukoormus ja SKP

Vaatame kõigepealt, kuidas "tootis" OECD riikide maksukoormus (riigis kogutud mak-

sud suhtena SKPse) sisemajanduse koguprodukti (SKP) ühe elaniku kohta ostujõu pariteeti arvestades. (OECD riigid moodustavad selle, mida nimetatakse arenenud maailmaks. Liikmete hulgas on välja jäetud Türgi, Korea ja Mehhiko, sest mõnele graafikule ei mahu need oma kehva näitajate tõttu ära.)

USAs tuli ühe protsendi maksukoormuse kohta 2000. aastal 2,65 korda rohkem SKPd inimese kohta kui Rootsis ja 2,34 korda rohkem kui Soomes. Aastatel 1990–2000 kõikus maksukoormus Rootsis 1,14 korda, Soomes 1,05 korda, kõige rohkem Kreekas – 1,29 korda.

Samal perioodil kasvas SKP inimese kohta Iirimaa aastast keskmiselt 6,5% ja Luksemburgis 4,1%, mujal jäi kasv 0,2 ja 3% vahele. Seega näitavad arvud vähemasti selle perioodi põhimõttelist olukorda, kuigi numbrite suhted aastati veidi erinesid.

Eestis tootis üks protsent maksukoormust 2001. aastal ostujõu pariteeti arvestades 280,52 dollarit SKPd inimese

kohta. Kuna meie statistikaamet ostujõu pariteedi arvutusi ei tee, on kasutatud maailmapanga andmeid. Maksukoormuse enda poolest olime aga keskmisel tasemel – 34,3%.

ÜRO inimarengu indeks

Meie elu kehvast kvaliteedist rääkides on ikka rõhutatud, et Eesti on ÜRO inimarengu indeksi tabelis 42. kohal. Meist eespool on näiteks Poola, Tšehhi, Uruguai, Bahama, Singapur. Harvem on tunnistatud, et ÜRO loeb Eestit siiski kõrge inimarengutase-mega riigiks. Viimane kõrgel tasemel olev riik on 53. kohal olev Läti, edasi järgneb inimarengu keskmise tase.

ÜRO inimarengu indeks arvestab inimese kvaliteedi peamisi ja seejuures mõdetavaid külgi: riigi elanike eluiga, haritust ja elatustaset. Uurides, mitu protsenti oli riikides vaja maksukoormust, et saavutada ÜRO kriteeriumite järgi täispunkt, on pilt selge: mida rohkem riik raha maksudena enda

kätte korjab, seda rohkem läheb täispunkt maksma. Õigem oleks öelda, et teatud tasemest alates ei ole maksukoormuse suurendamine arenenud riikides enam andnud juurde eluiga, haritust ja absoluutskaalas kõrgemat elatustaset.

USA saavutas sama tulemuse 1,77 korda väiksema maksukoormusega kui Rootsi ja Taani ning 1,61 korda väiksemaga kui Soome. Ja seejuures oli 2000. aastal Taanil ja Soomel ÜRO indeks USAst pisut madalam, Rootsil natuke kõrgem.

Eestil on päris hea haridusindeks

Eesti inimarengu indeks 2000. aastal oli 0,826 ja maksukoormus 34,4%. Nii tuli meil ühele arenguindeksi punktile 42% maksukoormust. Kõige parem oli meil teistega võrreldes haridusindeks – 0,95. Rootsil ja Soomel oli see 0,99, USA-l 0,98, aga Jaapanil 0,93 ja Luksemburgil 0,90.

Kui kurdame meie inimeste lühikese eluea üle, siis on selge, et kvantitatiivsete meetmetega (suurem maksukoormus, rohkem tulude ümberjagamist) ei anna siin midagi ära teha.

KOMMENTAAR ■ Pareto efekt: olukorda ei saa parandada kellegi olukorda halvendamata

Populistidel on siiski mõnikord õigus

Joseph E. Stiglitz
Nobeli 2001. a
majanduspreemia
laureaat

Arenguriikidel soovatakse tihti läbi viia reforme, mida pakuvad välja tehnokraatideks nimetatavad ja sageli IMFi poolt toetatavad eksperdid. Vastuseis nende pakutavatele reformidele lükatakse sageli "populistlikuna" kõrvale. Riike, mille ei õnnestu neid reforme teostada, peetakse argadeks või arvatakse, et neil puudub poliitiline tahe. Peagi kannatavad nad tagajärgede all: välismaalt laenamisele on intressimäärad kõrge-mad.

Paljud tehnokraatlikud ettepanekud baseeruvad sagedamini ideoloogial kui majandusteadusel. Muidugi suudavad tehnokraadid elektrijaama paremini tööle panna: toota elektrit võimalikult madala hinnaga. See on enamasti inseneriteaduse, mitte poliitika valdkond. Majandusstrateegiad ei ole tavaliselt tehnokraatlikud. Nendega kaasneb rotatsioon: mõned võivad viia kõrgema inflatsioonini, kuid madalama tööpuuduseni.

Majandusteadlased kutsuvad kõiki strateegiaid, kus kellegi olukorda ei saa parandada kellegi teise olukorda halvendamata, Pareto efektiks. Kui üks strateegia on kõigi jaoks parem kui kõik teised, s.t puuduvad Pareto-efektiivsed alternatiivid, kutsutakse seda Pareto domineerivaks. Kui valikud strateegiate vahel oleksid üksnes sellised, et kellegi olukord ei halvene üht strateegiat valides, oleksid need

lihtsalt tehnilised valikud. Tegelikult on vähesed strateegilised valikud sellised.

Poliitilisi valikuid ei jäeta tehnokraatidele

Ida-Aasias näiteks aitasid IMFi päästeoperatsioonid rahvusvahelisi kreditoreid, kuid löid valusalt töötajaid ja siseriiklikke ettevõtteid. Strateegiate valimine hõlmab väärtuste valimist, mitte üksnes tehnilisi küsimusi, mille osas strateegia mingis moraalselt vaieldamatus mõttes parem on. Need väärtuste valikud on poliitilised valikud, mida ei tohi jätta tehnokraatide hooleks.

Muidugi on tehnilisel analüüsil ruumi isegi siis, kui otsuse tuumaks on poliitilised valikud. Tehnokraadid võivad mõnikord aidata vältida strateegiaid, mis muudavad kõigi elu halvemaks. Olemas on nii majanduskasvu kui võrdsust edendavad strateegiad ja heade majandusteadlaste tööks on neid otsida. Probleem seisneb selles, et paljud tehnokraatide poolt Pareto-efektiivsetena arendatud strateegiad on tegelikult vigased ja teevad paljude inimeste ning mõnikord isegi riikide elu halvemaks.

Vaadake tehnokraatiast inspireeritud näidet erastamisest ja riikliku sekkumise vähendamisest 1990ndatel. Pangandusreform viis nt tihti riikliku abini, muutes mõned inimesed palju rikkamaks, kuid riigi tunduvalt vaesemaks. Need ebaõnnestumised näitavad, et me ei tohiks olla nii enesekindlad tehnokraatide eeldatavate professionaalsete oskuste osas või peaksime

vähemalt olema vähem enesekindlad kui nad ise.

Asjal on ka sügavam tuum. Demokraatlikud protsessid on tõenäoliselt tundlikumad strateegiate tegelike tagajärgede, tegeliku rotatsiooni suhtes. Muidugi võib osa tehnokraatlike abinõude kriitikast olla populistlik, kuid mõnikord on selles taiplikkust, mis elevandiluuist tornides istuval ja tavaliselt USAs väljaõpetatud tehnokraatidel puudub.

Vaadeldgem Mehhiko juhtumit, kus ettepanek suurendada tulusid vaeste poolt tarbitavat toitu ja ravimeid maksustades demokraatlikult vastutava seadusandliku võimu poolt tagasi lükati. Selle ettepaneku tagasilükkamine ei olnud ohjeldamatu populismi tagajärg. Ettepaneku pooldajad väitsid, et efektiivsus nõuab ulatusliku käibemaksu kehtestamist. Arenenud tööstusriigid Euroopas kasutavad sellist maksu. Tehnokraadid väitsid, et arenguriigid peavad samamoodi tegema.

Musta äri on raske käibemaksustada

Arenenud Euroopa riikide ja tekkivate turgude vahel on aga põhimõtteline erinevus, s.o mitteametliku sektori suurus, kust käibemaksu ei koguta. Hiiglaslik must äri muudab käibemaksu enamikus arenguriikides ebaefektiivseks. Kuna käibemaks on ametliku sektori maks – uued tehased, pangad jne, mis maksavad regulaarselt palga ja kus sissetulekuid ja kulusid saab kergesti jälgida –, siis käibemaks takistab arengut.

Loogika on lihtne. Arengu-

riigid, mis kehtestavad käibemaksu, julgustavad põikpäiselt tootmise jäämist mitteametliku sektorisse, mis sageli toodab siseriiklikult tarvitavat kaupa. Suurema lisandväärtusega kaup toodab aga ametlik sektor, mis võistleb arenenud riikidega. Paljudes arenguriikides on olemas teised maksutulude allikad, mis on nii õiglasemad kui ka moonutavad majanduslikke stiimuleid tunduvalt vähem kui käibemaks.

Arenguriigis puudub ettevõtte tulumaks

Mitmetes arenguriikides puudub ettevõtte tulumaks ning monopoolsete sektorite hiiglaslikud kasumid pääsevad maksustamisest. Võimalik on ka maksude kehtestamine luksusa kaupadele, millest paljusid imporditakse, edendades sellega võrdset majanduskasvu lämatamata.

Majandusteooria toetab käibemaksu üksnes juhul, kui ei hoolita tulude jaotamisest ja suudetakse maks kehtestada kõikidele tarbekaupadele. See-ga järgmisel korral, kui te kuulete nurinaid tekkivate demokraatlike riikide seadusandluses selle või tolle "tehnokraatliku" ettepaneku suhtes, mõelge enne kaks korda järele, kui saadikute kahtlused ja populistide kära kõrvale heidate. Võib-olla on populistid populaarsed sellepärast, et nad teavad midagi, mida tehnokraadid ei tea.

Joseph E. Stiglitz on endine USA president William J. Clintoni nõunik ja maailmapanga asepresident
Copyright: Project Syndicate

KOLUMN

Tants maksuameti ümber

On kuum suvi ja võiks arvata, et kõik maksumaksjad ning maksuhaldurid, poliitikutest rääkimata, naudivad ilusat ilma ning sooja merevett, kuid võta näpust. Koos ilma kuumenemisega kuuenneb üha ka maksuameti ümber toimuv puntratants. Teoreetiliselt peaks ju kõik olema imelihtne – seaduse järgi on maksuhaldur (tolliamet ning maksuamet) kohustatud kontrollima maksude tasumise õigsust, määrama seaduses sätestatud juhtudel tasumisele kuuluvad maksusummad ja intressid, nõudma sisse maksuvõlad ning rakendama sanktsioone maksuseaduste rikkujate suhtes.

Kuid elus on alati pisut teisiti kui paberil. Kuski on mõni petturist maksumaksja, teisel aga jõhkardist maksuhaldur ning nende mõlemaga tuleb meil kõrvuti elada, tahame me seda või mitte.

Kuigi nii maksuamet kui ka tolliamet on mõlemad maksuhaldurid, kes teevad riigieelarve täitmiseks maksumaksja rahaga ära suure töö, jääb eemalseisjale tihti mulje, et tegemist on kahe hoopis erineva asutusega. Ilmselt on tolliameti autoriteedi tõus maksumaksja poolt vaadatuna saanud alguse hoopis tihedamast vahetust suhtlemisest maksumaksjatega, mis lõppkokkuvõttes on viinud tolliameti arusaamiseni, et hoolimata kõigist oma tunnetest peab ta järgima seadust ja vaid seadust ning võtma igat maksumaksjat kui partnerit. Ja partner, kes eksib, peab eksimuse heastama; partner, kes petab, saab karistada.

Maksumaksja täitku seadust, kuid maksuamet mitte

Maksuamet on aga läinud kahjuks teisteed – suhtlemine käib põhiliselt revisjoni vormis ja paljudel juhtudel ka jõupositsioonidelt. Jälgitakse küll seda, et maksumaksja jälgiks seadust, unustatakse aga, et ka ise peab seadust järgima. Eesti kohtusüsteem on viimase aasta jooksul juba väga üheselt näidanud kõigile, et seadus ei kehti vaid maksumaksjale, vaid ka maksuhaldurile, ja kui keegi pole sellest veel siiani aru saanud, siis on asi kehv. Ka Euroopa inimõiguste kohus on väga üheselt otsustanud, et maksurevisjonil ning dokumentide võetusel peab järgima seadust. Maksuameti juht Aivar Sõerd, kes on küll momendil väidetavalt haiguslehel või puhkusel, aga siiski töölt kõrvaldatud, kurtis rahandusminister Tõnis Paltsi tegevuse peale, et töölt kõrvaldamisel ei toimunud dokumentide ja vara üleandmist, mille tulemusena võisid Sõerdi kasuks rää-

Ants Veetõusme

Miks me ometi ei õpi Eesti poliitikas ära otsustamise põhitõde: enne otsuse tegemist kaalu ja räägi kõik läbi ning ole valmis ka avameelselt selgitama.

kivad dokumendid tema kabinetist kaduda. Kahjuks on kuni viimase ajani maksuamet käitunud aastate viisi maksumaksja juures analoogselt. Ning mõnel juhul pidi alles Euroopa Kohus viitama sellise olukorra lubamatuseni.

Nii maksuamet kui ka rahandusministeerium peaksid täitma neile seadusega pandud ülesannet – teavitama maksumaksjaid oma seisukohtadest maksuseaduste erinevatest sätetest, kus on ilmnud või ilmnemas maksumaksjate ja maksuhaldurite eriarvamusi. Praegu on aga tihtipeale isegi selline olukord tavaline, kus ühe regiooni maksuametis nõutakse maksuseaduse mõne sätte täitmist ühtmoodi, teises regioonis teistmoodi ja keskuses veel kolmandat moodi. Siin algab asi ilmselt koolitusest, kus paljud kohalikud maksuametnikud ei suuda hoomata kogu maksuseadusandlust, ning siis pole imestada, kui maksuametil tuleb keskuses paljud kohalikud otsused tühistada.

Maksumaksjate liit on viimase aasta jooksul pingsalt jälginud maksuameti tegevust, mille tulemusena on kujundatud ka oma seisukoht selle suhtes. Üha sage-

damini on ka liidu liikmed, ja mitte ainult liikmed, pöördunud meie poole palvetega takistada maksuameti ebaseaduslikku tegevust. Oleme sellest sellel kevadsuvel teavitanud ka rahandusministrit.

16. juulil kohtusime maksuameti juhtide Aivar Sõerdi ja Vahur Kivistikuga. Kahetunnise vestluse käigus andsime üle maksumaksjate deklaratsiooni maksuametnikele ja arutasime konstruktiivselt, kuidas olukorda parandada. Kuigi maksuamet loomulikult mitte kõigega ei nõustunud, siis ometi pidi ta mõnma oma tegematajätmisi.

Ajakirjandust huvitavad pigem persoonid kui juriidika

Kohtumise käigus jõuti ühise järelduseni, et on vaja luua otsekontaktid maksuameti ning maksumaksjate liidu vahel, alustada normatiivaktide ühisanalüüse, et vähendada võimalusel maksuriske ja suurendada kõigi teadlikkust. Kohtumiselt jäi mulje, et nüüd on ka maksuametnikeni jõudmas tõde olukorrast, kus nad viibivad. Et olukord on tunduvalt kehvem, kui see paistab Tallinna kontorist.

Ei läinudki palju aega, vaid kaks päeva, kui tants maksuameti ümber võttis uued tuuri. Sõerd ametist kõrvaldatud, Rehe asemele pandud ning kogu lugu võttis hoopis uue suuna. Enam ei huvita ajakirjanikku mitte see, mis on halvasti maksuametis, vaid see, mis on lahti Sõerdi, Kivistiku ja Paltsiga. Ühele pannakse süüks nõrka juhtimist, teisele pistise võtmise kahtlustust, kolmandale maksupettust ja kogu stoori on justkui pea peale pööratud.

Üheks peategelaseks on saanud ajakirjandus, mis pole ka ime, sest teema on huvitav, kuid enamikule siiski võõras, mistõttu jääb üle keskenduda inimestele. Ja paistabki, et võidujooks käib selle nimel, kumma skalp langeb ajakirjanduse saagiks enne. Kui algul paistis, et Sõerdi skalp heidetakse pea kohe Paltsi poolt ajakirjanikele, siis praeguseks on asi muutumas – ajakirjandus ei võtnud Sõerdi skalpi vastu, sest Paltsi skalp on tunduvalt parem. Palts on ikkagi poliitik, ärimehest minister ja ehk lõpuks ka maksupettur (loodetavasti siiski mitte), mida sa ajakirjanikuhing veel soovid kuumal juulipäeval õlle kõrvale...

Lõpetuseks: miks me ometi ei õpi Eesti poliitikas ära otsustamise põhitõde – enne otsuse tegemist kaalu ja räägi kõik läbi ning ole valmis ka avameelselt selgitama toimuvat.

Ants Veetõusme on Eesti Maksumaksjate Liidu juhatuse esimees

VIIS
AASTAT
TAGASI

Äripäev

30. juuli 1998

Kõrge tulumaks pärsib metsakorraldust

Viimaste aastate jooksul on järjest suurenenud metsavaruste arv. Ebaseaduslikule teele on asunud ka metsaomanikud ise, et pääseda tulumaksust.

Keskkonnainspektsiooni Tartu osakond on selle aasta esimese poole jooksul avastanud 104 metsaõigusnormide rikkumist. Neist on politseile kriminaalasja algatamiseks antud 76 juhtumit, mille puhul ületas tekitatud kahju suurus 11 000 kr. Politseile üle antud juhtumitest olid pooled metsavargused. 76 juhtumiga on looduseskeskkonnale tekitatud 3,2 mln ja riigile 1,6 mln kr kahju. Metsaõigusnorme rikkudes on kokku raiutud 10 000 tihumeetrit metsa.

Hetkeseis: Metsaomanikud on teinud igati ratsionaalse ettepaneku, et metsa müügitulust peaks saama maha arvata metsa kasvatamise kulud.

VÄLISKOMMENTAAR

Haige mees annab elulootust

Sirje Rank

A

Viimase kümnendi vireleva majanduskasvuga Euroopa haige mehe nime külge saanud Sakamaa näitab tervenemise märke. Vaevalt haige mees niipea tõuseb ja tantsib, kuid üha enam on usku, et asjad Euroopa majanduses enam halvemaks ei lähe. Lootust annab reformide edasiliikumine ning väljavaated USA majanduse toibumisest. Müncheni Ifo instituudi eksperdid eesotsas president Hans-Werner Sinniga kiirustasid sel nädalal juba kinnitama, et “kriis” on möödas. Varasemad arengud näitavad, et kui Saksa ettevõtjate tulevikuootusi mõõtev Ifo indeks kolm kuud tõuseb, võib 80% kindlusega kõneleda majanduses juurdunud uuest trendist. Paraku on Ifo indeks viimasel 3 aastal ka viis kuud järjest tõusnud, ilma et sellest majanduses pööret paremusele oleks tulnud. Ning ehkki Ifo indeks on üks tähelepanelikumalt jälgitud konjunktuuribaromeetreid Euroopas, näitab see siiski kõigest lootusi, et asjad paranevad, teadmata, kas ja kuidas.

Ettevõtjate optimismi toidavad Saksa valitsuse struktuurireformid, mis tähendavad madalamaid makse ning jäikade tööturureeglite leevendamist. Nii on uuendusena loodud mini-töökoha mõiste, kus kuni 400 euro suurune kuupalk on maksudest vabastatud. Lühendatud on abiraha maksmise perioodi ning karmistatud reegleid, mis ärgitavad töötuid aktiivsemalt tööd otsima.

Läinud nädalal sai kantsler Gerhard Schröder opositsiooni toetuse tervishoiusektori reformi kavale ning edasi liigub pensionireform, mis paar aastat tagasi löi riikliku süsteemi kõrvale erapensionifondid. Nüüdseks on tõstetud ka pensioniõiguslikku iga. Analüütikud oma prognoose siiski veel kergitama ei kiirusta: II kv SKT tuleb ilmselt taas miinusega ning aasta SKT prognoos on 0,1–0,2%. Saksa majanduse toibumine on veel habras ning sõltub euro kõikumisest ja USA majandusest. Samuti saab näha, milliseks kujuneb Saksa ametiühingute reaktsioon ning kui kaugelt on ühiskond valmis reformidega kaasa minema. Kriisitudine taandumine võib muutuste isu taas minema pühkida.

Sirje Rank on Äripäeva välisuudiste toimetaja

KOMMENTAAR ■ Soojuspumbad võivad ebasoovitavalt muuta pinnase soojusrežiimi

Soojuspump igikeltsa õnneks ei tekita

Oskar Mäekalda
Ülo Kask

Tallinna Tehnikaülikooli soojustehnika instituut

Soojuspumpade madalatemperatuurse soojusallikana kasutatakse sageli Maa pinnast. Pinnases salvestunud soojus pärineb üldjuhul kahest allikast: Päikeselt ja Maa sügavusest.

Esimene neist on valdav peaaegu kõikjal maakeral, teine on oluline vulkaanilise tegevuse ja kuumaveeallikate piirkonnas. Teatava osa pinnase soojusbilanssi annab radioaktiivsete elementide looduslik lagunemine ja inimese tegevus. Eesti alal on peamiseks pinnasesoojuse allikaks päikesekiirgus.

Pinnasele langenud ja sealt lahkunud kiirguste vahe ehk kiirgusbilanss on Eestis positiiv-

ne – umbes 1400 MJ/(m²×aasta). Eelnevast lähtudes leiame, et Eestis pinnasele langeva kiirguse keskmine võimusus on ligikaudu 44 W/m², seejuures suvel 70–80 W/m².

Pinnase temperatuur erinevatel sügavustel, pinnase soojenemine ja jahtumine olenevad pinnasekihtide struktuurist, materjalist ja seisundist antud kohas. Kogu Eesti territooriumil pinnasetemperatuuri aritmeetilise keskmise saamiseks erinevatel sügavustel on mõõdetud temperatuure neljas paigas (Tallinn, Narva, Võru, Viljandi).

Mõõtmiste tulemustel on selgunud, et sügavuse suurenedes pinnasetemperatuuri aastane muutus väheneb ja lakkab Eesti territooriumil keskmiselt 18 meetri sügavusel. Paikkon-

niti muutub see sügavus laiadest piirides – 8 meetrist Kasari jõe alamjooksul kuni 30 meetrini Pandivere kõrgustikul. Sügavusel 0,2 meetrit on aasta keskmine temperatuur 6,4 °C ja sügavusel 3,2 meetrit 6,7 °C.

Soojuspumba soojusvõtu torustik paigaldatakse pinnasesse kas horisontaalselt või vertikaalselt, kusjuures esimesel juhul üldiselt külmumissügavusele või sellest allapoole: 0,5–1,5 meetri sügavusele. Jälgida tuleks, et torude vahekaugus ehk torusamm poleks väiksem paigaldussügavusest.

Torustiku soojusvõtt niiskes pinnases on umbes 30 W/m² ja kuivas pinnases vahemikus 10–15 W/m².

Võrreldes pinnasele langevat kiirgust soojuspumba soojusvõtuga pinnasest, näeme ligi ka-

heksakordset erinevust. Seega igikeltsa tekkimist soojuspumbad ei põhjusta, kuid soojusvõtmise mõju pinnase temperatuuriväljale on olemas ja seega ei saa täielikult välistada lokaalset mõju paikkonna ökosüsteemile.

Meile teadaolevalt ei ole uuritud piisavalt soojuspumpade soojusvõtutorustike vastastikuseid seoseid ümbritseva pinnase muutuva temperatuuriväljaga ja näiteks mullas paiknevate elusorganismidega ning maapinnal kasvavate taimedega.

Huvitav oleks teada saada soojuspumbaomanike kogemusi ja tähelepanekuid selles valdkonnas. Kes ei pea paljaks autoreid teavitada, oleme tänulikud, kui saadate infot e-aadressil ykask@sti.ttu.ee.

Äripäev

peatoimetaja: Igor Rõtov
väljaandja: Äripäeva Kirjastuse AS

Pämu mnt 105, 19094 Tallinn
tel: (372) 667 0111
(372) 667 0222

faks: (372) 667 0265
(372) 667 0165

e-post: aripaev@aripaev.ee
WWW: <http://www.aripaev.ee>

Toimetus e-post: aripaev@aripaev.ee
tel: (372) 667 0111
faks: (372) 667 0265

Reklaamiosakond e-post: reklaam@aripaev.ee
tel: (372) 667 0105
faks: (372) 667 0200

Tellimine ja levi e-post: register@aripaev.ee
tel: (372) 667 0099
faks: (372) 667 0300

Tellimishind 12 kuuks 1900 kr
Tellimine internetis <http://pood.aripaev.ee>
trükk: AS Kroonpress

Toimetus võtab endale õiguse kirju ja kaastõid vajaduse korral lühendada. Toimetus kaastõid ei tagasta. Kõik ajalehes Äripäev ja tema lisades avaldatud artiklid, fotod, teabegraafika (sh päevakajalised, majanduslikud, poliitilised või religioossed teemad) on autoriõigusega kaitstud teosed ning nende reprodutseerimine, levitamine ning edastamine mis tahes kujul on ilma Äripäeva Kirjastuse ASI kirjaliku nõusolekuta keelatud.

Kaebuste korral ajalehe sisu kohta võite pöörduda Pressinõukogusse, pn@eall.ee või tel (372) 646 3363

Väikefirma võttis kaubamajalt **Lemoni** nime

Tallinnas Estonia puiesteele asuv kaubamaja tegutseb edasi Lemoni nimeta ja logodeta.

Foto: Sven Arbet

Lemon oli trendikas ja populaarne kaubamaja Tallinna kesklinnas. Täna-seks on sidruni-logod seintelt rebitud, kaubamaja tegutseb küll edasi, kuid Lemoni nime enam ei kann.

Lauri Linnamäe
lauri.linnamae@aripaev.ee

Lemoni poolt vaadates toimus asi nii: tuli mingi väikefirma, ütles et see on meie kaubamärk, andke siia. Midagi pol-

nud teha, tuligi anda. Kaubamaja töötas edasi ilma populaarseks saanud Lemoni kaubamärgita. Nagu oleks veel vähe kurja tehtud, haub väikefirma ka kohtuasja.

Lemon Stuudiod on aga väike osuühing, kes nokitseb peamiselt kodulehekülgi teha. Sidrunimärki kasutas juba 2000. aastast, see on kaks aastat enne sidrunikaubamaja avamist, kuid kaubamärgi poolteist aastat kestnud registreerimine jõudis lõpule alles tänavu maiks.

"Kaubamaja sümbolika oli Lemon Stuudiote algse koduleheküljega praktiliselt identne," sõnas arvutifirmat esindav jurist Marko Tiislär. Tema sõnul tuli nii mõnigi klient väikeselt arvutifirmalt küsima, kas viimane on uue kaubamaja avanud.

Arco Vara (temale kuulubki Lemoni kaubamaja) jurist Maie Kütt teatab aga kindlalt, et ei kaubamaja avamise aegu ega ka siis, kui reklaamifirma nende sidrunikontseptsiooni välja mõtles, sellist kaubamärki keegi ei kasutanud. Küti väitel selgus alles siis, kui kaubamaja oli juba Lemoni märgiga populaarseks saanud, et üks arvutifirma on samasuguse nime juba registreerinud. Seda, et kaubamaja sümbolika Lemon Stuudiote algse sümbolikaga väga sarnane oli, jurist ei kommenteeri. "Kontseptsiooni väljamõt-

lemise hetkel antud kaubamärk kasutusel ei olnud. Seega ei saaks reklaamibürood plagiaadis süüdistada," kirjutas Kütt Äripäevale.

Lemoni kaubamärk on Lemon Stuudiote vara ja mitte üks ettevõtte pole nõus andma oma vara teisele tasuta kasutamiseks.

Marko Tiislär,
Lemon Stuudiod

tagu see asi ära või jõuame kokkuleppe," rääkis arvutifirma esindaja Tiislär.

Asja ei saanud kummastki

diilist – Arco põlgas Lemon Stuudiote nõudmised kalliks. Viimane soovis kahjutasuks ligi 15 000 krooni kuus, ja nii kümme aastat järjest (kokku 1,7 miljonit).

Sidruni-nimeline arvutifirma (kust maksuamet juba mõnda aega üritab mahla välja pigistada) haub aga hagi andmist Tallinna linnakohtusse, et Arcolt kahjutasu nõuda. "Karistus-eadustik lubab selle eest ka trahvi teha või viieks aastaks vangi panna," lisab Tiislär nagu muuseas.

Hetkel on Arco Vara kaubamaja ilma logota. "Kaubamaja on toimiv ja inimestele tuntud, seepärast pole uue kaubamärgi olemusel praegu niivõrd suurt mõju," tunnistas Arco Vara jurist.

VALUUTAKURSID

29.07.2003

USD	13,59 EEK
SEK	1,70 EEK
LVL	23,95 EEK
EUR	1,15 USD

ÄRILAUSE

Hansapanga Grupi juhatuse esimees

Indrek Neivelt

Mina oma sissetulekust ei räägi.

Indrek Neivelt ei kommenteeri oma kuulumist või mittekuulumist mulluse 477 tulumiljonäri hulka. Postimees 29.07.2003

Ehituse eri ilmub 17. septembril

- ELU KINNISVARAKÜLAS
- FIRMA LAIENEMINE. KAS KOLIDA VÕI EHITADA ISE?
- EHITUSGIGANDID 5 AASTA LÄBILÕIKES
- EHITUSMATERJALITOOTJATE TOP
- SAEMATERJALITOOTJATE TOP
- ESIKOLMIKUTE EDULOOD

Reklaampinna
broneerimine 3. septembrini.
Kujundatud materjalid esitada
hiljemalt 11. septembriks.

Äripäev

Piret Veski, reklaamimüügi projektijuht
tel 667 0069, 052 97 339, faks 667 0200
piret.veski@aripaev.ee

